

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ความผิดสุโทษซึ่งนักกฎหมายทั้ง 8 ท่านและผู้เขียนมีความเห็นว่า
ต้องการเจตนาในการกระทำความผิด

ความผิดกฎหมายมาตราที่ต้องการเจตนาในการกระทำความผิดและมาตราที่ต้องรับผิดเมื่อได้กระทำโดยประมาท ซึ่งนักกฎหมายทั้ง 8 ท่านและผู้เขียนเองมีความเห็นว่าความผิดเหล่านี้ต้องการเจตนาในการกระทำความผิด (มาตรา 367 มาตรา 374 มาตรา 376 มาตรา 379 มาตรา 381 มาตรา 383 มาตรา 384 มาตรา 388 มาตรา 391 มาตรา 392 มาตรา 393 มาตรา 394 มาตรา 397 มาตรา 398) และมาตรา 390 ที่มีความชัดเจนตามตัวบทกฎหมายอยู่แล้วว่าต้องรับผิดเมื่อได้กระทำโดยประมาท และมาตราเหล่านี้ไม่เป็นปัญหาต่อการศึกษา อีกทั้งบางมาตราก็มีคำพิพากษาของศาลฎีกาวางหลักในเรื่องนี้ไว้เป็นบรรทัดฐาน ดังนี้

1. ความผิดเกี่ยวกับความปลอดภัยของร่างกาย ได้แก่ความผิดในมาตรา 391 มาตรา 390 มาตรา 392 มาตรา 397 และมาตรา 398

1) มาตรา 391 “ผู้ใดใช้กำลังทำร้ายผู้อื่นโดยไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

คุณธรรมทางกฎหมายของความผิดฐานนี้ คือ ความปลอดภัยของร่างกาย¹

ความผิดฐานใช้กำลังทำร้ายผู้อื่น

องค์ประกอบภายนอก

(1) ผู้ใด

(2) ใช้กำลังทำร้าย

(3) ผู้อื่น

(4) โดยไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจ

องค์ประกอบภายใน เจตนาธรรมดา คือ การที่ผู้กระทำรู้ว่ากรรมของการกระทำเป็นมนุษย์ และผู้กระทำต้องการใช้กำลังทำร้ายมนุษย์ผู้นั้น

บทวิเคราะห์ ความผิดฐานใช้กำลังทำร้ายผู้อื่น มีคุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนบุคคล คือความปลอดภัยของร่างกายของบุคคลคนเดียว และบทบัญญัติก็มีความบัญญัติให้เห็นเป็นอย่างอื่นว่า คำว่า “ใช้กำลังทำร้าย” ผู้กระทำต้องมีเจตนาในการกระทำความผิดด้วย และการใช้กำลังทำร้ายได้กระทำลงด้วยจิตใจที่ชั่วร้าย มีข้อหาดำเนินในทางศีลธรรม เป็นอันตรายต่อผู้อื่น ประกอบกับศาลฎีกาได้วางหลักไว้ในคำพิพากษาฎีกาที่ 1119/2517 อย่างชัดเจนว่าผู้กระทำความผิดฐานนี้ต้องมีเจตนาจึงจะเป็นความผิด ดังนั้น มาตรานี้ต้องการเจตนาในการกระทำความผิด

2) มาตรา 390 “ผู้ใดกระทำโดยประมาท และการกระทำนั้นเป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

¹ คณิต ฌ นกร ข เล่มเดิม. หน้า 120.

คุณธรรมทางกฎหมายของความผิดฐานนี้ คือ ความปลอดภัยของร่างกาย²
ความผิดฐานกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ
องค์ประกอบภายนอก

- (1) ผู้ใด
- (2) กระทำโดยประมาท
- (3) ผู้อื่น
- (4) ให้ผู้อื่นรับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ

องค์ประกอบภายใน โดยประมาท คือ การกระทำโดยปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้น จักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ และผู้กระทำอาจใช้ความระมัดระวังได้ แต่ไม่ได้ใช้ความระมัดระวังอย่างเพียงพอที่จะป้องกันผลที่จะเกิดขึ้น³

บทวิเคราะห์ ความผิดฐานนี้ผู้กระทำความผิดต้องรับผิดชอบเมื่อได้กระทำโดยประมาทเท่านั้น

3) มาตรา 392 “ผู้ใดทำให้ผู้อื่นเกิดความกลัว หรือความตกใจโดยการขู่เข็ญ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

คุณธรรมทางกฎหมายของความผิดฐานนี้ คือ ความปลอดภัยของร่างกาย⁴
ความผิดฐานทำให้ผู้อื่นเกิดความกลัวหรือความตกใจโดยการขู่เข็ญ
องค์ประกอบภายนอก

- (1) ผู้ใด
- (2) ขู่เข็ญ
- (3) ให้ผู้อื่นเกิดความกลัวหรือความตกใจ

องค์ประกอบภายใน เจตนาธรรมดา คือ การที่ผู้กระทำรู้ว่ากรรมของการกระทำเป็นมนุษย์ และผู้กระทำความผิดต้องการที่จะขู่เข็ญให้มนุษย์ผู้นั้นเกิดความกลัวหรือความตกใจ

บทวิเคราะห์ ความผิดฐานทำให้ผู้อื่นเกิดความกลัวหรือความตกใจโดยการขู่เข็ญ มีคุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนบุคคล คือความปลอดภัยของร่างกายของบุคคลคนเดียว และบทบัญญัติก็มีความบัญญัติให้เห็นเป็นอย่างอื่นว่า คำว่า “ขู่เข็ญ” ผู้กระทำความผิดต้องมีเจตนาในการกระทำ ความผิดด้วย และการขู่เข็ญได้กระทำลงด้วยจิตใจที่ชั่วร้าย มีข้อนำคำหานี้ในทางศีลธรรม เป็นอันตรายต่อผู้อื่น ประกอบกับมีคำพิพากษาฎีกาที่ 1972/2531 และ 3892/2529 ซึ่งศาลได้วินิจฉัยถึงเจตนาของผู้กระทำความผิดด้วย ดังนั้น มาตรานี้ต้องการเจตนาในการกระทำความผิด

² แหล่งเดิม. หน้า 145 - 146.

³ ประมวลกฎหมายอาญา, มาตรา 59 วรรค 4.

⁴ คณิศ ฌ นกร ข เล่มเดิม. หน้า 149.

4) มาตรา 397 “ผู้ใดในที่สาธารณะสถานหรือต่อหน้าธารกำนัลกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการรังแกหรือข่มเหงผู้อื่นหรือกระทำให้ผู้อื่นได้รับความอับอายหรือเดือดร้อนรำคาญ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

คุณธรรมทางกฎหมายของความผิดฐานนี้ คือ ความไม่สะดวกใจของบุคคล⁵

มาตรานี้แยกความผิดออกได้เป็น 2 ฐาน คือ

ความผิดที่ 1 ความผิดฐานกระทำการอันเป็นการรังแกหรือข่มเหงผู้อื่น ในที่สาธารณะสถานหรือต่อหน้าธารกำนัล

องค์ประกอบภายนอก

- (1) ผู้ใด
- (2) กระทำด้วยประการใด ๆ
- (3) อันเป็นการรังแกหรือข่มเหงผู้อื่น
- (4) ในที่สาธารณะสถานหรือต่อหน้าธารกำนัล

องค์ประกอบภายใน เจตนารมณ์ คือ การที่ผู้กระทำได้กระทำโดยรู้ว่าการกระทำนั้นเป็นการรังแกหรือข่มเหงผู้อื่น และรู้ว่าสถานที่ที่กระทำนั้นเป็นสาธารณะสถานหรือต่อหน้าธารกำนัล และผู้กระทำได้ต้องการรังแกหรือข่มเหงผู้อื่นในที่สาธารณะสถานหรือต่อหน้าธารกำนัล

ความผิดที่ 2 ความผิดฐานกระทำให้ผู้อื่นได้รับความอับอายหรือเดือดร้อนรำคาญ ในที่สาธารณะสถานหรือต่อหน้าธารกำนัล

องค์ประกอบภายนอก

- (1) ผู้ใด
- (2) กระทำด้วยประการใด ๆ
- (3) ให้ผู้อื่นได้รับความอับอายหรือเดือดร้อนรำคาญ
- (4) ในที่สาธารณะสถานหรือต่อหน้าธารกำนัล

องค์ประกอบภายใน เจตนารมณ์ คือ การที่ผู้กระทำได้กระทำโดยรู้ว่าการกระทำนั้นเป็นการกระทำให้ผู้อื่นได้รับความอับอายหรือเดือดร้อนรำคาญ และรู้ว่าสถานที่ที่กระทำนั้นเป็นสาธารณะสถานหรือต่อหน้าธารกำนัล และผู้กระทำได้ต้องการทำให้ผู้อื่นได้รับความอับอายหรือเดือดร้อนรำคาญในที่สาธารณะสถานหรือต่อหน้าธารกำนัล

บทวิเคราะห์ ความผิดฐานกระทำการอันเป็นการรังแกหรือข่มเหงผู้อื่น ในที่สาธารณะสถานหรือต่อหน้าธารกำนัลและความผิดฐานกระทำให้ผู้อื่นได้รับความอับอายหรือเดือดร้อนรำคาญในที่สาธารณะสถานหรือต่อหน้าธารกำนัล มีคุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วน

⁵ แหล่งเดิม. หน้า 152.

บุคคล คือความไม่สะดวกใจของบุคคล และบทบัญญัติก็มีความบัญญัติให้เห็นเป็นอย่างอื่นว่า การกระทำด้วยประการใดๆ อันผู้กระทำต้องมีเจตนาให้ผู้อื่นได้รับความอับอายหรือเสื่อมรื้อนราคา หรือเป็นการรังแกหรือข่มเหงผู้อื่นในที่สาธารณะหรือต่อหน้าธารกำนัล และการกระทำเช่นนั้นได้กระทำลงด้วยจิตใจที่ชั่วร้าย มีชื่อนำคำหนีในทางศีลธรรม เป็นอันตรายต่อผู้อื่น ดังนั้น มาตรานี้ต้องการเจตนาในการกระทำผิด

5) มาตรา 398 “ผู้ใดกระทำด้วยประการใดๆ อันเป็นการทารุณต่อเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปี คนป่วยเจ็บหรือคนชรา ซึ่งต้องพึ่งผู้อื่นในการดำรงชีพหรือการอื่นใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

คุณธรรมทางกฎหมายของความผิดฐานนี้ คือ ความเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ที่อาจถึงขั้นเป็นความปลอดภัยของร่างกาย⁶

ความผิดฐานกระทำการอันเป็นการทารุณต่อเด็ก คนป่วยเจ็บหรือคนชรา
องค์ประกอบภายนอก

(1) ผู้ใด

(2) กระทำด้วยประการใดๆ อันเป็นการทารุณ

(3) ต่อเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปี คนป่วยเจ็บหรือคนชรา ซึ่งต้องพึ่งผู้อื่นในการดำรงชีพหรือการอื่นใด

องค์ประกอบภายใน เจตนาธรรมดา คือ การที่ผู้กระทำรู้ว่าผู้ถูกกระทำเป็นเด็กอายุยังไม่เกินสิบห้าปี คนป่วยเจ็บหรือคนชรา ซึ่งต้องพึ่งตนในการดำรงชีพหรือการอื่นใด และผู้กระทำต้องการกระทำอันเป็นการทารุณแก่ผู้อื่น

บทวิเคราะห์ ความผิดฐานกระทำการอันเป็นการทารุณต่อเด็ก คนป่วยเจ็บหรือคนชรา มีคุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนบุคคล คือความเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ที่อาจถึงขั้นเป็นความปลอดภัยของร่างกาย และบทบัญญัติก็มีความบัญญัติให้เห็นเป็นอย่างอื่นว่า คำว่า “กระทำด้วยประการใดๆ อันเป็นการทารุณ” ผู้กระทำต้องมีเจตนาในการกระทำผิดด้วย และการกระทำด้วยประการใดๆ อันเป็นการทารุณได้กระทำลงด้วยจิตใจที่ชั่วร้าย มีชื่อนำคำหนีในทางศีลธรรม เป็นอันตรายต่อผู้อื่น ดังนั้น มาตรานี้ต้องการเจตนาในการกระทำผิด

2. ความผิดที่เป็นการก่อกวนอันตรายต่อชีวิตและร่างกาย ได้แก่ มาตรา 379

มาตรา 379 “ผู้ใดชักหรือแสดงอาวุธในการวิวาทต่อสู้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบวัน หรือปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

คุณธรรมทางกฎหมายของความผิดฐานนี้ คือ ภัยอันตรายต่อร่างกาย⁷

⁶ แหล่งเดิม. หน้า 155.

ความผิดฐานชักหรือแสดงอาวุธในการวิวาทต่อสู้

องค์ประกอบภายนอก

- (1) ผู้ใด
- (2) ชักหรือแสดงอาวุธ
- (3) ในการวิวาทต่อสู้

องค์ประกอบภายใน เจตนารมณ์ คือ การที่ผู้กระทำรู้ว่าการวิวาทต่อสู้ และรู้ว่าสิ่งที่ตนจะชักหรือแสดงนั้นเป็นอาวุธ และผู้กระทำการต้องการชักหรือแสดงอาวุธในการวิวาทต่อสู้

บทวิเคราะห์ ความผิดฐานชักหรือแสดงอาวุธในการวิวาทต่อสู้ แม้จะมีคุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนรวม คือคุ้มครองกันตรงต่อร่างกายของบุคคลทั่วไปที่อยู่บริเวณรอบๆ การต่อสู้กัน แต่บทบัญญัติก็มีความบัญญัติให้เห็นเป็นอย่างอื่นว่า คำว่า “ชักอาวุธ” หรือ “แสดงอาวุธ” นั้น ผู้กระทำความผิดต้องมีเจตนาที่จะชักหรือแสดงอาวุธ และการกระทำเช่นนั้นได้กระทำลงด้วยจิตใจที่ชั่วร้าย มีข้อกล่าวหาในทางศีลธรรม เป็นอันตรายต่อผู้อื่นหรือต่อสังคม ดังนั้น มาตรานี้ต้องการเจตนาในการกระทำความผิด

3. ความผิดต่อเกียรติ ได้แก่ความผิดในมาตรา 393

มาตรา 393 “ผู้ใดดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณา ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

คุณธรรมทางกฎหมายของความผิดฐานนี้ คือ เกียรติ⁷

ความผิดฐานดูหมิ่นผู้อื่น

องค์ประกอบภายนอก

- (1) ผู้ใด
- (2) ดูหมิ่นซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณา
- (3) ผู้อื่น

องค์ประกอบภายใน เจตนารมณ์ คือ การที่ผู้กระทำความผิดของการกระทำคือมโนษย์ และการกระทำนั้นเป็นการดูหมิ่น และผู้กระทำความผิดต้องการดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณา

บทวิเคราะห์ ความผิดฐานดูหมิ่นผู้อื่น มีคุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนบุคคล คือ เกียรติของบุคคลคนเดียว และบทบัญญัติก็มีความบัญญัติให้เห็นเป็นอย่างอื่นว่า คำว่า “ดูหมิ่นซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณา” ผู้กระทำความผิดต้องมีเจตนาในการกระทำความผิดด้วย และการดูหมิ่นได้กระทำลงด้วยจิตใจที่ชั่วร้าย มีข้อกล่าวหาในทางศีลธรรม เป็นอันตรายต่อผู้อื่น ประกอบกับมีคำ

⁷ แหล่งเดิม. หน้า 174.

⁸ แหล่งเดิม. หน้า 194.

พิพากษาฎีกาที่ 2256/2537 คำพิพากษาฎีกาที่ 378/2456 คำพิพากษาฎีกาที่ 224/2523 ซึ่งศาลได้วินิจฉัยถึงเจตนาของผู้กระทำความผิดด้วย ดังนั้น มาตรการนี้ต้องการเจตนาในการกระทำความผิด

4. ความผิดเกี่ยวกับการทำความเสียหายต่อกรรมสิทธิ์ ได้แก่ความผิดในมาตรา 394

มาตรา 394 “ผู้ใดไล่ ด้อนหรือทำให้สัตว์ใดๆ เข้าในสวน ไร่ หรือนาของผู้อื่นที่ได้แต่งดินไว้ เพาะพันธุ์ไว้ หรือมีพืชพันธุ์ หรือผลิตผลอยู่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”

คุณธรรมทางกฎหมายของความผิดฐานนี้ คือ กรรมสิทธิ์⁹

ความผิดฐานไล่ด้อนสัตว์เข้าในสวน ไร่ หรือนาของผู้อื่น

องค์ประกอบภายนอก

(1) ผู้ใด

(2) ไล่ ด้อน

(3) สัตว์เข้าในสวน ไร่ หรือนาของผู้อื่น

(4) ได้แต่งดินไว้ เพาะพันธุ์ไว้ หรือมีพืชพันธุ์ หรือผลิตผลอยู่

องค์ประกอบภายใน เจตนาธรรมดา คือ การที่ผู้กระทำรู้ว่าสถานที่ที่นั่นคือสวน ไร่ หรือนาของผู้อื่นที่ได้แต่งดินไว้ เพาะพันธุ์ไว้ หรือมีพืชพันธุ์ หรือผลิตผลอยู่ และผู้กระทำการต้องการไล่หรือด้อนสัตว์เข้าไปในที่ตั้งกล่าวนั้น

บทวิเคราะห์ ความผิดฐานไล่ด้อนสัตว์เข้าในสวน ไร่ หรือนาของผู้อื่น มีคุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนบุคคล คือกรรมสิทธิ์บนที่ดิน สวน ไร่ นา ของผู้ที่ได้แต่งดินไว้เพาะพันธุ์ไว้ หรือมีพืชพันธุ์ หรือผลิตผลอยู่ และบทบัญญัติก็มีความบัญญัติให้เห็นเป็นอย่างอื่นว่า คำว่า “ไล่” หรือ “ด้อน” ผู้กระทำต้องมีเจตนาในการกระทำความผิดด้วย ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น ดังนั้น มาตรการนี้ต้องการเจตนาในการกระทำความผิด

5. ความผิดเกี่ยวกับศีลธรรมอื่นๆ ได้แก่ความผิดในมาตรา 374 มาตรา 381 และมาตรา 388

1) มาตรา 374 “ผู้ใดเห็นผู้อื่นตกอยู่ในภยันตรายแห่งชีวิต ซึ่งตนอาจช่วยได้โดยไม่ควรกลัวอันตรายแก่ตนเองหรือผู้อื่น แต่ไม่ช่วยตามความจำเป็น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

คุณธรรมทางกฎหมายของความผิดฐานนี้ คือ ความปลอดภัยของสาธารณะ¹⁰

ความผิดฐานไม่ช่วยเหลือผู้ที่ตกอยู่ในภยันตรายแห่งชีวิต

⁹ แหล่งเดิม. หน้า 350.

¹⁰ แหล่งเดิม. หน้า 469.

องค์ประกอบภายนอก

- (1) ผู้ใดเห็นผู้อื่นตกอยู่ในภยันตรายแห่งชีวิต
- (2) ซึ่งตนอาจช่วยได้โดยไม่ควรกลัวอันตรายแก่ตนเองหรือผู้อื่น
- (3) ไม่ช่วยตามความจำเป็น

องค์ประกอบภายใน เจตนาธรรมดา คือ การที่ผู้กระทำรู้ว่าผู้อื่นตกอยู่ในภยันตรายแห่งชีวิตซึ่งตนอาจช่วยได้ และผู้กระทำต้องการละเว้นไม่ช่วยเหลือตามความจำเป็น

บทวิเคราะห์ ความผิดฐานไม่ช่วยเหลือผู้ที่ตกอยู่ในภยันตรายแห่งชีวิต แม้จะมีคุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนรวม คือความปลอดภัยของสาธารณะ แต่บทบัญญัติก็มีความบัญญัติให้เห็นเป็นอย่างอื่นว่า คำว่า “ซึ่งตนอาจช่วยได้โดยไม่ควรกลัวอันตรายแก่ตนเองหรือผู้อื่นแต่ไม่ช่วยตามความจำเป็น” ผู้กระทำต้องมีเจตนาที่จะไม่ช่วย เป็นการละเว้นไม่กระทำการจนก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น มีข้อนำดำเนินทางศีลธรรมอย่างรุนแรง ดังนั้น มาตรานี้ต้องการเจตนาในการกระทำ ความผิด

2) มาตรา 381 “ผู้ใดกระทำการทารุณต่อสัตว์ หรือฆ่าสัตว์โดยให้ได้รับทุกขเวทนาอันไม่จำเป็น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

คุณธรรมทางกฎหมายของความผิดฐานนี้ คือ ความเมตตาต่อสัตว์¹¹

ความผิดฐานกระทำการอันเป็นการทารุณต่อสัตว์

องค์ประกอบภายนอก

- (1) ผู้ใด
- (2) กระทำด้วยประการใดๆ อันเป็นการทารุณ หรือฆ่า
- (3) ต่อสัตว์
- (4) ให้ได้รับทุกขเวทนาอันไม่จำเป็น

องค์ประกอบภายใน เจตนาธรรมดา คือ การที่ผู้กระทำรู้ว่ากรรมของการกระทำเป็นสัตว์ และผู้กระทำการต้องการกระทำอันเป็นการทารุณหรือฆ่าสัตว์นั้น โดยให้ได้รับทุกขเวทนาอันไม่จำเป็น

บทวิเคราะห์ ความผิดฐานกระทำการอันเป็นการทารุณต่อสัตว์ เป็นการกระทำความผิดด้วยจิตใจที่ชั่วร้าย มีข้อนำดำเนินทางศีลธรรม และมีความบัญญัติให้เห็นเป็นอย่างอื่น ว่า “การกระทำด้วยประการใดๆ อันเป็นการทารุณหรือฆ่า” ผู้กระทำต้องมีเจตนาในการกระทำความผิด แม้

¹¹ แหล่งเดิม. หน้า 471.

จะมีคุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนรวม คือความเมตตาต่อสัตว์ก็ตาม ดังนั้น มาตรการนี้ต้องการเจตนาในการกระทำความผิด

3) มาตรา 388 “ผู้ใดกระทำการอันควรขายหน้าต่อหน้าธารกำนัล โดยเปลือยหรือเปิดเผยร่างกาย หรือกระทำการลามกอย่างอื่น ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท”

คุณธรรมทางกฎหมายของความผิดฐานนี้ คือ ความเคียดแค้นรำคาญสาธารณะ¹²

ความผิดฐานทำการอันควรขายหน้าต่อธารกำนัล

องค์ประกอบภายนอก

- (1) ผู้ใด
- (2) กระทำการอันควรขายหน้า
- (3) โดยเปลือยหรือเปิดเผยร่างกาย หรือกระทำการลามกอย่างอื่น
- (4) ต่อหน้าธารกำนัล

องค์ประกอบภายใน เจตนาธรรมดา คือ การที่ผู้กระทำรู้ว่าการกระทำนั้นเป็นการกระทำอันควรขายหน้าหรือการกระทำอันลามก และเป็นการกระทำต่อหน้าธารกำนัล และผู้กระทำต้องการกระทำเช่นนั้น

บทวิเคราะห์ ความผิดฐานทำการอันควรขายหน้าต่อธารกำนัล แม้จะไม่ได้เป็นการกระทำความผิดด้วยจิตใจที่ชั่วร้าย และมีคุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนรวม คือความเคียดแค้นรำคาญสาธารณะก็ตาม แต่ก็มีข้อนาคำหาหนทางศีลธรรมอย่างรุนแรง สังคมมีปฏิกิริยาต่อการกระทำเช่นนั้นอย่างรุนแรงและไม่ให้อภัยกับการกระทำนั้น และมีความบัญญัติให้เห็นเป็นอย่างอื่น ว่า “การกระทำการอันควรขายโดยเปลือยหรือเปิดเผยร่างกาย หรือกระทำการลามกอย่างอื่น” ผู้กระทำต้องมีเจตนาในการกระทำความผิด ดังนั้น มาตรการนี้ต้องการเจตนาในการกระทำความผิด

6. ความผิดเกี่ยวกับการก่อความเคียดแค้นรำคาญแก่ประชาชน ได้แก่ความผิดในมาตรา 376 และมาตรา 384

1) มาตรา 376 “ผู้ใดยิงปืนซึ่งใช้ดินระเบิดโดยใช่เหตุ ในเมือง หมู่บ้านหรือที่ชุมนุมชน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบวัน หรือปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

คุณธรรมทางกฎหมายของความผิดฐานนี้ คือ ความเคียดแค้นรำคาญของประชาชน¹³

ความผิดฐานยิงปืนโดยใช่เหตุในชุมชน

องค์ประกอบภายนอก

- (1) ผู้ใด

¹² แหล่งเดิม. หน้า 473.

¹³ แหล่งเดิม. หน้า 639.

(2) ยิงปืนซึ่งใช้ดินระเบิดโดยใช่เหตุ

(3) ในเมือง หมู่บ้านหรือที่ชุมนุมชน

องค์ประกอบภายใน เจตนารมณ์ คือ การที่ผู้กระทำรู้ว่าปืนที่ตนยิงนั้นเป็นปืนซึ่งใช้ดินระเบิด ไม่มีเหตุที่จะยิง และสถานที่ยิงนั้นเป็นเมือง หมู่บ้าน หรือที่ชุมนุมชน และผู้กระทำต้องการยิงปืนนั้นในที่นั้น

บทวิเคราะห์ ความผิดฐานยิงปืนโดยใช่เหตุในชุมชน แม้จะมีคุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนรวม คือความเดือดร้อนรำคาญของประชาชน แต่ก็เป็นการกระทำที่มีความรุนแรงหรือมีความก้าวร้าวของการกระทำสูงมาก ความผิดได้กระทำด้วยจิตใจที่ชั่วร้าย มีข้อนำคำหนทางศีลธรรมและส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างรุนแรง สังคมไม่สามารถให้อภัยกับการกระทำนั้นได้ สังคมมีปฏิกิริยาและมีความหวาดกลัวต่อการกระทำ และบทบัญญัติก็มีความบัญญัติให้เห็นเป็นอย่างอื่นว่า คำว่า “ยิงปืนซึ่งใช้ดินระเบิดโดยใช่เหตุ” ผู้กระทำต้องมีเจตนาในการยิงด้วย ดังนั้น มาตรการนี้ต้องการเจตนาในการกระทำความผิด

2) มาตรา 384 “ผู้ใดเกลือบอกเล่าความเท็จให้เลื่องลือจนเป็นเหตุให้ประชาชนตื่นตกใจ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

คุณธรรมทางกฎหมายของความผิดฐานนี้ คือ ความเดือดร้อนรำคาญของประชาชน¹⁴

ความผิดฐานปล่อยข่าวลือให้ประชาชนตื่นตกใจ

องค์ประกอบภายนอก

(1) ผู้ใด

(2) เกลือบอก เล่าความเท็จให้เลื่องลือ

(3) จนเป็นเหตุให้ประชาชนตื่นตกใจ

องค์ประกอบภายใน เจตนารมณ์ คือ การที่ผู้กระทำรู้ว่าสิ่งที่ตนบอกเล่านั้นเป็นความเท็จที่สามารถทำให้ประชาชนตื่นตกใจได้ และผู้กระทำต้องการบอกเล่าความเท็จนั้นให้เลื่องลือ

บทวิเคราะห์ ความผิดฐานปล่อยข่าวลือให้ประชาชนตื่นตกใจ แม้จะมีคุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนรวม คือความความเดือดร้อนของประชาชนก็ตาม และไม่ได้เป็นการกระทำความผิดด้วยจิตใจที่ชั่วร้าย แต่ก็เป็นการกระทำที่มีข้อนำคำหนทางศีลธรรมอย่างรุนแรง คือความตื่นตกใจ และสังคมมีปฏิกิริยาต่อการกระทำเช่นนั้นอย่างมาก และบทบัญญัติมีความบัญญัติให้เห็นเป็นอย่างอื่นว่า คำว่า “เกลือบอก เล่าความเท็จให้เลื่องลือ” ผู้กระทำต้องมีเจตนาในการกระทำความผิด ดังนั้น มาตรการนี้ต้องการเจตนาในการกระทำความผิด

7. ความผิดต่อเจ้าพนักงาน ได้แก่ความผิดในมาตรา 367 และมาตรา 383

¹⁴ แหล่งเดิม. หน้า 644.

1) มาตรา 367 “ผู้ใดเมื่อเจ้าพนักงานถามชื่อหรือที่อยู่เพื่อปฏิบัติการตามกฎหมายไม่ยอมบอกหรือแกล้งบอกชื่อหรือที่อยู่อันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท”

คุณธรรมทางกฎหมายของความผิดฐานนี้ คือ อำนาจอรรถในการปฏิบัติการตามกฎหมาย¹⁵
 มาตรานี้แยกความผิดออกได้เป็น 2 ฐาน คือ

ความผิดที่ 1 ความผิดฐานไม่ยอมบอกชื่อหรือที่อยู่แก่เจ้าพนักงาน
 องค์ประกอบภายนอก

(1) ผู้ใด

(2) เมื่อเจ้าพนักงานถามชื่อหรือที่อยู่ เพื่อปฏิบัติการตามกฎหมาย

(3) ไม่ยอมบอกชื่อหรือที่อยู่

องค์ประกอบภายใน เจตนาธรรมดา คือ การที่ผู้กระทำรู้ว่าเจ้าพนักงานถามชื่อหรือที่อยู่ของตนเพื่อปฏิบัติการตามกฎหมาย และผู้กระทำต้องการ ไม่ยอมบอกชื่อหรือที่อยู่

ความผิดที่ 2 ความผิดฐานแกล้งบอกชื่อหรือที่อยู่เท็จแก่เจ้าพนักงาน
 องค์ประกอบภายนอก

(1) ผู้ใด

(2) เมื่อเจ้าพนักงานถามชื่อหรือที่อยู่ เพื่อปฏิบัติการตามกฎหมาย

(3) แกล้งบอกชื่อหรือที่อยู่อันเป็นเท็จ

องค์ประกอบภายใน เจตนาธรรมดา คือ การที่ผู้กระทำรู้ว่าเจ้าพนักงานถามชื่อหรือที่อยู่ของตนเพื่อปฏิบัติการตามกฎหมาย และผู้กระทำต้องการบอกชื่อหรือที่อยู่อันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงาน

บทวิเคราะห์ ความผิดฐานไม่ยอมบอกชื่อหรือที่อยู่แก่เจ้าพนักงานและความผิดฐานแกล้งบอกชื่อหรือที่อยู่เท็จแก่เจ้าพนักงาน แม้จะมีคุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนรวม คืออำนาจอรรถในการปฏิบัติการตามกฎหมาย แต่ก็เป็นกรกระทำมีข้อนำคำหาโทษศีลธรรมอย่างรุนแรง เพราะเป็นการไม่ปฏิบัติตามหน้าที่พลเมืองที่ดี จนอาจเกิดภัยอันตรายต่อประชาชนและสังคม และบทบัญญัติมีความบัญญัติให้เห็นเป็นอย่างอื่นว่า คำว่า “ไม่ยอมบอก” หรือ “แกล้งบอกเท็จ” ผู้กระทำต้องมีเจตนาในการกระทำความผิด ดังนั้น มาตรานี้ต้องการเจตนาในการกระทำความผิด

2) มาตรา 383 “ผู้ใดเมื่อเกิดเพลิงไหม้หรือสาธารณภัยอื่น และเจ้าพนักงานเรียกให้ช่วยระงับ ถ้าผู้นั้นสามารถช่วยได้แต่ไม่ช่วย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

¹⁵ แหล่งเดิม. หน้า 760.

คุณธรรมทางกฎหมายของความผิดฐานนี้ คือ อำนาจอรัฐในการเรียกให้ช่วยระงับสาธารณภัย¹⁶

ความผิดฐานไม่ช่วยระงับเพลิงไหม้หรือสาธารณภัยอื่น
องค์ประกอบภายนอก

- (1) ผู้ใด
- (2) เมื่อเกิดเพลิงไหม้หรือสาธารณภัยอื่น
- (3) เจ้าพนักงานเรียกให้ช่วยระงับ
- (4) ผู้นั้นสามารถช่วยได้แต่ไม่ช่วย

องค์ประกอบภายใน เจตนาคติธรรม คือ การที่ผู้กระทำความผิดรู้ว่าเกิดเพลิงไหม้หรือสาธารณภัยอื่นเกิดขึ้น และรู้ว่าเจ้าพนักงานเรียกให้ช่วยระงับเพลิงไหม้หรือสาธารณภัยอื่นนั้น และผู้กระทำความผิดต้องการไม่ช่วยระงับทั้งๆ ที่สามารถช่วยระงับได้

บทวิเคราะห์ ความผิดฐานไม่ช่วยระงับเพลิงไหม้หรือสาธารณภัยอื่น แม้จะมีคุณธรรมทางกฎหมายที่เป็นส่วนรวม คืออำนาจอรัฐในการเรียกให้ช่วยระงับสาธารณภัย แต่ก็เป็นการกระทำมีข้อบกพร่องทางศีลธรรมอย่างรุนแรง เพราะเป็นการไม่ปฏิบัติตามหน้าที่พลเมืองที่ดี จนอาจเกิดภัยอันตรายต่อประชาชนและสังคม และบทบัญญัติมีความบัญญัติให้เห็นเป็นอย่างอื่นว่า คำว่า “เจ้าพนักงานเรียกให้ช่วยระงับ ถ้าผู้นั้นสามารถช่วยได้แต่ไม่ช่วย” ผู้กระทำต้องมีเจตนาในการไม่ช่วยระงับสาธารณภัยนั้น ดังนั้น มาตรฐานนี้ต้องการเจตนาในการกระทำความผิด

¹⁶ แหล่งเดิม. หน้า 765.

ภาคผนวก ข

บทบัญญัติความผิดหลูโทษ ประมวลกฎหมายอาญา ร.ศ. 127

ส่วนที่ ๑๐
ว่าด้วยความผิดที่เป็นลหุโทษ

มาตรา ๓๓๒

ความผิดที่เป็นลหุโทษนั้น คือ บรรดาการกระทำผิดที่ท่านบัญญัติไว้ตั้งแต่มาตรา ๓๓๔ จนถึง ๓๔๐ แห่งกฎหมายนี้ แลท่านกำหนดอาญาสำหรับความผิดฐานลหุโทษไว้ต่างกันเป็น ๔ ชั้น ดังนี้ คือ

ชั้น ๑ ท่านว่าต้องรวางโทษปรับไม่เกินกว่าสิบสองบาท

ชั้น ๒ ท่านว่าต้องรวางโทษปรับไม่เกินห้าสิบบาท

ชั้น ๓ ท่านว่าต้องรวางโทษานุโทษเป็นสามสถาน คือ สถานหนึ่งให้จำคุกไม่เกินสิบวัน สถานหนึ่งปรับไม่เกินห้าสิบบาท สถานหนึ่งทั้งจำทั้งปรับเช่นว่ามานี้ด้วยกัน

ชั้น ๔ ท่านว่าต้องรวางโทษานุโทษเป็นสามสถาน คือ สถานหนึ่งจำคุกไม่เกินเดือนหนึ่ง สถานหนึ่งปรับไม่เกินร้อยบาท สถานหนึ่งทั้งจำทั้งปรับเช่นว่ามานี้ด้วยกัน

มาตรา ๓๓๓

ถ้าในกฎหมายนี้มีได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น บรรดาการกระทำผิดฐานลหุโทษนั้น ท่านให้ถือว่าถึงแม้ผู้กระทำความผิดมิได้ทำโดยเจตนาก็ต้องมีโทษ

มาตรา ๓๓๔

ลักษณะความผิดลหุโทษ ฐานล่วงละเมิดอำนาจการปกครองบ้านเมือง แลล่วงละเมิดอำนาจโรงเรียน

(๑) เมื่อนายพนักงานตรวจตระเวนถามชื่อแลตำแหน่งแห่งที่อยู่ของผู้ใด ถ้าแลมันอำพรางไม่บอกให้เขาทราบก็ดี มันแก้งบอชื่อ หรือบอกตำแหน่งที่อยู่ที่เป็นเท็จก็ดี ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๑

(๒) ผู้ใดขัดขืนไม่กระทำตามคำสั่ง หรือบังคับอันชอบด้วยกฎหมาย ที่เจ้าพนักงานชั้นหนึ่งชั้นใดสั่งมันนั้น ท่านว่ามันมีความผิดต้องรวางโทษชั้น ๓

(๓) ผู้ใดทำวุ่นขึ้นให้เสียความเรียบร้อยในเวลาศาลนั่งพิจารณาคดีก็ดี หรือมันประพฤติกริยาไม่เรียบร้อยต่อหน้าศาลก็ดี ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๔

(๔) ผู้ใดทำอันตรายแก่หมายประกาศ หรือหนังสือซึ่งเจ้าพนักงานผู้กระทำการตามหน้าที่สั่งให้ปิดไว้ก็ดี หรือมันทำให้แผ่นป้ายสำหรับปิดประกาศแลหนังสือนั้น เป็นอันตรายหลุดล้มแตกหักไปก็ดี ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๔

มาตรา ๓๓๕

ความผิดลหุโทษในฐานกระทำให้เกิดภัยอันตรายแก่สาธารณชน

แลให้สาธารณชนปราศจากความสุขสบาย

(๑) ผู้ใดส่งเสียงอื้อฉาวขึ้นในเวลาค่ำคืนโดยไร้เหตุ แลมิชอบด้วยกฎหมาย จนอาจจะพาให้เกิดความตกลใจวุ่นวายกันขึ้นในเมืองหรือหมู่บ้าน ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๑

(๒)¹⁷ ผู้ใดถืออาวุธซึ่งอาจทำให้เป็นที่หวาดเสียวแก่สาธารณชน หรือมีอาวุธพาไปในถนนทางหลวง หรือที่ประชุมชนสาธารณสถานต่าง ๆ โดยมันมิได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานอันชอบด้วยกฎหมายให้พาไปได้ ท่านว่ามันกระทำความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๑ แลให้ริบสาตราวุธนั้นเสียด้วย

แต่ความในข้อนี้ หาได้หมายความว่าห้ามถึงการที่ถืออาวุธปืนไม่ประจัญ เพื่อประโยชน์ในการยิงสัตว์อันชอบด้วยกฎหมายนั้นด้วยไม่

(๓) ผู้ใดมีสาตราวุธไม่ว่าอย่างใดใดเข้าไปในที่ประชุมชนเวลาถึงงานนักขัตตฤกษ์ ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๑ แลให้ริบอาวุธนั้นเสียด้วย

(๔) ผู้ใดจุดประทัด, พลุ, ดอกไม้เพลิง, หรือปล่อยโคมลอยอย่างมีไฟในเมือง, ในหมู่บ้าน, ในตลาด, หรือในถนนหลวงโดยละเมิดต่อข้อบังคับสำหรับท้องที่ ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๑

(๕) ผู้ใดใช้ปยุอันทำด้วยของโสโครกมีกลิ่นกล้ำ มีปยุปลาเน่า เป็นต้น ภายในหรือใกล้เคียงกับเมือง, หมู่บ้าน, หรือตลาด โดยละเมิดต่อข้อบังคับสำหรับท้องที่ ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๑

(๖) ผู้ใดวิวาทต่อสู้กันในที่ถนนหลวง หรือในที่สาธารณสถาน ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๒

(๗) ผู้ใดขายสุราให้แก่บุคคลที่ปรากฏว่าเมาสุราอยู่แล้วก็ดี หรือขายสุราให้แก่เด็กอายุต่ำกว่าสิบสี่ขวบก็ดี ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๒

(๘) ผู้ใดเป็นผู้ควบคุมคนเสีจริดหรือคนสันดานชั่วร้าย ถ้าแลมันปล่อยไว้คนนั้น ๆ ออกเที่ยวไปแต่โดยลำพังตน ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๒

(๙) ผู้ใดเห็นผู้อื่นตกอยู่ในที่ใกล้มรณภัย ถ้ามันอาจจะช่วยได้โดยไม่ควรเกรงอันตรายแก่ตัวมันเอง แลมันมิช่วยใช้ ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๒

(๑๐) ผู้ใดทำให้ขัดขวางแก่ ท่อถ่ายน้ำ, รางน้ำ, หรือทางสำหรับให้น้ำไหล อันเป็นของสำหรับสาธารณประโยชน์ ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๒

(๑๑) ผู้ใดยิงปืน หรืออาวุธที่ใช้ดินระเบิดอย่างใดใดโดยไร้เหตุขึ้นในเมือง, หมู่บ้าน, ตลาด หรือในที่ประชุมชน ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๓

¹⁷ มาตรา ๓๓๕ (๒) ยกเลิกและบัญญัติใหม่โดย “พ.ร.บ. แก้ไขเปลี่ยนแปลงกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๓๓๕ ข้อ ๒” ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ร.ศ. ๑๒๕.

(๑๒) ผู้ใดรักษาสัตว์ที่ดุร้าย แลมันปล่อยให้สัตว์นั้นออกเที่ยว ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๓

(๑๓) ถ้าปรากฏว่าผู้ใด เวลาอยู่ในถนนหลวง หรือในสาธารณสถาน เมาสุรายาเมาจน์ ไม่สามารถจะครองสติของตนได้ก็ดี หรือประพฤติกิริยาอาการุ่นวายในที่นั้น ๆ ก็ดี ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๓

(๑๔) ผู้ใดชักสาตราวุธ หรือใช้สาตราวุธ ในเวลาวิวาทต่อสู้กัน ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๓

(๑๕) ผู้ใดทำให้น้ำในบ่อในสระ หรือในที่ขังน้ำ สำหรับสาธณใช้สอยโสโครก ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๓

(๑๖) ผู้ใดทรมาณสัตว์เดียรัจฉานด้วยความดุร้าย หรือมันฆ่าสัตว์เดียรัจฉานให้ตายด้วยความลำบากโดยมิจำเป็น ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๓

(๑๗) ผู้ใดทำให้ปศุสัตว์หรือสัตว์พาหนะถึงตาย หรือมีบาดเจ็บ เพราะมันจีบหรือบรรทุกสัตว์นั้นจนเหลือขนาดไซ้ ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๓

(๑๘) ผู้ใดอันเจ้าพนักงานเรียกให้มันช่วยในเมื่อเกิดภัยอันตราย เช่นเวลาเกิดเพลิงไหม้ เป็นต้น ถ้ามันอาจจะช่วยได้ แลมันมิช่วยไซ้ ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๔

(๑๙) ในเวลาโจรปล้นณที่ใดใด ถ้าผู้ใดอาจจะช่วยต่อสู้โจรได้ แลมิได้ช่วยไซ้ ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๔

(๒๐) ผู้ใดได้ทำสัญญาโดยชอบด้วยกฎหมายไว้ว่ามันจะรับทำการแบกหาม หรือพาบุคคลขนทรัพย์อย่างใดใด จากที่หนึ่งไปยังที่อื่นก็ดี หรือรับไว้ว่าจะทำการเป็นคนใช้ของผู้ใด ในเวลาเขาเดินทางไปโดยทางบกหรือทางน้ำก็ดี ถ้ามันอาจจะทำการงานนั้นๆ ได้ แลมันแก้งัดบิดพลั่วเสียไม่ทำไซ้ ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๔

(๒๑) ผู้ใดแก้งัดเอาความเท็จบอกเล่าให้เลื่องลือ จนกระทำให้เกิดความตื่นตกใจขึ้นในหมู่คนทั้งหลายไซ้ ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๔

(๒๒) ผู้ใดขายหรือทอดตลาดเครื่องอาหารอันไม่ควรบริโภค โดยเป็นของเน่าของเสียก็ดี เป็นของที่อาจจะให้เกิดโรคร้ายขึ้นแก่ผู้บริโภคก็ดี ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๔ แลท่านให้ศาลสั่งให้ทำลายของเหล่านั้นเสียด้วย

(๒๓) ผู้ใดเป็นคนมีโรคที่อาจจะติดต่อไปถึงผู้อื่นได้ ถ้าแลมันทำ หรือขายของกินอย่างใดใด ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๔

(๒๔) ผู้ใดรู้ว่าผู้ใดคิดจะกระทำการประทุษร้ายอันสามารถอาจจะให้บุคคลผู้หนึ่งผู้ใดถึงแก่ความตายก็ดี จะกระทำผิดฐานข่มขืนทำชำเราก็ดี จะกระทำผิดฐานเป็นโจรชิงทรัพย์ ปล้น

ทรัพย์ หรือเป็นโจรสลัดก็ดี ถ้าแลมันรู้เช่นนั้นแล้ว มันแก้งเพิกเฉยเสีย ไม่เอาความไปร้องเรียนต่อเจ้าพนักงานในหน้าที่ก็ดี หรือมันไม่แจ้งแก่ผู้ที่จะพึงถูกประทุษร้ายนั้น ในเวลาอันพอที่เขาจะป้องกันภัยอันตรายนั้นๆ ได้ก็ดี ท่านว่ามันผู้จงใจละเลยเช่นว่ามานี้มีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๔ แต่ถ้าหากว่าผู้ที่กระทำผิดคิดประทุษร้ายนั้นเป็นสามี, ภรรยา, พี่, น้อง, หรือเป็นญาติที่สืบสายโลหิตโดยตรงขึ้นไป หรือโดยตรงลงมาจากมันเอง ท่านว่าอย่าให้เอาโทษแก่มันผู้ละเลยนั้นเลย

มาตรา ๓๓๖

ความผิดลหุโทษในฐานะประทุษร้ายต่อทางไปมาแลทางส่งข่าว แลของ ๆ สาธารณชน

(๑) ผู้ใดกีดกันทางหลวงโดยใช้เหตุ เช่นมันเอารถ หรือยานอย่างอื่น หรือสิ่งใดใด ไปทอดทิ้งไว้ให้สามารถจะเกิดอันตราย หรือขัดข้องแก่การคมนาคมในการไปมาของสาธารณชน ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๑

(๒) ผู้ใดมิได้รับอนุญาตอันชอบด้วยกฎหมาย แลมันบังอาจปลูกเรือน, ปักรั้ว, หรือปลูกสร้างสิ่งใดใด ให้ล้ำเข้าไปในทางหลวง ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๑

(๓) ผู้ใดไม่กระทำตามคำสั่งของเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจแลหน้าที่สั่งให้รักษาดนหลวงให้สะอาด ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๑

(๔) ผู้ใดปลูกร้านหรือวางแผงลอย หรือตั้งที่สำหรับขายของในถนนหลวง โดยมิได้รับอนุญาตอันชอบด้วยกฎหมาย ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๑

(๕) ผู้ใดปล่อยปศุสัตว์ หรือสัตว์พาหนะของมันให้เที่ยวไปตามถนนหลวง ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๑

(๖) ผู้ใดดับโคมไฟ ที่ให้แสงสว่างสำหรับสาธารณชนไปตามถนนหลวง ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๑

(๗) ผู้ใดใช้รถตามถนนหลวง ในเวลากลางคืนไม่จุดโคมไฟให้แสงสว่างที่รถนั้นตามสมควร ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๑

(๘) ผู้ใดปล่อยให้ปศุสัตว์ หรือสัตว์พาหนะของมันไปทำอันตรายแก่ถนนหลวงก็ดี ที่สำราญสำหรับสาธารณชนก็ดี เชื้อน, ทางสำหรับให้น้ำไหล รางน้ำแลที่ทาง หรือสิ่งใดใด ซึ่งสำหรับประโยชน์ของสาธารณชนก็ดี ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๒

(๙) ผู้ใดซึ่งท่านอนุญาตโดยชอบด้วยกฎหมาย ให้มันพื้นดินในทางหลวงก็ดี หรือให้ปลูกให้ตั้งหรือวางสิ่งใดใด อันยอมจะเป็นเครื่องกีดขวางในทางหลวงก็ดี ถ้าแลมันละเลยมิได้จุดโคมไฟให้แสงสว่างไว้ณที่นั้นๆ เป็นสัญญาเพื่อป้องกันภัยอันตรายแก่สาธารณชนที่ไปมาในทางนั้น ท่านว่ามันผู้ละเลยเช่นนี้มีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๒

(๑๐) ผู้ใดฆ่าปศุสัตว์หรือสัตว์พาหนะในถนนหลวงก็ดี หรือเททิ้งสิ่งโสโครกในถนนหลวงก็ดี ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๒

(๑๑) ผู้ใดปลูกผักหรือวางสิ่งใดใดในทางหลวง หรือริมทางหลวง ซึ่งอาจจะล้มทลายลงมาถูกทับ ทำให้เป็นอันตรายแก่คนที่ไปมาในทางนั้นได้ ท่านว่ามีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๒

(๑๒) ผู้ใดขี่ม้า หรือขับรถ เร็วเกินขนาดจนสามารถอาจจะเกิดเหตุร้ายแก่สาธารณชนขึ้นได้ ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๒

(๑๓) ผู้ใดเอาของกะทะวางไว้ในถนนหลวงก็ดี หรือพื้นดินในถนนหลวงก็ดี โดยมันมิได้รับอนุญาตอันชอบด้วยกฎหมาย ถ้าแลการที่มันทำนั้นไม่ถึงความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ แต่ไม่ถึงความผิดฐานประทุษร้ายแก่ทางไปมาของสาธารณชน ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๓

(๑๔) ผู้ใดทิ้งซากสัตว์เดียรฉานในทางหลวงก็ดี หรือทิ้งริมทางก็ดี ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๓

(๑๕) ผู้ใดกระทำให้นายที่สำหรับขี่ไปมาในถนนหลวงโดนกัน เพราะมันไม่ได้ประพฤติตามข้อบังคับสำหรับการขี่ยานนั้นๆ ไซ้ ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๓

มาตรา ๓๓๗

ความผิดลหุโทษในฐานะกระทำอนาจาร

(๑) ผู้ใดแสดงวาจาลามกอนาจาร ต่อหน้าธารกำนัล ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๓

(๒) ผู้ใดเปลือยกาย หรือกระทำการอย่างอื่นๆ อันควรขายหน้าต่อหน้าธารกำนัล ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๔

มาตรา ๓๓๘

ความผิดลหุโทษในฐานะประทุษร้ายต่อร่างกาย

(๑) ผู้ใดบังอาจขว้างปาผู้อื่นด้วยของโสโครก หรือด้วยก้อนหินก้อนอิฐ หรือด้วยของแข็งกระด้างอย่างใดใด แต่มิได้ต้องตัวบุคคลผู้ใด ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๒

(๒) ผู้ใดทำการโดยฐานประมาท แลมันกระทำให้เกิดบาดเจ็บแก่ร่างกายของบุคคลผู้ใดไซ้ ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๓

(๓) ผู้ใดบังอาจทุบตี หรือใช้กำลังกระทำการอย่างใดใดแก่ผู้อื่นแต่ไม่ถึงแก่บาดเจ็บ ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๔

มาตรา ๓๓๙

ความผิดลหุโทษในฐานะกระทำให้เสื่อมเสียอิศราภาพแลชื่อเสียง

(๑) ผู้ใดขู่เชิญจะทำให้เสียหายแก่เขาโดยการร้ายแรง แต่ไม่เป็นกรรม ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๓

(๒) ผู้ใดหมิ่นประมาทเขาซึ่งหน้า ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๓

(๓) ผู้ใดโฆษณาการหมิ่นประมาทเขา ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๓

มาตรา ๓๔๐

ความผิดลหุโทษในฐานประทุษร้ายแก่ทรัพย์

(๑) ผู้ใดปล่อยให้ปศุสัตว์ หรือสัตว์พาหนะเข้าในเรือสวนไร่นาของผู้อื่น อันเขาได้ไถคราดแต่งพื้นดินไว้แล้วก็ดี หรือที่เขาได้ปลูกเพาะพรรณไม้อันมีประโยชน์งอกงามอยู่แล้ว หรือเขาได้เก็บกองรวมอยู่ในนั้นก็ดี ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๒

(๒) ผู้ใดบังอาจเอาสิ่งโสโครก หรือของแข็งกระด้าง มีก้อนหินเป็นต้น ขว้างปาเลหสถานหรือเรือสวนของเขา ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๓

(๓) ผู้ใดไล่ต้อนปศุสัตว์หรือสัตว์พาหนะ เข้าไปในเรือสวนไร่นาของผู้อื่นอันเขาได้ไถคราดแต่งพื้นดินไว้แล้วก็ดี หรือมีพรรณไม้อันมีประโยชน์งอกงามอยู่แล้ว หรือเขาได้เก็บกองรวมอยู่ในนั้นก็ดี ท่านว่ามันมีความผิด ต้องรวางโทษชั้น ๔

ภาคผนวก ค

รายงานการประชุมอนุกรรมการตรวจพิจารณาแก้ไข

ประมวลกฎหมายอาญาครั้งที่ 464 / 267 / 2486

วันพฤหัสบดีที่ 15 กรกฎาคม 2486

คณะกรรมการกฤษฎีกา

รายงานการประชุมอนุกรรมการตรวจพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา

ครั้งที่ 464 / 267 / 2486

วันพุธที่ 15 กรกฎาคม 2546

ผู้ที่มาประชุม

1. นายจำรูญ โปษยานนท์	กัมการ
2. นายประมนต์ สุวรรณศรี	กัมการ
3. นายพิชาญ บุญยง	กัมการ
4. นายเยี่ยม เลขนิษฐ์วิทักษ์	กัมการ
5. นายวงศ์ ถัดพลีธรรมประคัลภ์	กัมการ
6. หม่อมเจ้าสกลวรรณกร วรวรรณ	กัมการ
7. นายสิทธิ จูมมานนท์	กัมการ
8. นายอรรถกรม ศรีรักษ์	กัมการ

นายหยุด แสงอุทัย

ผู้จรรายงาน

นาวาเอก ถวัลย์ ทำรงนาวาสวัสดิ์ ร.น.

ติตราขการที่อื่น

นายอุทัย แสงมณี

ติตราขการที่อื่น

นายเดือน บุญนาค

ติตราขการที่อื่น

เปิดประชุมเวลา 14.00 นาฬิกา

โดยที่ประธานและรองประธานอนุกรรมการติตราขการที่อื่น ที่ประชุมจึงลงมติให้นายวงศ์ ถัดพลีธรรมประคัลภ์ เป็นประธาน

ประธาน - ขอให้พิจารณาว่าความผิดที่เปนนลหุโทษนั้นจะมีบทบัญญัติมากน้อยเท่าใด

นายพิชาญฯ - ถ้าดูประมวลกฎหมายอาญาไปแล่นจะเห็นว่ามิบบทบัญญัติพิเศษ

สำหรับความผิดที่เปนนลหุโทษแยกออกจากกฎหมายอาญา

ม.จ. สกลฯ - การกระทำความผิดลหุโทษอาบบัญญัติทางอาญาว่าหนักอยู่ แต่มีการกระทำความผิดบางอย่าง เช่น ทำร้ายร่างกายควนอาบบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา

นายจำรูญฯ - แต่จะเอาเป็นผิดอาญาหมคก็เกินไป

นายเยี่ยมฯ - ควนจะเอาเฉพาะความผิดที่เอาในกฎหมายอาญา

นายสิทธิฯ - ที่เขาเขียนเขาตั้งใจอย่างนั้นอยู่แล้ว

ม.จ. สกลฯ - หย่างเรื่องที่เกี่ยวข้องกับถนนหนทางควนหญ่ในกคหมายจรจร เช่น คนเอาของมวางเกบนถนนเพราะจะต้องบัญญัติโดยละเอียดถึงวิธีที่เอาของออกไป เช่น ถ้าเปนของรั้มคาต้องเก็บไว้แล้วขายเลหลัง ต้องบัญญัติถึงกลไกให้พร้อม

นายสิทธิฯ - จะแยกความผิดลหุโทษออกไปเด็ดขาดไม่ได้ ควนจะทิ้งเสียบ้าง เช่น ยังมีเรื่องทำร้ายร่างกายอีก เราจะมีกคหมายพิเศรเรื่องลหุโทษและมีความผิดอะไรก็เอามาใส่ไม่ได้

นายจำรุณฯ - ไม่ใช่เอามาใส่ทั้งหมด แต่ควนจะเอามาใส่เปนความผิด

นายอัครกรมฯ - ถ้าจะเอาออกก็ออกพระราชบัญญัติ minor offence หย่างกคหมายไปแลนค์

นายจำรุณฯ - เรียกชื่อว่าพระราชบัญญัติความผิดลักสนะลหุโทษ

นายสิทธิฯ - จะแยกออกเป็นอย่างไร เพราะความผิดลหุโทษก็มีความผิดจนทำร้ายร่างกาย

นายอัครกรมฯ - กคหมายสังคโปรก็มีผิดที่เป็นลหุโทษมากเหมือนกัน เขาเอาโทษไม่เลียงลูกเมียด้วย

นายเยี่ยมฯ - การจะมีพระราชบัญญัติพิเศสรรวบรวมความผิดที่เป็นลหุโทษหมดจะไหญ่มากเกินไป

นายประมุณฯ - ถ้าเอาหย่างนั้น ก็ต้องมีกคหมายลักสนะมหันตโทษและกคหมายลักสนะลหุโทษ เมื่อจะเอาโทษกคหมายอาญาที่ต้องเอาความผิดที่เป็นลหุโทษมารวมด้วย นี่กว่าตัดความผิดที่เป็นลหุโทษของเราบางมาตราออกดีกว่า คือเอา Mala in se ไว้ที่นี้ ส่วน Mala Prohibita เอาออก หย่างเอาความผิดเรื่องหมิ่นประมาทซึ่งหน้าและความผิดจนทำร้ายร่างกายไว้ในประมวนกฎหมายอาญา และความผิดเช่นนี้จะต้องบัญญัติไว้พร้อมๆ กับกคหมายอาญา

นายพิชาญฯ - ความผิดที่เป็นลหุโทษก็เป็นเรื่องของกคหมายอาญานั้นเอง

นายประมุณฯ - ควนจะเอาหย่างประมวนกคหมายอาญาสวิส ซึ่งมีความผิดที่เป็นลหุโทษไว้ไม่กี่มาตรา

ที่ประชุมเห็นว่าควนจะเอาความผิดที่เป็นลหุโทษไว้ในประมวนกคหมายอาญา แต่จะเลือกเน้นเอาเท่าที่จำเป็นจะต้องบัญญัติไว้

นายจำรุณฯ - ตามที่ตกลงไปนี้ สำหรับความผิดที่ไม่ได้คิดไว้จะว่าหย่างไร

นายประมุณฯ - เราไม่รู้ไม่ชี้ กระชวงใดเห็นควนจะให้มิกคหมายอย่างไรรู้ก็ให้เสนอ
ขึ้นมา

นายจำรุณฯ - ถ้าเราเห็นว่าไม่ควนเปนความผิดอีกเรื่องหนึ่ง แต่ที่เราเห็นว่าเปนความผิดแต่เราจะไม่วบัญญัติไว้

นายสิทธิฯ - คำว่า “จำเอน” เป็นคำตอบอยู่ในตัวแล้ว คือความผิดใดเราเห็นว่าจำเอนก็บัญญัติไว้

นายประมุขฯ - เอาไว้เป็นพออนุมตราซึ่งบัญญัติถึงเรื่องนั้นๆ เสียก่อนที่ประชุมให้ผ่านไป

นายพิชาญฯ - ในวาระที่ 2 ฉันได้เสนอให้มีหมวดพิเศษสำหรับความผิดที่เป็นลหุโทษซึ่งจะบัญญัติเรื่องพิเศษสำหรับความผิดที่เป็นลหุโทษ เช่น เรื่องไม่ต้องการเจตนา ฯลฯ

นายประมุขฯ - ในภาค 1 เราได้มีหมวดพิเศษสำหรับความผิดที่เป็นลหุโทษอยู่แล้ว

นายสิทธิฯ - เมื่อเราเอามาตรา 333 มาขยายไปถึงความผิดตามกคหมายอื่นๆ โดยไม่เป็นความผิดที่เป็นลหุโทษด้วย เราได้คิดถึงกคหมายอื่นๆ ที่เขาไม่ได้ตั้งใจจะไม่ให้เป็นความผิดที่เป็นลหุโทษแล้ว จะกลายเป็นว่าแม้ไม่มีเจตนาที่จะเอาโทษ เราต้องคิดว่าตั้งแต่ปี ร.ศ. 127 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบันนี้มีกคหมายตั้ง 100 ฉบับอาคมีกคหมายที่ต้องการเจตนาก็ได้ ซึ่งผู้ใดจะทำเช่นนั้นโดยเจตนาจึงเอาผิด เมื่อเราเอาเป็นความผิดที่เป็นลหุโทษแม้ไม่มีเจตนาที่จะเป็นความผิด

นายจำรูญฯ - เรื่องนี้เอาไว้พูดกันเมื่อหมดหมวดความผิดที่เป็นลหุโทษแล้ว และเอาเอาไปบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกคหมายอาญาก็ได้

นายสิทธิฯ - จะเป็นความมากสองซ้อน

นายจำรูญฯ - เราจะบัญญัติว่าถ้ากคหมายที่ออกมาก่อนประมวลกคหมายอาญา ถ้าสแดงให้เห็นว่าต้องมีเจตนาซึ่งสแดงว่าการพยายามก็ให้เป็นความผิดก็ให้เป็นไปตามนั้น

นายอัครกรมฯ - ที่ใช้คำว่า technical offence นั้นเป็นมาอย่างไร

นายจำรูญฯ - ถือเป็นกรณีที่เกิดกคหมายบัญญัติให้เป็นความผิดและไม่ใช้กรณีเฉพาะที่ขาดเจตนาที่เอาผิดเท่านั้น

ม.จ. สกลฯ - ถ้าพูดถึงเจตนาที่ต้องมี technical ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องพูดกันทางปรัชญา

ประธาน - เราหมายความว่าเจตนาตามกคหมายอาญา

นายอัครกรมฯ - หยากละทิ้งหลัก technical offence เสีย เพราะศาลมักจะยกขึ้นเพื่อไม่ให้หลักเจตนา

นายสิทธิฯ - ที่วิตกว่าจะถือว่าเป็น technical offence ไปเสียหมดนั้น ไม่ต้องวิตก เพราะไม่เป็นเช่นนั้นอยู่แล้ว คงจะวิตกในแง่ที่ว่าความผิดที่เป็น technical offence ศาลไม่ถือว่าเป็น technical offence มากกว่า

ประธาน - ขอยกตัวอย่างดังนี้ หย่างเวลาจับขังไปปรากฏตัวในป้อมค่ายดังนี้จะมิเจตนาหรือไม่มีเจตนาเป็นความผิด

ม.จ. สกลฯ - ยังไม่เห็นประเด็นในข้อที่ว่าอะไรเป็น ความจะปล่อยให้คนที่ใช้คำนี้เขา
ใช้ไป

นายประมุขฯ - ประเด็นมีอย่างนี้ คือ เราบัญญัติว่าความผิดที่เป็นลหุโทษแม้ไม่ได้
กระทำโดยเจตนาก็เป็นความผิด เว้นไว้แต่จะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น และเราลงมือร่างกฎหมายอาญา
ขยายไปถึงความผิดตามกฎหมายอื่นเป็นความผิดที่เป็นลหุโทษด้วย และกฎหมายอื่นที่บัญญัติ
มาแล้วไม่พูดว่าผู้กระทำต้องมีเจตนา แต่เราแปลกันว่าการเจตนา เมื่อออกประมวลกฎหมายอาญา
นี้ไปแล้วจะต้องแปลว่าไม่ต้องการเจตนา

ม.จ. สกลฯ - ก็มีบทบัญญัติในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญาว่าประ
มวลกฎหมายอาญานี้ไม่กระทบกฎหมายที่บัญญัติใช้อยู่ก่อน

นายสิทธิฯ - ประเด็นที่กำลังพูดกันเกิดจากข้อเสนอที่ว่ากฎหมายอื่นที่ออกมาก่อนต้อง
มีเจตนา

นายจารุน - ฉันเสนอให้เขียนในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายลักษณอาญา
ว่าไม่กระทบกระทั่งพระราชบัญญัติต่างๆ ที่ใช้อยู่ก่อน ถ้าเขาต้องการเจตนาหรือขยายก็ให้เป็นไป
ตามกฎหมายนั้น

ม.จ. สกลฯ - ก็กฎหมายนี้จะไปทำอะไรกับกฎหมายนั้นๆ ไม่ได้เลย

นายสิทธิฯ - นายประมุขฯ ได้พูดว่าเราได้เคยให้เหตุผลในการขยายไปถึงความผิด
ตามกฎหมายอื่นๆ แล้ว

นายประมุขฯ - ได้ตรวจรายงานการประชุมในวาระที่ 1 แล้วปรากฏว่า นายสิทธิฯ ได้
แสดงความวิตกไว้ว่า พระราชบัญญัติทางน่านมเอาโทษสูงกว่าความผิดที่เป็นลหุโทษเมื่อเรา
บัญญัติว่ากำหนดโทษความผิดที่เป็นลหุโทษไว้และความผิดที่ไม่เป็นความผิดลหุโทษแล้ว จะมาก
ลายเป็นว่า ความผิดตามพระราชบัญญัติทางน่านมเป็นความผิดที่ต้องการเจตนาไป แต่ม.ร.ว. เสนีย์
กล่าวว่า ในกรณีนั้นเป็นกรณีที่กฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นจึงไม่ใช่กฎหมายอาญา

นายสิทธิฯ - ไม่ตรงกับปัญหาที่เราพูดกันนี้ และปัญหาเรื่องพระราชบัญญัติทางน่านม
นั้นฉันไม่วิตกแล้ว

นายประมุขฯ - ปัญหาที่เรากำลังพูดกันนี้ก็คือ ถ้าเราบัญญัติให้ความผิดตาม
พระราชบัญญัติอื่นๆ เป็นความผิด ที่เป็นลหุโทษแล้วจะกลายเป็นความผิดที่ไม่ต้องมีเจตนาไป
มาตรา 11 ยกเว้นว่า เว้นแต่กรณีที่กำหนดจะบัญญัติเป็นอย่างอื่น และในเรื่องลหุโทษเรา
บัญญัติไว้อีก จึงกลับมาหาหลักเก่า

ที่ประชุมเห็นว่าต้องดูเป็นมาตราไปว่า ต้องการเจตนาหรือไม่ ส่วนความผิดตามพระราชบัญญัติอื่นๆ นั้นจะได้พิจารณาว่าควรมีพิจารณาพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา

ประธาน - เรื่องโทษความผิดภาค 1 จะวางเกณฑ์ได้หรือไม่

นายจรรุณฯ - มีบางมาตราที่เห็นว่าควรมีโทษปรับเป็นพิเศษสูงกว่าโทษปรับตามมาตราอื่นๆ

นายสิทธิฯ - ในเรื่องโทษปล่อยไปทางสภาผู้แทนราษฎรดีกว่า คือถึงอย่างไรเขาก็ขอแก้ไข

นายเยี่ยมฯ - เราจะเขียนให้เขา***ไม่ได้ เพราะอาคึกกันได้เสมอ

นายประมุขฯ - เราปล่อยไปไม่ได้ ต้องตกลงไว้ ให้กัมมาธิการเขาพิจารณา

นายอรรถกรฯ - ถ้าพูดถึงส่วนสัมพันธ์ระหว่างโทษจำคุกกับโทษปรับ กดหมายสมัยใหม่ก็ไม่ได้ส่วนใหญ่แล้ว

ที่ประชุมเห็นว่าไม่จำเป็นต้องกลับมาแก้ไขโทษที่ได้ตกลงไปแล้วในมาตราต่างๆ

ม.จ. สกลฯ - ที่ใช้คำว่า “ความผิดที่เป็นลหุโทษ” นั้นเห็นด้วย เพราะความผิดกับโทษเป็นคนละเรื่อง คำว่า “ความผิดที่เป็นลหุโทษ” ก็เท่ากับพูดว่าคนละ 50 บาท

นายจรรุณฯ - เรายังไม่ได้วิเคราะห์คำว่า “ลหุโทษ” ดีหรือยัง

ม.จ. สกลฯ - แต่ก่อนเขามีกองมหันตโทษ กองลหุโทษ เวลานี้ไม่มีแล้ว

นายสิทธิฯ - แต่ก่อนเขามีกองมหันตโทษและกองลหุโทษจริง แต่ไม่ได้หมายความว่าคนที่ถูกจำคุกสามปีจะไม่อยู่ในกองลหุโทษ

ม.จ. สกลฯ - ฉันขัดข้องในแง่ที่คำว่า “ลหุโทษ” ไม่ดี

นายสิทธิฯ - เกรงจะเปลี่ยนไม่ได้ เพราะได้อ้างถึงในกดหมายอื่นๆ เช่นพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน

ม.จ. สกลฯ - เราอาจมีบทบัญญัติเฉพาะกาลพูดว่าความผิดที่เป็นลหุโทษหมายถึงความผิดอะไร

นายจรรุณฯ - อาคึกเขียนได้ว่าความผิดเล็กน้อยที่บัญญัติไว้ในกดหมายนี้มีความหมายถึงความผิดที่เป็นลหุโทษตามกดหมายอื่นๆ

นายประมุขฯ - จะหมายถึงกดหมายอาญาเท่านั้น

ม.จ. สกลฯ - ใช้คำว่า “ความผิดที่เป็นลหุโทษ” ตามกดหมายอื่นๆ ให้อ่านว่า “ความผิด....” ได้

นายสิทธิฯ - จะทำเช่นนั้นก็ได้ แต่สมควรมใหม่ที่จะเปลี่ยนคำๆ เดียวแล้วทำให้ได้รับความลำบาก

นายจำรูญฯ - ถ้าเราไม่แก้ในประมาณจดหมายอาญาก็จะไม่มีโอกาสได้ในวันหลัง เพราะเป็นเรื่องที่ยืนยันกันไปยืนยันกันมา

นายสิทธิฯ - เราหาคำตอบเสียก่อนใหม่ดีกว่ามากก็แก้

ม.จ. สกลฯ - ในวาระที่ 1 ได้มอบให้ม.จ. สกลฯ ไปขงคิดหาคำสำหรับเป็นชื่อความผิดในภาค 2

นายสิทธิฯ - ถ้าจะให้ชื่อความผิดในภาค 2 จะเกิดชื่อความผิดถึงสามความผิด คือ ชื่อความผิดในภาค 1 ชื่อความผิดที่เป็นลหุโทษ และชื่อความผิดตามพระราชบัญญัติต่างๆ

ประธานฯ - เราได้ตกลงไปแล้วว่าภาค 2 ไม่ต้องมีชื่อความผิด

นายจำรูญฯ - ในวาระที่ 1 นายสิทธิฯ ได้เคยเสนอให้ใช้คำว่า “ความผิดที่เป็นลหุโทษ” ซึ่งฟังดูดีเหมือนกันและไม่ควนแก้คำในจดหมายอื่น เพราะเป็นคำที่ใช้โดยมีความหมายอย่างเดียวกัน

ม.จ. สกลฯ - แต่เสียงเต็มที

ประธานฯ - มอบให้ม.จ. สกลฯ ไปขงหาถ้อยคำจะเป็นอย่างไร

นายจำรูญฯ - ภาคนี้จะต้องใช้คำว่า “ลหุโทษ” เฉยๆ เพราะคำว่า “ความผิดที่เป็นลหุโทษ” นั้นเราได้ใช้ให้มีความหมายถึงคำที่ใช้ในจดหมายอื่นๆ ด้วย

ม.จ. สกลฯ - คำที่นึกได้เวลานี้ก็คือ “ความผิดเล็กน้อย”

นายสิทธิฯ - ความผิดที่ไม่ใช่ลหุโทษก็อาจเป็นความผิดเล็กน้อยได้

นายจำรูญฯ - ควนใช้คำว่า “ความผิดที่เป็นลหุโทษ”

นายประมุขฯ - เป็นปัญหาเรื่องไวยากรณ์ เราใช้มานานแล้ว คำว่า “ลหุโทษ” เราอธิบายได้ว่าไม่ใช่ชื่อของโทษ เป็นชื่อของความผิด

ม.จ. สกลฯ - ควนใช้คำว่า “ความผิดลหุ”

นายจำรูญฯ - จะไม่คลุมถึงความผิดตามจดหมายอื่น

นายประมุขฯ - ลหุโทษเข้าใจได้ดีว่าเป็นชื่อของความผิด

ที่ประชุมตกลงให้ใช้คำว่า “ความผิดที่เป็นลหุโทษ” ตามเดิมจนกว่าม.จ. สกลฯ ขงหาคำได้แล้ว ซึ่งที่ประชุมเห็นว่าดีกว่านั้น ส่วนชื่อของภาค 3 นั้นที่ประชุมให้ใช้คำว่า “ลหุโทษ” เฉยๆ

ม.จ. สกลฯ - มีคำอีกคำคือ “ความผิดที่เป็นลหุกรรม”

ที่ประชุมเห็นว่าคำนี้ดูคำว่า “ความผิดที่เป็นลหุโทษ” ไม่ได้

ม.จ. สกลฯ - ในเรื่อง probation จะว่าอย่างไร

นายสิทธิฯ - ทำได้ก็ดี แต่จะต้องเสียเงินหลายพันบาท

นายจำรูญฯ - ในอังกฤษ probation ทำได้เป็นผลสำหรับ

นายพิชาญฯ - จะต้องแก้ไขโทษของเราลงไป

นายจำรูญฯ - กวนจะเป็นเรื่องของมหาดไทย ทางราชทัณฑ์จะคุมได้ยังไงได้

นายประมุขฯ - กดหมายออกไปอย่างนี้ ถ้าเรามี probation เราก็อำนาจที่ศาลพิพาก
สาไม่เกิน 3 ปีก็ให้ on probation ได้

นายจำรูญฯ - ต้องตกลงกันในหลักการก่อน

ม.จ. สกลฯ - หลักกวนจะอยู่ในประมวลกฎหมายและควนพิจารณานับที่กของนาย
พิชาญฯ เสียก่อน

นายจำรูญฯ - ต้องดูว่าจะเอาแค่ไหน และจะรับหรือไม่

หมดเวลาประชุม นัดประชุมคราวหน้าวันอังคารที่ 20 กรกฎาคม 2486 เวลา 10.00

ปิดประชุมเวลา 16.00

(ลายมือชื่อ เดือน บุญนาค)

เลขาธิการคณะกัมการกฤษฎีกา

(ลายมือชื่อ หยุต แสงอุทัย)

ผู้จดรายงาน

ภาคผนวก ง

รายงานการประชุมคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุง

ประมวลกฎหมายอาญา

ครั้งที่ ๘๒-๑๓/๒๕๔๘ วันพุธ ที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๔๘

รายงานการประชุม
คณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายอาญา
ครั้งที่ ๙๒-๑๓/๒๕๔๕
วันพุธ ที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๔๕
ณ ห้องประชุมหยุด แสงอุทัย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กรรมการที่มาประชุม

๑. นายศักดิ์ สอนองชาติ	ประธานกรรมการฯ
๒. นายชำนาญ พิเชษฐพันธ์	กรรมการฯ
๓. นายทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ	กรรมการฯ
๔. นายประธาน วัฒนวาณิชชัย	กรรมการฯ
๕. นางสาวพวงเพชร สารคุณ	กรรมการฯ
๖. นายพิมล รัฐปัตย์	กรรมการฯ
๗. นายสุธี คำเนื้อดี	กรรมการฯ
๘. พลตำรวจตรีสุพจน์ ณ บางช้าง	กรรมการฯ
๙. นายสุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล	กรรมการฯ
๑๐. นางสาวนริศรา แดงไผ่	กรรมการและเลขานุการฯ
๑๑. นางสาวศิริพร เอี่ยมธงชัย	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการฯ
๑๒. นายสุนทร เปลียนสี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการฯ

กรรมการที่ไม่มาประชุม

๑. นายคณิต ณ นคร	ลาประชุม
๒. นายคัมภีร์ แก้วเจริญ	ติดราชการ
๓. นายชัยเกษม นิติสิริ	ติดราชการ
๔. นายประทีป เฉลิมภัทรกุล	ติดราชการ

ระเบียบวาระการประชุม

๑. เรื่องที่ประธานฯ แจ้งให้ที่ประชุมทราบ (ถ้ามี)
๒. เรื่องรับรองรายงานการประชุม ครั้งที่ ๙๑-๑๒/๒๕๔๕
วันพุธ ที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๔๕
๓. เรื่องเสนอเพื่อทราบ
๔. เรื่องเสนอเพื่อพิจารณา
 - การพิจารณาความเหมาะสมของการบัญญัติให้ความผิด

ลหุโทษเป็นความผิดอันยอมความได้
๕. เรื่องอื่นๆ (ถ้ามี)

เปิดประชุม เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา

ประธานฯ กล่าวเปิดประชุม และดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระดังนี้
ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานฯ แจ้งให้ที่ประชุมทราบ

-ไม่มี-

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุม ครั้งที่ ๕๑-๑๒/๒๕๕๕

วันพุธ ที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๕

ประธานฯ – ขอเสนอแก้ไขความในหน้า ๑๐ ย่อหน้าสุดท้าย จาก
“(๑) จำเป็นต้องกระทำเนื่องจากสุขภาพทางกายหรือสุขภาพทางจิต ใจของหญิงนั้น” เป็น “(๑)
จำเป็นต้องกระทำเนื่องจากสุขภาพทางกายหรือสุขภาพทางจิตของหญิงนั้น” และหน้า ๑๓
ย่อหน้าที่ ๓ บรรทัดที่ ๒ จาก “...หรือรีดเอาทรัพย์สินโดยอ้างอำนาจอภัยหรือช่องโหว่” เป็น “...หรือรีด
เอาทรัพย์สินโดยอ้างอำนาจอภัยหรือช่องโหว่”

มติ ที่ประชุมมีมติเห็นควรรับรองรายงานการประชุมดังกล่าวตามที่ได้มีการเสนอ
ขอแก้ไข

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเสนอเพื่อทราบ

-ไม่มี-

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องเสนอเพื่อพิจารณา

เลขานุการฯ – สืบเนื่องจากการประชุมคราวก่อนที่ประชุมมอบหมายให้
ฝ่ายเลขานุการฯ เสนอเรื่องการพิจารณาความเหมาะสมของการบัญญัติความผิดลหุโทษให้เป็น
ความผิดอันยอมความได้ ซึ่งท่านพลตำรวจตรีสุพจน์ฯ ได้เสนอเป็นประเด็นไว้

พลตำรวจตรีสุพจน์ฯ – ความผิดอันยอมความได้ ตามมาตรา ๕๖ แห่งประมวล
กฎหมายอาญา บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับมาตรา ๕๕ ในกรณีความผิดอันยอมความได้
ถ้าผู้เสียหายมิได้ร้องทุกข์ภายในสามเดือนนับแต่วันที่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิด เป็น
อันขาดอายุความ” แต่วรรคสองของมาตรา ๑๒๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
บัญญัติว่า “แต่ถ้าเป็นคดีความผิดต่อส่วนตัว ห้ามมิให้ทำการสอบสวนเว้นแต่จะมีคำร้องทุกข์ตาม
ระเบียบ” จึงมีปัญหาว่าความผิดอันยอมความได้กับความผิดต่อส่วนตัวเหมือนกันหรือไม่ ซึ่งปัญหา
นี้มีคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกาว่าวินิจฉัยว่าเป็นคำที่มีความหมายเช่นเดียวกัน เพียงแต่
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาซึ่งบังคับมาก่อนยังมีได้แก้ไขถ้อยคำให้สอดคล้องกับใน
ประมวลกฎหมายอาญา

สำหรับประเทศไทย การกระทำความผิดทุกความผิดที่กระทบกระเทือนต่อสังคมส่วนรวมในการอยู่ร่วมกันของมนุษย์หรือความผิดที่กระทำแล้วเป็นภัยต่อบุคคล รัฐจะต้องเข้ามาดำเนินคดีอาญาเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยซึ่งเป็นภารกิจที่สำคัญของรัฐให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของการบัญญัติกฎหมาย แต่มีความผิดบางประเภทที่เป็นข้อยกเว้นให้สิทธิบุคคลผู้เสียหายเข้ามาเป็นโจทก์ในการดำเนินคดี ความผิดชนิดนี้คือความผิดอันยอมความได้ ซึ่งถือเป็นความผิดที่กระทบต่อบุคคลโดยตรง

หลักการสำคัญของความผิดอันยอมความได้ ซึ่งนำมาจากวิทยานิพนธ์ของมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ มีดังนี้

๑. เป็นความผิดที่มีความเป็นอาชญากรรมไม่มาก

๒. เป็นความผิดที่มีคุณธรรมทางกฎหมายเป็นเรื่องส่วนตัวอย่างมากที่พึงเคารพเจตจำนงของผู้เสียหาย

๓. เป็นความผิดที่มุ่งประสงค์จะคุ้มครองผู้เสียหายอย่างแท้จริง

ความผิดอันยอมความได้ให้สิทธิผู้เสียหายมีอำนาจร้องทุกข์ ฟ้องร้องหรือระงับคดี แต่ความผิดประเภทนี้ต้องเป็นความผิดที่มุ่งประสงค์จะคุ้มครองผู้เสียหายอย่างแท้จริง ในการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมโดยส่วนรวมจัดว่าเป็นภารกิจสำคัญของรัฐ ซึ่งขอบเขตของความสงบเรียบร้อยจะวางหลักเกณฑ์ลงไปย่อมเป็นการยาก จึงต้องพิจารณาบทบัญญัติเป็นกรณีๆ ไปว่ากระทบกระเทือนต่อผลประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนหรือไม่ ถ้ามีการกระทบกระเทือนถึงประโยชน์ของประชาชนโดยทั่วไป ถือว่าเป็นปัญหาที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน

สรุปได้ว่าการกระทำความผิดอาญาทั่วไปที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลให้ได้รับผลร้ายจากการกระทำนั้นโดยตรง น่าจะเป็นกรณีที่บัญญัติให้เป็นความผิดต่อส่วนตัว หากการกระทำความผิดก่อให้เกิดความเสียหายแก่สังคมโดยส่วนรวมแล้ว จึงไม่อาจยอมความได้ เพราะเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายอาญาในความผิดอาญาแผ่นดิน

สำหรับในภาค ๓ ความผิดลหุโทษตามกฎหมายอาญานั้น มีลักษณะเป็นการกระทำความผิดที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่สังคมโดยส่วนรวม ซึ่งจุดประสงค์ในการบัญญัติกฎหมายอาญาน่าจะพิจารณาถึงอำนาจดำเนินคดี หมายถึง อำนาจที่จะดำเนินคดีได้โดยเฉพาะ โดยต้องการให้อำนาจที่เริ่มคดีคือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เรียกว่า โจทก์ ให้อำนาจดำเนินคดี เนื่องจากความผิดส่วนใหญ่ในหมวดนี้เป็นเรื่องที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อส่วนรวม แต่มีบางฐานความผิดที่มีลักษณะตามหลักการของความผิดอันยอมความได้ ๓ ประการดังกล่าวข้างต้นซึ่งอาจกำหนดเป็นความผิดอันยอมความได้ ๔ มาตรา ดังนี้

๑. มาตรา ๓๕๒ บัญญัติว่า “ผู้ใดทำให้ผู้อื่นเกิดความกลัว หรือความตกใจ โดยการขู่เข็ญ...”

๒. มาตรา ๓๕๓ บัญญัติว่า “ผู้ใดคูห่มั่นผู้อื่นซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณา...”

๓. มาตรา ๓๕๔ บัญญัติว่า “ผู้ใดไล่ ด้อนหรือทำให้สัตว์ใดๆ เข้าในสวน ไร่ หรือนาของผู้อื่นที่ได้แต่งดินไว้ เพาะพันธุ์ไว้ หรือมีพืชพันธุ์ หรือผลผลิตอยู่...”

๔. มาตรา ๓๕๕ บัญญัติว่า “ผู้ใดควบคุมสัตว์ใดๆ ปล่อยปละละเลยให้สัตว์นั้นเข้าไปในสวน ไร่ หรือนาของผู้อื่นที่ได้แต่งดินไว้ เพาะพันธุ์ไว้ หรือมีพืชพันธุ์ หรือผลผลิตอยู่...”

ความผิดทั้ง ๔ มาตรานี้ เห็นได้ว่า มีลักษณะเป็นการกระทำที่มีผลกระทบต่อความเสียหายต่อบุคคลโดยตรง ฉะนั้น จึงสมควรปรับเปลี่ยนเป็นความผิดอันยอมความได้หรือความผิดต่อส่วนตัว

ขณะนี้ข้าราชการตำรวจกองคดีกำลังศึกษาที่มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตฯ ในหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิตและกำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การปรับเปลี่ยนความผิดหลูโทษเป็นความผิดทางปกครอง” ตามหลักของกฎหมายเยอรมัน ซึ่งมีแต่โทษปรับอย่างเดียวและเป็นการปรับในชั้นพนักงานเจ้าหน้าที่เท่านั้น ไม่ต้องขึ้นศาลแต่อย่างใด โดยมีอาจารย์กมลชัย รัตนสกววงศ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

ประธานฯ – ความผิดหลูโทษบางมาตราหาตัวผู้เสียหายไม่ได้ แม้จะบัญญัติให้เป็นความผิดอันยอมความได้ก็ไม่รู้จะยอมความกับใคร เพราะไม่มีตัวผู้เสียหาย

นายประธานฯ – แนวคิดเกี่ยวกับบทบัญญัติความผิดหลูโทษ มี ๓ แนวคิด คือ แนวคิดแรก บัญญัติให้ความผิดหลูโทษเป็นความผิดอันยอมความได้ แนวคิดที่สอง เปลี่ยนความผิดหลูโทษบางฐานให้เป็นความผิดอาญาทั่วไป แนวคิดที่สาม เปลี่ยนความผิดหลูโทษเป็นความผิดทางปกครอง ซึ่งหลายประเทศในยุโรปกำหนดให้ความผิดเกี่ยวกับกฎหมายจราจรเป็นความผิดทางปกครอง ไม่ใช่ความผิดอาญา แต่พิจารณาปรับปรุงบทบัญญัติความผิดหลูโทษตามแนวคิดทั้งสามนั้น ควรต้องพิจารณาด้วยว่าจะผลกระทบต่อสังคม ประชาชน หรือผู้เสียหายอย่างไรบ้าง อาจต้องทำการศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายต่างประเทศ นอกจากนั้น การแก้ไขเรื่องนี้ยังเกี่ยวกับองค์กรที่ทำหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายด้วย ซึ่งหากแก้ไขกฎหมายแต่ไม่ได้ปรับเปลี่ยนองค์กรที่ทำหน้าที่บังคับใช้กฎหมายจะมีผลกระทบทั้งต่อเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานและประชาชนอาจได้รับความเดือดร้อนมากขึ้นก็ได้ ทั้งนี้ โดยหลักการแล้วเห็นด้วยว่าความผิดหลูโทษบางฐานควรเป็นความผิดอันยอมความได้ตามสถานการณ์เศรษฐกิจ การเมือง และสังคมที่เปลี่ยนไป

พลตำรวจตรีสุพจน์ฯ – เสนอให้ฝ่ายเลขานุการศึกษาวาจาขณะร่างประมวลกฎหมายอาญา ผู้ร่างมีแนวคิดอย่างไรในการบัญญัติความผิดหุโทษอย่างไร

นายสุรศักดิ์ฯ – จากบันทึกของนายยอร์จ ปาร์ดู กล่าวถึงการแบ่งประเภทความผิดว่าตามกฎหมายฝรั่งเศสแบ่งออกเป็น ๓ ประเภท ประเภทแรก คือ ความผิดอุกฤษโทษ คือความผิดที่มีโทษจำคุกตั้งแต่ ๕ ปีขึ้นไป ประเภทที่สอง ความผิดมัธยโทษ คือความผิดที่มีโทษจำคุกเกิน ๒ เดือนแต่ไม่เกิน ๕ ปี และประเภทที่สาม ความผิดลหุโทษ คือความผิดที่มีโทษจำคุกไม่เกิน ๒ เดือน ซึ่งการแบ่งเช่นนี้ไม่เหมาะสมกับประเทศไทย เพราะวาทะกักรบั้งคับใช้กฎหมายจะต่างกันไปด้วย เช่น ความผิดลหุโทษขึ้นศาลแขวง ความผิดมัธยโทษขึ้นศาลจังหวัด ส่วนความผิดอุกฤษโทษจะใช้ระบบลูกขุนซึ่งศาลไทยไม่มี กฎหมายอาญาของไทยจึงแบ่งชั้นโทษเป็นสองระดับ คือ ความผิดอาญาทั่วไปกับความผิดลหุโทษ ซึ่งความผิดลหุโทษนั้น เป็นความผิดที่กระทบต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม ซึ่งบางความผิดอาจไม่มีผู้เสียหาย หรือมีผู้เสียหายแต่กระทบต่อผู้อื่นด้วย โดยอาจทำให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยขึ้นได้ แม้ว่าบางเรื่องจะเป็นเรื่องเล็กน้อยมากก็ตาม เช่น การเปลือยกายต่อหน้าธารกำนัล ความผิดลหุโทษจึงกระทบต่อสังคมส่วนรวม มิใช่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง

ข้อดีของการบัญญัติให้ความผิดลหุโทษเป็นความผิดอาญาแผ่นดิน คือ ความผิดเหล่านี้มิได้ขึ้นอยู่กับผู้เสียหาย เพราะความผิดเหล่านี้เป็นเรื่องเล็กน้อย กระทบต่อการอยู่ร่วมกันเจ้าหน้าที่สามารถเปรียบเทียบปรับได้ ซึ่งหากเป็นความผิดต่อส่วนตัวแล้วเจ้าหน้าที่จะเข้าไปสอบสวนได้ต่อเมื่อมีการร้องทุกข์ เช่น การทำให้ผู้อื่นเกิดความกลัว หรือความตกใจ โดยการขู่เข็ญ ตามมาตรา ๓๕๒ หรือการกระทำในที่สาธารณะหรือต่อหน้าธารกำนัล กระทำด้วยประการใดๆ อันเป็นการรังแกหรือข่มเหงผู้อื่น หรือกระทำให้ผู้อื่นได้รับความอับอายหรือเดือดร้อนรำคาญ ตามมาตรา ๓๕๓ เจ้าหน้าที่สามารถเปรียบเทียบปรับได้ ไม่ขึ้นอยู่กับความประสงค์หรือไม่ประสงค์ของผู้เสียหาย

ความผิดลหุโทษตามประมวลกฎหมายอาญาเยอรมันจะเป็นความผิดทางปกครอง (administrative offence) ซึ่งเจ้าพนักงานสามารถปรับได้โดยไม่ต้องขึ้นศาล ถ้าเป็นความผิดลหุโทษของไทยเจ้าพนักงานต้องเปรียบเทียบ ถ้าคู่ความไม่ยอมให้เปรียบเทียบก็ต้องขึ้นศาล

ปัจจุบัน พระราชบัญญัติต่างๆ ของไทยก็เริ่มนำโทษปรับทางปกครองมาใช้บ้างแล้ว เช่น ตามพระราชบัญญัติการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า พ.ศ. ๒๕๔๒ มีคณะกรรมการเพื่อเปรียบเทียบปรับทางปกครอง ซึ่งปรับได้ไม่เกินสองล้านบาท จะเห็นว่าองค์กรบังคับใช้กฎหมายคือคณะกรรมการตามกฎหมายนั้น

นอกจากนั้น ความผิดลหุโทษบางฐานมีอัตราโทษไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง เช่น การทำให้ทรัพย์สินเสียหายจากการกระทำความผิดฐานไล่ ดื้อน หรือทำให้สัตว์ใดๆ เข้าในสวน ไร่

หรือนาของผู้คนที่ได้แต่งดินไว้ เพาะพันธุ์ไว้ หรือมีพืชพันธุ์หรือผลผลิตอยู่ ตามมาตรา ๑๕๔ หรือ ความผิดฐานควบคุมสัตว์ใดๆ ปล่อยปลละเลยให้สัตว์นั้นเข้าในสวน ไร่หรือนาของผู้คนที่ได้แต่ง ดินไว้ เพาะพันธุ์ไว้ หรือมีพืชพันธุ์หรือผลผลิตอยู่ ตามมาตรา ๑๕๕ ไม่เป็นความผิดอันยอมความได้ แต่ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ตามมาตรา ๑๕๘ ซึ่งมีโทษสูงกว่า กลับเป็นความผิดอันยอมความ ได้ อีกตัวอย่างหนึ่งคือ ความผิดฐานใช้กำลังทำร้ายผู้อื่น โดยไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กาย หรือจิตใจตามมาตรา ๑๕๑ ไม่เป็นความผิดอันยอมความได้ แต่ความผิดฐาน ทำร้ายร่างกายตามมาตรา ๒๕๕ ซึ่งมีโทษสูงกว่ากลับเป็นความผิดอันยอมความได้

คดีความผิดลหุโทษนั้น หากเจ้าพนักงานทำการเปรียบเทียบคดีได้ จำนวนคดีความ ที่ขึ้นสู่ศาลจะลดลงไปได้มาก แต่ถ้าเป็นความผิดอันยอมความได้ คดีจะขึ้นอยู่กับผู้เสียหายว่า ต้องการดำเนินคดีหรือไม่ ซึ่งอันที่จริงความผิดอาญาส่วนใหญ่เป็นความผิดที่กระทบต่อสังคมจึง เป็นความผิดอาญาแผ่นดิน เว้นแต่ความผิดบางประการที่กระทบต่อเอกชนโดยตรง กฎหมายจึง กำหนดให้เป็นความผิดส่วนตัวหรือความผิดอันยอมความได้

อีกปัญหาหนึ่งของระบบกฎหมายอาญาไทย คือ กฎหมายยอมให้ผู้เสียหายเป็น โจทก์ฟ้องคดีเองได้ ทำให้บางครั้งผู้เสียหายใช้กลไกของกระบวนการยุติธรรมเป็นเครื่องมือในการ บังคับชำระหนี้ ซึ่งผิดวัตถุประสงค์ของกฎหมายอาญา

ดังนั้น การพิจารณาเรื่องนี้เป็นเรื่องใหญ่และต้องพิจารณาอย่างถี่ถ้วน ซึ่งความผิด ลหุโทษบางมาตราควรแปรสภาพเป็นความผิดอาญาทั่วไป แต่บางมาตราควรเป็นความผิดทาง ปกครอง

ประธานฯ – ถ้าบัญญัติให้ความผิดลหุโทษบางมาตราเป็นความผิดอันยอมความได้ แล้วผู้เสียหายร้องทุกข์โดยไม่ยอมให้เปรียบเทียบ แต่ผู้กระทำความผิดยอมให้เปรียบเทียบ กรณีนี้ พนักงานสอบสวนจะเปรียบเทียบได้หรือไม่

พลตำรวจตรีสุพจน์ฯ – ถ้าผู้เสียหายไม่ยอมเจ้าพนักงานก็เปรียบเทียบไม่ได้ ข้อ สงสัยคือ ความผิดฐานหมิ่นประมาท เป็นความผิดอันยอมความได้ แล้วเหตุใดความผิดฐานดูหมิ่น ผู้อื่นซึ่งหน้าซึ่งเป็นการกระทำต่อปัจเจกบุคคลเช่นกันกลับยอมความไม่ได้ วิทยานิพนธ์เรื่องหนึ่ง เสนอแนวคิดให้ปรับเปลี่ยนความผิดลหุโทษเป็นความผิดที่มีโทษปรับทางปกครองเหมือนกับ กฎหมายเยอรมัน

นายประธานฯ – ระบบกฎหมายอาญาของประเทศไทยยอมให้ผู้เสียหายเป็นโจทก์ ฟ้องคดีเองได้ทำให้หลักกฎหมายบางประการต่างจากประเทศอื่น ซึ่งสำหรับความผิดทางปกครอง คดีจะยุติในชั้นเจ้าหน้าที่โดยไม่ต้องขึ้นศาล

ระบบกฎหมายของสหรัฐอเมริกาจะแบ่งชั้นโทษเป็น ๓ ระดับ คือ

๑. ความผิดอาญาร้ายแรง
๒. ความผิดอาญาเล็กน้อย
๓. ความผิดทางปกครอง

ในขณะที่ร่างประมวลกฎหมายอาญาของไทยนั้น ยังไม่มีการกระจายอำนาจทางปกครองเหมือนปัจจุบันที่ท้องถิ่นมีอำนาจบังคับใช้กฎหมายได้ ทำให้ความผิดหลายโทษบางประการไม่ได้ใช้ซึ่งอาจต้องยกเลิกไป หรือเลื่อนระดับความผิดหลายโทษบางมาตราขึ้นมาเป็นความผิดอาญาทั่วไป แล้วพิจารณาว่ามาตราใดควรเป็นความผิดอันยอมความได้

นายสุรศักดิ์ฯ – administrative offence ตามกฎหมายเยอรมันและฝรั่งเศส เป็นความผิดที่ฝ่ายบริหารมีอำนาจกำหนดลักษณะความผิดได้เอง และไม่ได้มีเพียงโทษปรับทางปกครองเท่านั้น แต่ฝ่ายนิติบัญญัติได้มอบอำนาจในการกำหนดลักษณะความผิดที่เข้าลักษณะเป็น administrative offence ให้กับฝ่ายบริหาร แต่จะมีกำหนดโทษจำคุกเกินกว่า ๒ ปีไม่ได้

นายพิมลฯ – ความผิดหลายโทษ เป็นความผิดที่ต้องการให้คนมีพื้นฐานทางจิตใจรับผิดชอบต่อสังคม เช่น ไม่ปล่อยปละละเลยให้สัตว์นั้นเข้าในสวน ไร่หรือนาของผู้อื่น หรือทิ้งซากสัตว์ซึ่งอาจเน่าเหม็น ในหรือริมทางสาธารณะ อาจดูเป็นเรื่องเล็กน้อยแต่กระทบต่อสังคมส่วนรวม แต่มี ๒ มาตราที่กระทบสังคมส่วนรวมไม่มากนัก นั่นคือ มาตรา ๓๕๓ ความผิดฐานดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณา เช่น คำว่าผู้อื่น ซึ่งผู้ร่างอาจเห็นว่าเป็นการกระทำที่ไม่สืวิไลซ์ อีกมาตราหนึ่งคือ มาตรา ๓๕๑ ความผิดฐานใช้กำลังทำร้ายผู้อื่น โดยไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจ เป็นการกระทำที่ไม่กระทบต่อสังคมมากนัก จึงอาจบัญญัติให้เป็นความผิดอันยอมความได้

ประธานฯ – เห็นด้วยว่าความผิดฐานดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณาตาม มาตรา ๓๕๓ ควรเป็นความผิดอันยอมความได้ เพราะความผิดฐานหมิ่นประมาท ซึ่งมีโทษสูงกว่าเป็นความผิดอันยอมความได้ แต่ความผิดฐานใช้กำลังทำร้ายผู้อื่น โดยไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจตาม มาตรา ๓๕๑ หากบัญญัติให้เป็นความผิดอันยอมความได้ อาจทำให้เจ้าพนักงานตำรวจไม่กล้าจับกุมผู้กระทำความผิดถ้าผู้เสียหายไม่ได้ร้องทุกข์

พลตำรวจตรีสุพจน์ฯ – มีแนวความคิดว่าสำหรับความผิดตาม มาตรา ๓๕๓ ควรให้ยอมความได้เฉพาะการดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้า แต่หากเป็นการดูหมิ่นด้วยการโฆษณาไม่ควรยอมความได้เพราะทำให้ผู้อื่นได้รับรู้ถึงข้อความที่ดูหมิ่นด้วยแล้ว

นายชำนาญฯ – เสนอให้ความผิดหลุโทษมีโทษปรับเพียงอย่างเดียว เพราะโทษจำคุกสำหรับความผิดหลุโทษนั้นต่ำมาก บางฐานความผิดมีโทษจำคุกเพียงไม่เกินสิบวัน

ประธานฯ – โทษปรับอย่างเดียวสำหรับผู้มีรายได้น้อยอาจถือว่าเป็นโทษหนัก เพราะอาจต้องถูกกักขังแทนค่าปรับ สำหรับความผิดตามมาตรา ๓๕๓ ไม่ว่าจะดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้า หรือการดูหมิ่นผู้อื่นด้วยการโฆษณาต่างเป็นการกระทำที่มีความร้ายแรงพอกัน หากจะบัญญัติให้เป็นความผิดอันยอมความได้ก็ควรให้ยอมความได้ทั้งมาตรา

นายสุรศักดิ์ฯ – เหตุที่ความผิดฐานกระทำโดยประมาท และการกระทำนั้นเป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายแก่กายหรือจิตใจตามมาตรา ๓๕๐ กับความผิดฐานใช้กำลังทำร้ายผู้อื่น โดยไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจตามมาตรา ๓๕๑ เป็นความผิดหลุโทษ เพราะมาตรา ๑๐๒ บัญญัติว่าความผิดหลุโทษ คือความผิดซึ่งต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับเช่นว่ามานี้ด้วยกัน หากเพิ่มโทษจำคุกสำหรับความผิดหลุโทษบางฐานให้มีโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน ความผิดนั้นก็จะอยู่ในภาคความผิดอาญาทั่วไปและบัญญัติให้เป็นความผิดอันยอมความได้ หากบทบัญญัติในภาคหลุโทษบางมาตรายอมความได้ แต่บางมาตรายอมความไม่ได้ จะทำให้เสียหลักการที่เจ้าพนักงานสามารถเปรียบเทียบคดีได้

นายประธานฯ – เห็นด้วยกับแนวความคิดที่จะเพิ่มโทษความผิดหลุโทษให้เป็นความผิดอาญาทั่วไป ขอยกตัวอย่างว่า การกระทำความผิดฐานทำให้ผู้อื่นเกิดความกลัว หรือความตกใจ โดยการขู่เข็ญ ตามมาตรา ๓๕๒ ตามกฎหมายฝรั่งเศสอาจมีโทษถึงจำคุกตลอดชีวิตได้ ถ้าเป็นการกระทำเพื่อก่อการร้าย หรือมีเบื้องหลังทางการเมืองเพื่อยุยงให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง หรือเป็นการปล่อยข่าวลือว่าจะก่อการร้าย

การพิจารณาปรับปรุงบทบัญญัติความผิดหลุโทษ จึงควรต้องพิจารณา๓ ประการ คือ ประการแรก ความผิดใดบ้างควรบัญญัติให้เป็นความผิดทางปกครอง ประการที่สอง ความผิดใดบ้างควรเพิ่มโทษเป็นความผิดอาญาทั่วไปในภาคความผิด และประการที่สาม ความผิดใดบ้างควรเป็นความผิดอันยอมความได้

ในหลายประเทศไม่มีความผิดหลุโทษในประมวลกฎหมายอาญา เพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถบังคับใช้กฎหมายได้ และมีกฎหมายพิเศษอื่นบัญญัติความผิดเล็กน้อยเหล่านี้ไว้อยู่แล้ว

ประธานฯ – การพิจารณาปรับปรุงความผิดหลุโทษให้เป็นความผิดที่มีโทษทางปกครองก็ดี การเพิ่มโทษสำหรับความผิดหลุโทษให้สูงขึ้นก็ดี เป็นเรื่องใหญ่ที่ต้องทำการศึกษาและพิจารณาด้วยความละเอียดรอบคอบ แต่ในเบื้องต้นนี้เพื่อแก้ปัญหาตามข้อสังเกตของท่านพลตำรวจตรีสุพจน์ฯ สมควรแก้ไขเฉพาะมาตรา ๓๕๓ ให้เป็นความผิดอันยอมความได้เสียก่อน

เลขานุการฯ – ความผิดหลุโทษเป็นความผิดที่มุ่งเน้นถึงการกระทำที่มีผลกระทบ ต่อสังคมส่วนรวม ซึ่งมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

๑. มีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน ปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตาม มาตรา ๑๐๒

๒. แม้กระทำได้โดยไม่เจตนาก็เป็นความผิด ตามมาตรา ๑๐๔

๓. ผู้ใดพยายามกระทำความผิดหลุโทษไม่ต้องรับโทษ ตามมาตรา ๑๐๕

๔. ผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดหลุโทษไม่ต้องรับโทษ ตามมาตรา ๑๐๖

๕. ผู้ถูกจำคุกในความผิดหลุโทษมาแล้วและไปกระทำความผิดซ้ำอีก ไม่ห้ามที่ ศาลจะเปลี่ยนโทษจำคุกในคดีหลังเป็นกักขังตามมาตรา ๒๓ ไม่ห้ามที่ศาลจะรอการกำหนดโทษ หรือรอการลงโทษตามมาตรา ๕๖ และไม่ให้นำความผิดหลุโทษมาบวกกับโทษที่กำหนดไว้ก่อน หรือลงโทษที่รอไว้

๖. ไม่ใช่ความผิดต่อส่วนตัวเมื่อพนักงานสอบสวนได้ทำการสอบสวนแล้ว พนักงานอัยการมีอำนาจฟ้องได้ตามมาตรา ๑๒๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

นอกจากนั้น บทบัญญัติความผิดหลุโทษ อาจแยกตามอัตราโทษสำหรับความผิด ฐานนั้นๆ ได้เป็นดังนี้

๑. กรณีต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท

๒. กรณีต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

๓. กรณีต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบวัน หรือปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือทั้ง จำทั้งปรับ

๔. กรณีต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ

กระบวนการยุติธรรมทั้งหมดที่รองรับความผิดหลุโทษ มิได้มีเฉพาะในประมวล กฎหมายอาญา แต่พระราชบัญญัติอื่นๆ ก็มีบัญญัติไว้ด้วย ซึ่งองค์กรในการบังคับใช้ความผิดหลุ โทษนอกจากตำรวจแล้วยังมีองค์กรตามกฎหมายพิเศษอื่นอีก ดังนั้น การพิจารณาปรับปรุง ความผิดหลุโทษตามประมวลกฎหมายอาญาอาจกระทบถึงความผิดหลุโทษตามกฎหมายอื่นด้วย

ประธานฯ – เมื่อความผิดฐานหมิ่นประมาทเป็นความผิดอันยอมความได้ ความผิด ฐานดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณาตามมาตรา ๓๕๓ ซึ่งมีโทษต่ำกว่าก็ควรเป็นความผิดอัน ยอมความได้เช่นกัน การบัญญัติให้ความผิดตามมาตรา ๓๕๓ เป็นความผิดอันยอมความได้ ไม่ได้มี

ผลเป็นการเพิ่มโทษจำคุกให้นักขึ้น หรือเปลี่ยนแปลงโทษให้เป็นโทษทางปกครองแต่อย่างใด เพียงแต่แก้ไขให้ความผิดตาม ๓๕๓ เป็นความผิดอันยอมความได้เท่านั้น

นายพิมลฯ – ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (แก้ไขเพิ่มเติมอัตราโทษปรับ อัตราเงินทัณฑ์บน อัตราเงินในการกักขังแทนค่าปรับ และแก้ไขเพิ่มเติมโทษสำหรับความผิดบางประเภทให้เหมาะสม) ที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการแล้ว ได้ยกเลิกมาตรา ๑๐๒ และให้ใช้ความใหม่ว่า ความผิดลหุโทษ คือ ความผิดซึ่งต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ดังนั้น จึงต้องแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๔๕๕ ซึ่งอ้างถึงความผิดลหุโทษไว้ให้สอดคล้องกับอัตราโทษใหม่นี้ด้วย

ประธานฯ – การแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๐๒ แห่งประมวลกฎหมายอาญาตามร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (แก้ไขเพิ่มเติมอัตราโทษปรับฯ) มีผลให้ต้องแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๔๕๕ ด้วยหรือไม่

เลขาธิการฯ – มาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๔๕๕ บัญญัติว่า เมื่อประมวลกฎหมายอาญาได้ใช้บังคับแล้ว ในกรณีที่กฎหมายใดได้กำหนดโทษโดยอ้างถึงโทษฐานลหุโทษในกฎหมายลักษณะอาญาไว้ ให้ถือว่ากฎหมายนั้นได้อ้างถึงโทษดังต่อไปนี้

ถ้าอ้างถึงโทษชั้น ๑ หมายความว่า ปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท

ถ้าอ้างถึงโทษชั้น ๒ หมายความว่า ปรับไม่เกินห้าร้อยบาท

ถ้าอ้างถึงโทษชั้น ๓ หมายความว่า จำคุกไม่เกินสิบวัน หรือปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าอ้างถึงโทษชั้น ๔ หมายความว่า จำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ฝ่ายเลขาธิการฯ ขอรับไปตรวจสอบว่ามีกฎหมายใดกำหนดโทษโดยอ้างถึงโทษฐานลหุโทษในกฎหมายลักษณะอาญาหรือไม่ ซึ่งถ้ายังมีอยู่ก็ต้องแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕ นี้ให้สอดคล้องกับอัตราโทษของความผิดลหุโทษที่แก้ไขเพิ่มเติมใหม่ด้วย

พลตำรวจตรีสุพจน์ฯ – บทบัญญัติที่ใช้กับความผิดลหุโทษบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐๒ ถึงมาตรา ๑๐๖ ซึ่งมาตรา ๑๐๒ บัญญัติว่าความผิดลหุโทษ คือความผิดซึ่งต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับเช่นว่ามานี้ด้วยกัน ความผิดฐานใดมีอัตราโทษดังกล่าวก็จะถูกจัดให้เป็นความผิดลหุโทษตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิด

ฐานคูหมื่นผู้อื่นซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณาตามมาตรา ๓๕๓ มีโทษไม่เกินอัตราโทษตามมาตรา ๑๐๒ ดังนั้น ความผิดตามมาตรา ๓๕๓ จึงถูกบัญญัติให้เป็นความผิดลหุโทษ

เลขาธิการฯ – บทบัญญัติในภาคลหุโทษไม่มีมาตราใดบัญญัติให้เป็นความผิดอันยอมความได้เลย ซึ่งถ้าบัญญัติให้ความผิดฐานคูหมื่นผู้อื่นซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณาตามมาตรา ๓๕๓ เป็นความผิดอันยอมความได้จะทำให้เกิดความแตกต่างกับบทบัญญัติมาตราอื่นในภาคลหุโทษ

ประธาน – ถ้าบัญญัติให้ความผิดฐานคูหมื่นผู้อื่นซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณาตามมาตรา ๓๕๓ เป็นความผิดอันยอมความได้ ก็ไม่ขัดกับหลักการตามมาตรา ๑๐๒ ถึงมาตรา ๑๐๖ ถือข้อยกเว้นเป็นกรณีพิเศษ

พลตำรวจตรีสุพจน์ฯ – หลักการสำคัญของการบัญญัติให้ความผิดใดเป็นความผิดอันยอมความได้หรือไม่ นั้น ต้องพิจารณาว่าเป็นความผิดที่มีผลกระทบต่อสังคมส่วนรวมหรือไม่ ถ้าใช่ก็ควรเป็นความผิดอันยอมความได้ แต่ถ้าความผิดนั้นมีผลกระทบต่อปัจเจกบุคคลเท่านั้น ไม่กระทบต่อสังคมส่วนรวม ความผิดนั้นก็ควรเป็นความผิดต่อส่วนตัว แต่สำหรับบทบัญญัติความผิดในภาคลหุโทษ นั้น เหตุที่ไม่เป็นความผิดอันยอมความได้ อาจเป็นเพราะบทบัญญัติตั้งแต่มาตรา ๑๐๒ ถึงมาตรา ๑๐๖ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ใช้แก่ความผิดลหุโทษมิได้บัญญัติให้เป็นความผิดอันยอมความได้ ดังนั้น บทบัญญัติในภาคลหุโทษทั้งหมด จึงไม่เป็นความผิดอันยอมความได้ ซึ่งหากจะแก้ไขเพิ่มเติมเฉพาะความผิดฐานคูหมื่นผู้อื่นซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณาตามมาตรา ๓๕๓ ให้เป็นความผิดอันยอมความได้เพียงมาตราเดียว เพราะเหตุที่ว่าความผิดฐานหมิ่นประมาทยอมความได้โดยไม่พิจารณาบทบัญญัติความผิดลหุโทษอื่นด้วยนั้น อาจเป็นเหตุผลที่มีน้ำหนักน้อยเกินไป

ประธานฯ – ความผิดลหุโทษส่วนใหญ่เกี่ยวกับส่วนรวมจะหาตัวผู้เสียหายโดยตรงไม่ได้

นายสุรศักดิ์ฯ – เห็นด้วยกับท่านพิมลฯ ที่ว่าการไปชี้หน้าด่าผู้อื่นนั้น เป็นการกระทำที่แสดงถึงความไม่เป็นอารยะของประเทศ ซึ่งในการตรวจสอบว่าการบัญญัติให้ความผิดใดเป็นความผิดลหุโทษมีเหตุผลหรือแนวคิดอย่างไรนั้น ควรที่จะต้องศึกษาถึงผลกระทบต่อกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาด้วย เช่น พนักงานสอบสวนจะทำการสอบสวนไม่ได้หากไม่มีการร้องทุกข์โดยผู้เสียหาย ซึ่งถ้าหากแก้ไขเพิ่มเติมความผิดฐานคูหมื่นผู้อื่นซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณาตามมาตรา ๓๕๓ ให้เป็นความผิดอันยอมความได้แล้ว หากมีผู้มีอิทธิพลมาชี้หน้าด่าผู้อื่น เจ้าพนักงานดำเนินคดีไม่ได้จนกว่าจะมีการร้องทุกข์ซึ่งผู้เสียหายที่ถูกด่าก็อาจจะไม่กล้ามาร้องทุกข์ต่อเจ้าพนักงานก็ได้ นอกจากนั้น คำพิพากษาในคดีที่เกี่ยวกับความผิดลหุโทษไม่จำเป็นต้องมี

เหตุผลในการตัดสินทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายตามมาตรา ๑๘๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ตลอดจนผลกระทบในการเปรียบเทียบคดีอื่นมีผลให้คดีอาญาเล็กน้อย

การบัญญัติให้ความผิดฐานใดเป็นความผิดอันยอมความได้หรือไม่ แม้แต่บทบัญญัติในภาคความผิดเอง หลายกรณีก็อธิบายเหตุผลไม่ได้ เช่น ความผิดฐานลักทรัพย์ตามมาตรา ๓๓๔ มีโทษจำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินหกพันบาท ยอมความไม่ได้ แต่ความผิดฐานขโมยของ ซึ่งมีโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ กลับยอมความได้

กรณีความผิดฐานเก็บได้ซึ่งสังหาริมทรัพย์อันมีค่า อันซ่อนหรือฝังไว้โดยพฤติการณ์ซึ่งไม่มีผู้ใดอ้างว่าเป็นเจ้าของได้ แล้วเปิดเผยเอาทรัพย์นั้นเป็นของตนหรือของผู้อื่น ซึ่งมีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา ๓๕๕ เป็นความผิดอันยอมความได้ ซึ่งก็ไม่ว่าจะยอมความกับใคร เพราะทรัพย์ดังกล่าวตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บัญญัติให้ตกเป็นของแผ่นดิน ขณะเดียวกันความผิดลักษณะเช่นนี้มีบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ให้เป็นความผิดอาญาแผ่นดินด้วย

อีกกรณีหนึ่งคือความผิดฐานเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์จากการประกันวินาศภัย แก่งทำให้เกิดเสียหายแก่ทรัพย์สินอันเป็นวัตถุที่เอาประกันภัย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา ๓๔๗ เป็นการกระทำที่กระทบต่อระบบการเงินโดยรวม แต่กลับเป็นความผิดอันยอมความได้

โดยหลักการความผิดอาญาถือเป็นความผิดอาญาแผ่นดินทั้งหมด แต่ถ้าความผิดใดกระทบต่อผลประโยชน์เฉพาะบุคคล กฎหมายจะบัญญัติให้เป็นความผิดอันยอมความได้ เมื่อระยะเวลาผ่านไป เดิมการถือโทษแรงงานยอมความได้ แต่ปัจจุบันกฎหมายแรงงานกลายเป็นเรื่องของสังคมส่วนรวมไปเสียแล้ว ความผิดอันยอมความได้บางประการจึงควรปรับเปลี่ยนไปด้วย

นายประธานฯ – อาจศึกษาเปรียบเทียบกับประมวลกฎหมายอาญาญี่ปุ่นซึ่งไม่มีความผิดลหุโทษ

นายทวีเกียรติฯ – ความผิดลหุโทษเป็นความผิดเล็กน้อย ควรให้เจ้าพนักงานทำการเปรียบเทียบคดีโดยไม่ต้องขึ้นศาล ถ้าฝ่ายใดไม่พอใจจึงจะไปศาล ในต่างประเทศคดีอาญาผู้เสียหายจะยอมความไม่ได้ต้องขึ้นศาลทั้งหมด

การเปรียบเทียบไม่ควรต้องได้รับความยินยอมจากผู้เสียหาย เพราะการเปรียบเทียบไม่ใช่การประนีประนอมยอมความ แต่เป็นการพิจารณาของเจ้าพนักงานว่าความผิดนั้นๆ สมควรเปรียบเทียบเท่าไร เว้นแต่ความผิดลหุโทษบางฐานที่มีผู้เสียหายก็ให้ยอมความได้ เช่น

ดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้า แต่ถ้าเป็นเรื่องที่กระทบต่อระเบียบแบบแผนของสังคม รัฐจะต้องเข้ามาดำเนินการ ไม่ควรเป็นความผิดอันยอมความได้

ประธานฯ – เมื่อพิจารณาบทบัญญัติความผิดหลุโทษที่เสนอให้บัญญัติให้เป็นความผิดอันยอมความได้แล้ว จะเห็นว่าความผิดฐานทำให้ผู้อื่นเกิดความกลัว หรือความตกใจ โดยการขู่เข็ญตามมาตรา ๓๕๒ อาจทำให้เกิดความเสียหายต่อส่วนรวมได้ ส่วนความผิดฐานไล่ ต้อนหรือทำให้สัตว์ใดๆ เข้าในสวน ไร่ หรือนาของผู้อื่นที่ได้แต่งดินไว้ เพาะพันธุ์ไว้ หรือมีพืชพันธุ์ หรือผลิตผลอยู่ตามมาตรา ๓๕๔ และความผิดฐานควบคุมสัตว์ใดๆ ปล่อยปลละละเลยให้สัตว์นั้นเข้าไปในสวน ไร่ หรือนาของผู้อื่นที่ได้แต่งดินไว้ เพาะพันธุ์ไว้ หรือมีพืชพันธุ์ หรือผลิตผลอยู่ตามมาตรา ๓๕๕ กฎหมายมุ่งประสงค์ที่จะคุ้มครองชาวสวน ชาวไร่ หรือชาวนา ซึ่งอาจมีผู้เสียหายหลายคน บางคนอาจยอมความแต่บางคนอาจไม่ยอมความก็ได้ จึงไม่ควรเป็นความผิดอันยอมความได้ แต่ความผิดฐานดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณาตามมาตรา ๓๕๓ มีตัวผู้เสียหายชัดเจน จึงอาจบัญญัติให้เป็นความผิดอันยอมความได้

สำหรับความผิดฐานใช้กำลังทำร้ายผู้อื่น โดยไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจตามมาตรา ๓๕๑ แม้จะมีผู้เสียหายชัดเจนแต่หากเป็นความผิดอันยอมความได้ จะทำให้เจ้าพนักงานตำรวจไม่ยอมดำเนินการหากไม่มีการร้องทุกข์เสียก่อน จึงไม่ควรเป็นความผิดอันยอมความได้

เลขาธิการฯ – ความผิดหลุโทษเป็นความผิดที่เจ้าพนักงานมีอำนาจทำการเปรียบเทียบได้ และมีผลให้คดีอาญาเล็กน้อยโดยไม่ต้องนำคดีขึ้นสู่ศาล แต่ถ้าบัญญัติให้เป็นความผิดอันยอมความได้ พนักงานสอบสวนจะมีอำนาจสอบสวนได้ก็ต่อเมื่อมีผู้เสียหายมาร้องทุกข์ การดำเนินคดีก็จะยุ่งยากขึ้น

พลตำรวจตรีสุพจน์ฯ – การที่ความผิดหลุโทษเป็นความผิดอาญาแผ่นดิน ทำให้เจ้าพนักงานต้องดำเนินคดีทุกเรื่องทั้งที่เป็นความผิดเล็กน้อย ผู้เสียหายจะยอมความไม่ได้ เช่น สามี ภริยาทะเลาะกัน ภริยาถูกทำร้ายโดยไม่ถึงกับเป็นอันตรายแก่กายหรือจิตใจได้มาแจ้งความร้องทุกข์ แต่เมื่อเจ้าพนักงานจะเข้าไปจับกุมตัวมาดำเนินคดี ภริยาเกิดเปลี่ยนใจ ไม่อยากจะให้ดำเนินคดี แต่คิดที่ความผิดหลุโทษเป็นความผิดที่ยอมความไม่ได้ ภริยาก็ไม่สามารถยอมความได้ เจ้าพนักงานจึงต้องดำเนินการต่อไป ทำให้เกิดคำถามว่าการกระทำความผิดหลุโทษบางประการซึ่งกระทบต่อตัวผู้เสียหายเอง โดยไม่ได้กระทบต่อสังคมส่วนรวมแต่อย่างใด สมควรเป็นความผิดอันยอมความได้หรือไม่

นอกจากนั้น หากเปรียบเทียบความผิดฐานหมิ่นประมาทกับความผิดฐานดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณา จะเห็นว่าความผิดทั้งสองฐานนี้ต่างก็กระทบต่อตัวผู้เสียหายเอง

เช่นเดียวกัน แต่ความผิดฐานหมิ่นประมาทซึ่งมีโทษสูงกว่าเป็นความผิดอันยอมความได้ ความผิดฐานดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณาซึ่งเป็นความผิดที่มีโทษต่ำกว่า กลับยอมความไม่ได้

การประชุมในวันนี้ก็ได้หลักการว่าความผิดใดที่มีผลกระทบต่อสังคมส่วนรวม ความผิดนั้นไม่ควรเป็นความผิดอันยอมความได้ เป็นไปได้ว่าขณะยกร่างประมวลกฎหมายอาญานั้นผู้ร่างวางหลักการไว้ว่าความผิดลหุโทษคือ ความผิดที่มีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ดังนั้น ความผิดใดที่มีโทษไม่เกินอัตราโทษดังกล่าว จึงถูกจัดให้เป็นความผิดลหุโทษ แต่ครั้งจะแก้ไขเพิ่มเติมเฉพาะความผิดฐานดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณามาตรา ๓๕๓ ให้เป็นความผิดอันยอมความได้เพียงมาตราเดียว โดยไม่พิจารณาตราอื่นในภาคลหุโทษด้วย เพียงเพราะว่าความผิดฐานหมิ่นประมาทซึ่งมีโทษสูงกว่าเป็นความผิดอันยอมความได้ ก็อาจเป็นเหตุผลที่มีน้ำหนักน้อยเกินไป

นายทวีเกียรติฯ – การปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับความลหุโทษควรแก้ไขในส่วน ofประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจเปรียบเทียบเพื่อระงับคดีได้เองโดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้เสียหาย ซึ่งถ้าผู้เสียหายไม่พอใจจึงให้ไปฟ้องร้องต่อศาล เพราะหลักการของความผิดลหุโทษคือเป็นความผิดเล็กน้อย ไม่ควรต้องนำคดีไปสู่ศาล นอกจากนั้น วิธีพิจารณาคดีลหุโทษกฎหมายก็บัญญัติให้กระทำได้โดยง่าย เช่น ฟ้องคดีด้วยวาจาก็ได้ ในคำพิพากษาก็ไม่จำเป็นต้องมีเหตุผลในการตัดสินทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

นายพิมลฯ – ข้อดีประการหนึ่งของการที่ความผิดลหุโทษไม่มีความผิดอันยอมความได้ คือ เจ้าพนักงานสามารถเข้าไปดำเนินการได้ทันทีโดยไม่ต้องรอให้มีการร้องทุกข์ เช่น มีอันธพาลไปยืนด่าว่าพระทั้งวัด แต่ไม่เจาะจงว่าพระรูปใด ไม่ผิดฐานหมิ่นประมาทแต่เป็นความผิดฐานดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณา เจ้าพนักงานตำรวจก็สามารถเข้าไปจัดการเพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยได้ทันที ไม่ต้องรอให้มีการร้องทุกข์เสียก่อน

พลตำรวจตรีสุพจน์ฯ – เห็นด้วยกับแนวคิดของท่านอาจารย์ทวีเกียรติฯ ที่เสนอให้พิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในส่วนที่เกี่ยวกับความผิดลหุโทษให้เจ้าพนักงานตำรวจสามารถยุติคดีได้เอง

มติ ที่ประชุมมีมติให้ฝ่ายเลขานุการฯ ตรวจสอบแนวคิดในการกำหนดให้ความลักษณะใดเป็นความผิดลหุโทษ ผลกระทบของการปรับปรุงอัตราโทษของความผิดลหุโทษตามร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (แก้ไขเพิ่มเติมอัตราโทษปรับฯ) และผลกระทบต่อประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เสนอต่อที่ประชุมคราวต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องอื่นๆ

-ไม่มี-

ปิดประชุม เวลา ๑๕.๐๐ นาฬิกา

นายสุนทร เปลี่ยนสี ผู้บันทึกรายงานการประชุม

นางสาวนริศรา แดงไผ่ ผู้ตรวจรายงานการประชุม

ภาคผนวก จ

รายงานการประชุมคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุง
ประมวลกฎหมายอาญา
ครั้งที่ ๕๓-๑๔/๒๕๔๕ วันพุธ ที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๔๕

รายงานการประชุม
คณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายอาญา
ครั้งที่ ๘๓-๑๔/๒๕๔๕
วันพุธ ที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๔๕
ณ ห้องประชุมหยุด แสงอุทัย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กรรมการที่มาประชุม

๑. นายศักดิ์ สอนงชาติ	ประธานกรรมการฯ
๒. นายชำนาญ พิเชษฐพันธ์	กรรมการฯ
๓. นายทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ	กรรมการฯ
๔. นายประธาน วัฒนวาณิชชัย	กรรมการฯ
๕. นายประทีป เณลิภักทรกุล	กรรมการฯ
๖. นางสาวพวงเพชร สารคุณ	กรรมการฯ
๗. นายพิมล รัฐปัดย์	กรรมการฯ
๘. นายสุธี คำเนื้อดี	กรรมการฯ
๙. พลตำรวจตรีสุพจน์ ณ บางช้าง	กรรมการฯ
๑๐. นายสุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล	กรรมการฯ
๑๑. นางสาวนริศรา แดงไผ่	กรรมการและเลขานุการฯ
๑๒. นางสาวศิริพร เอี่ยมธงชัย	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการฯ
๑๓. นายสุนทร เปลียนสี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการฯ

กรรมการที่ไม่มาประชุม

๑. นายคณิต ณ นคร	ลาประชุม
๒. นายคัมภีร์ แก้วเจริญ	ติดราชการ
๓. นายชัยเกษม นิติสิริ	ติดราชการ

ระเบียบวาระการประชุม

๑. เรื่องที่ประธานฯ แจ้งให้ที่ประชุมทราบ (ถ้ามี)
๒. เรื่องรับรองรายงานการประชุม ครั้งที่ ๘๒-๑๓/๒๕๔๕
วันพุธ ที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๔๕
๓. เรื่องเสนอเพื่อทราบ
๔. เรื่องเสนอเพื่อพิจารณา
 - การพิจารณาความเหมาะสมของการบัญญัติให้ความผิด

ลหุโทษเป็นความผิดอันยอมความได้
๕. เรื่องอื่นๆ (ถ้ามี)

เปิดประชุม เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา

ประธานฯ กล่าวเปิดประชุม และดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระดังนี้
ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานฯ แจ้งให้ที่ประชุมทราบ

-ไม่มี-

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุม ครั้งที่ ๙๒-๑๓/๒๕๕๕

วันพุธ ที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๕

นายสุรศักดิ์ฯ – ขอเสนอแก้ไขความในหน้า ๖ ย่อหน้าแรก บรรทัดที่ ๓ ตัดคำว่า “อีกตัวอย่างหนึ่งคือ ความผิดฐานใช้กำลังทำร้ายผู้อื่น โดยไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจตามมาตรา ๓๕๑ ไม่เป็นความผิดอันยอมความได้ แต่ความผิดฐานทำร้ายร่างกายตามมาตรา ๒๕๕ ซึ่งมีโทษสูงกว่ากลับเป็นความผิดอันยอมความได้” ออก

พลตำรวจตรีสุพจน์ฯ – ขอเสนอแก้ไขความในหน้า ๖ ย่อหน้าที่ ๕ ตัดคำว่า “ถ้าผู้เสียหายไม่ยอมเจ้าพนักงานก็เปรียบเทียบไม่ได้” ออก

ประธานฯ – ขอเสนอแก้ไขความในหน้า ๖ ย่อหน้าที่ ๕ เพิ่มความตอนท้ายว่า “ทั้งที่บางครั้งอาจเป็นการทำร้ายร่างกายตามมาตรา ๒๕๕ ซึ่งยอมความไม่ได้”

หน้า ๑๐ ย่อหน้าสุดท้าย บรรทัดสุดท้าย จาก “...ถือช้อยกเว้นเป็นกรณีพิเศษ” เป็น “...ถือว่ายกเว้นเป็นกรณีพิเศษ” และ

หน้า ๑๓ ย่อหน้าแรก บรรทัดแรก จาก “จะทำให้เจ้าพนักงานตำรวจไม่ยอมดำเนินการ...” เป็น “จะทำให้เจ้าพนักงานตำรวจไม่มีอำนาจดำเนินการ...”

มติ ที่ประชุมมีมติเห็นควรรับรองรายงานการประชุมดังกล่าวตามที่ได้มีการเสนอขอแก้ไข

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเสนอเพื่อทราบ

ประธานฯ – สืบเนื่องจากการประชุมคราวที่แล้ว ท่านพิมลฯ ตั้งข้อสังเกตว่าร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (แก้ไขเพิ่มเติมอัตราโทษปรับ อัตราเงินทัณฑ์บน อัตราเงินในการกักขังแทนค่าปรับ และแก้ไขเพิ่มเติมโทษสำหรับความผิดบางประเภทให้เหมาะสม) ที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการแล้ว ได้แก้ไขอัตราโทษของความผิดลหุโทษ เป็นความผิดซึ่งต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ทำให้อาจต้องแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๔๘๕ ซึ่งอ้างถึงความผิดลหุโทษไว้ให้สอดคล้องกับอัตราโทษที่แก้ไขใหม่นี้

ด้วย

เลขานุการฯ – ฝ่ายเลขานุการฯ ขอรับไปตรวจสอบว่ามีกฎหมายพิเศษอื่นที่อ้างถึงโทษฐานลหุโทษในกฎหมายลักษณะอาญาไว้หรือไม่ ถ้ามีก็ต้องแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๔๘๕ ด้วย

ประธานฯ – ถ้าเป็นคดีความผิดตามกฎหมายลักษณะอาญา คงไม่มีคดีค้างการพิจารณาอยู่อีก เพราะขาดอายุความหมดแล้ว

นายพิมลฯ – หากไม่แน่ใจว่ามีผลกระทบต่อกฎหมายอื่นหรือไม่ ก็ควรแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕ ดังกล่าวให้สอดคล้องกันไว้ก่อน

มติ มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ รับไปตรวจสอบผลกระทบของการแก้ไขอัตราโทษของความผิดลหุโทษตามร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ...) พ.ศ. (แก้ไขเพิ่มเติมอัตราโทษปรับฯ) อีกครั้งหนึ่ง
ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องเสนอเพื่อพิจารณา

เลขานุการฯ – สืบเนื่องจากการประชุมคราวก่อน ที่ประชุมพิจารณาเรื่องการพิจารณาความเหมาะสมของการบัญญัติความผิดลหุโทษให้เป็นความผิดอันยอมความได้ โดยมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ ตรวจสอบแนวคิดในการกำหนดให้ความผิดลักษณะใดเป็นความผิดลหุโทษ และผลกระทบต่อประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เสนอต่อที่ประชุมซึ่งปรากฏผลการตรวจสอบดังนี้

การตรวจสอบแนวคิดของการบัญญัติความผิดลหุโทษ จากหนังสือกฎหมายอาญาของท่านอาจารย์จิตติ ดิงศรัทธี อธิบายหัวข้อลหุโทษไว้ ความตอนหนึ่งว่า ในทางทฤษฎีถือว่า ความผิดลหุโทษมักจะเป็นความผิดที่มีได้กระทำความผิดใจอันชั่วร้าย และตามปกติมิได้กระทำให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลโดยตรง เหตุที่กฎหมายบัญญัติเป็นความผิดก็เพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลหรือส่วนรวมในอนาคต การที่กฎหมายบัญญัติระวางโทษไว้เบากว่าความผิดสามัญก็คำนึงถึงความไม่ร้ายแรงของความผิด การแบ่งแยกประเภทความผิดโดยอาศัยอัตราโทษ จึงเป็นการแบ่งแยกที่ได้ผลตรงกับความคิดในทางทฤษฎีแล้ว ซึ่งก็ตรงกับหลักการที่ได้จากการประชุมคราวก่อนว่าถ้าเป็นความผิดที่กระทบต่อสังคมส่วนรวมแล้วเป็นความผิดอันยอมความไม่ได้ และการแบ่งแยกว่าความผิดใดจะเป็นความผิดอาญาสามัญหรือความผิดลหุโทษก็คงดูที่อัตราโทษตามมาตรา ๑๐๒ กล่าวคือ เป็นความผิดซึ่งต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ นั่นเอง

จากการตรวจสอบกฎหมายลักษณะอาญา พบว่า ความผิดลหุโทษตามกฎหมายลักษณะอาญามีความคล้ายคลึงกับความผิดลหุโทษตามประมวลกฎหมายอาญาปัจจุบันอย่างมาก

เช่น ความผิดฐานล่วงละเมิดอำนาจทางการปกครองบ้านเมืองและศาลตามกฎหมายลักษณะอาญา เทียบได้กับความผิดฐานเมื่อเจ้าพนักงานถามชื่อหรือที่อยู่ เพื่อปฏิบัติการตามกฎหมายไม่ยอมบอก หรือแกล้งบอกชื่อหรือที่อยู่อันเป็นเท็จ ตามมาตรา ๑๖๗ หรือความผิดฐานกระทำให้เกิดภัยอันตรายแก่สาธารณชนและทำให้สาธารณชนปราศจากความสุขสบาย เทียบได้กับความผิดฐานส่งเสียง ทำให้เกิดเสียงหรือกระทำความอื้ออึง โดยไม่มีเหตุอันสมควร จนทำให้ประชาชนตกใจหรือเดือดร้อน ตามมาตรา ๑๗๐

สำหรับชั้นโทษของความผิดลหุโทษตามกฎหมายลักษณะอาญาแบ่งออกเป็น ๔ ชั้น คือ

ชั้นที่ ๑ ปรับไม่เกินสิบสองบาท

ชั้นที่ ๒ ปรับไม่เกินห้าสิบบาท

ชั้นที่ ๓ จำคุกไม่เกินสิบวัน หรือปรับไม่เกินห้าสิบบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ชั้นที่ ๔ จำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

จะเห็นว่าหลักของความผิดลหุโทษ คือ เป็นความผิดเล็กน้อย และกระทบต่อส่วนรวม แม้กระทำได้โดยไม่มีเจตนาก็เป็นความผิด ซึ่งความผิดลหุโทษตามประมวลกฎหมายอาญาปัจจุบัน ก็นำมาจากบทบัญญัติความผิดลหุโทษตามกฎหมายลักษณะอาญานั้นเอง

การตรวจสอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเกี่ยวกับความผิดลหุโทษพบว่า ในคดีมีโทษปรับสถานเดียว เมื่อผู้กระทำความผิดยินยอมเสียค่าปรับในอัตราอย่างสูงสำหรับความผิดนั้นแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ก่อนศาลพิจารณา หรือในคดีความผิดที่เป็นลหุโทษหรือความผิดที่มีอัตราโทษไม่สูงกว่าความผิดลหุโทษ เมื่อผู้ต้องหาชำระค่าปรับตามที่เจ้าพนักงานได้เปรียบเทียบแล้ว คดีอาญาเป็นอันเลิกกันตามมาตรา ๓๗ ซึ่งเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับตามมาตรา ๓๕ (๓) สำหรับการควบคุม มาตรา ๘๗ บัญญัติไว้ในกรณีความผิดลหุโทษ จะควบคุมผู้ถูกจับไว้ได้เท่าเวลาที่จะถามคำให้การ และที่จะรู้ตัวว่าเป็นใครและที่อยู่ของเขาอยู่ที่ไหนเท่านั้น นอกจากนั้น คำพิพากษาในคดีที่เกี่ยวกับความผิดลหุโทษ ไม่จำเป็นต้องมีข้อหาและคำให้การ ข้อเท็จจริงซึ่งพิจารณาได้ความ และเหตุผลในการตัดสินทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายตามมาตรา ๑๘๖

การตรวจสอบกฎหมายต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น ประเทศเยอรมนี และประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่ากฎหมายอาญาของทั้งสามประเทศดังกล่าว ไม่ได้บัญญัติความผิดลหุโทษไว้ และไม่บัญญัติถึงความผิดอันยอมความได้ด้วย แต่ประมวลกฎหมายอาญาญี่ปุ่นกำหนดโทษสำหรับความผิดที่มีลักษณะเป็นความผิดเล็กน้อยที่คล้ายคลึงกับความผิดลหุโทษของไทยไว้ต่ำกว่าความผิดทั่วไป เช่น ความผิดฐานกระทำความผิดตามกอนาจารต่อสาธารณชน อย่างไรก็ตาม ในการ

ดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำความผิด ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากำหนดให้มีผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษได้ โดยต้องดำเนินการภายในหกเดือนนับแต่รู้ตัวผู้กระทำความผิดและกำหนดให้ถอนคำร้องทุกข์หรือกล่าวโทษได้ก่อนที่อัยการจะสั่งฟ้อง แต่ไม่ได้กำหนดให้ผู้เสียหายฟ้องคดีได้เอง การฟ้องร้องต้องดำเนินการโดยรัฐ ถ้ารัฐไม่ดำเนินการผู้เสียหายหรือผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษมีสิทธิร้องขอต่อศาลให้รัฐดำเนินการฟ้องร้องได้ ทั้งนี้ ไม่มีบทบัญญัติใดกำหนดว่าความผิดฐานใดที่ต้องมีผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษก่อน รัฐจึงจะดำเนินการได้

ประมวลกฎหมายอาญาเยอรมนี แบ่งความผิดเป็นสองประเภท คือ ความผิดอาญาร้ายแรง (serious criminal offenses) คือ ความผิดที่มีโทษจำคุกขั้นต่ำตั้งแต่หนึ่งปีขึ้นไป กับความผิดอาญาไม่ร้ายแรง คือ ความผิดที่มีโทษจำคุกขั้นต่ำน้อยกว่าหนึ่งปี หรือมีแต่โทษปรับ ตัวอย่างของความผิดอาญาไม่ร้ายแรง (less serious criminal offenses) เช่น ความผิดฐานทำให้เป็นอันตรายต่อการจราจรตามมาตรา ๓๑๕ ซี หรือความผิดฐานเมาแล้วขับตามมาตรา ๓๑๖ ผลของความผิดอาญาไม่ร้ายแรงเหล่านี้คือ กรณีพยายามกระทำความผิดจะต้องรับโทษก็ต่อเมื่อมีบทบัญญัติอย่างชัดเจนให้การพยายามกระทำความผิดต้องรับโทษตามมาตรา ๒๓ และอัยการอาจถอนฟ้องโดยความเห็นชอบของศาลได้ หรือศาลอาจยุติการดำเนินคดีโดยความยินยอมของอัยการได้ หากความผิดอาญาไม่ร้ายแรงแสดงให้เห็นว่าความชั่วของผู้กระทำความผิดไม่ร้ายแรงและไม่มีประโยชน์ต่อสาธารณะมาเกี่ยวข้องตามมาตรา ๑๕๓

สำหรับประเทศสหรัฐอเมริกา ความผิดลหุโทษ (petty offense) ตามกฎหมายระดับมลรัฐของสหรัฐอเมริกา คือ ความผิดเล็กน้อยที่แยกประเภทต่างหากจากความผิดอาญาที่ไม่ร้ายแรง (misdemeanor) และความผิดอาญาอุกฉกรรจ์ (felony) แต่ในกฎหมายอาญาระดับสหรัฐ (federal law) ความผิดลหุโทษคือความผิดอาญาไม่ร้ายแรงซึ่งมีโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันเหรียญสหรัฐ หรือทั้งจำทั้งปรับ และผู้กระทำความผิดไม่ต้องได้รับการพิจารณาคดีต่อหน้าคณะลูกขุน (jury trial)

ประธานฯ – ท่านพลตำรวจตรีสุพจน์ฯ ตั้งข้อสังเกตว่าความผิดฐานหมิ่นประมาทกับดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้า ความผิดทั้งสองฐานดังกล่าวมีลักษณะคล้ายกันจึงควรยอมความได้เช่นเดียวกัน แต่ท่านพิมลฯ เกรงว่าหากมีคนไปยื่นคำ่ว่าพระที่วัดแล้วเจ้าพนักงานตำรวจจะไม่กล้าเข้าไปดำเนินการเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย โดยขอให้ผู้เสียหายไปการร้องทุกข์เสียก่อน

พลตำรวจตรีสุพจน์ฯ – เมื่อได้ฟังข้อมูลจากที่ฝ่ายเลขานุการฯ เสนอและการอภิปรายในประชุมแล้ว เห็นว่า แนวคิดที่ว่าความผิดที่กระทบต่อสังคมส่วนรวมจะยอมความไม่ได้ และการกำหนดความผิดลหุโทษใช้อัตราโทษตามมาตรา ๑๐๒ เป็นเกณฑ์น่าจะถูกต้องแล้วสำหรับทางปฏิบัติเมื่อผู้ต้องหายินยอมเสียค่าปรับ หรือเจ้าพนักงานทำการเปรียบเทียบคดีแล้ว

คดีอาญาก็ยุติได้ จึงไม่น่าจะมีปัญหาในทางปฏิบัติแต่อย่างใด นอกจากนั้น วิทยานิพนธ์เรื่องหนึ่งเสนอแนวคิดในการปรับปรุงความผิดหลุโทษว่าควรยกเลิกความผิดหลุโทษตามประมวลกฎหมายอาญาแล้วบัญญัติเป็นความผิดทางปกครองแทนตามระบบกฎหมายเยอรมนี ซึ่งหากจะแก้ไขให้ความผิดฐานดูหมิ่นซึ่งหน้าตามมาตรา ๓๕๓ เป็นความผิดอันยอมความได้เพียงมาตราเดียว ก็อาจจะเกิดความแตกต่างกับความผิดหลุโทษฐานอื่นๆ ดังนั้น จึงไม่ขัดข้องหากจะไม่แก้ไขบทบัญญัติความผิดหลุโทษ

นายทวีเกียรติฯ – การปรับปรุงบทบัญญัติความผิดหลุโทษ เสนอให้ยกเลิกโทษจำคุกสำหรับความผิดหลุโทษ ให้มีแต่โทษปรับเพียงประการเดียว แต่มีเงื่อนไขว่าถ้ากระทำความผิดซ้ำอีกศาลลงโทษจำคุกได้ เพราะปัจจุบัน คดีความผิดหลุโทษมีโทษจำคุกต่ำ และส่วนมากศาลจะไม่ลงโทษปรับ แต่ลงโทษจำคุกและโทษจำคุกนั้นก็ก่ยเสียหรือให้รอการลงโทษ นอกจากนั้น หากความผิดหลุโทษมีโทษจำคุก การเปรียบเทียบคดีโดยเจ้าพนักงานต้องให้ผู้เสียหายยินยอมด้วย ทำให้คดีไม่อาจยุติไปได้ในชั้นพนักงานสอบสวน ทั้งที่เป็นคดีเล็กน้อยเท่านั้น

พลตำรวจตรีสุพจน์ฯ – แนวคิดของท่านอาจารย์ทวีเกียรติฯ สอดคล้องกับวิทยานิพนธ์เรื่องการปรับเปลี่ยนความผิดหลุโทษเป็นความผิดทางปกครองตามกฎหมายเยอรมัน ซึ่งมีหลักการคือให้ลงโทษปรับเพียงอย่างเดียว

นายพิมลฯ – แม้ความผิดหลุโทษจะมีโทษน้อย แต่ผู้ร่างคงต้องการบัญญัติกฎหมายเป็นการป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดที่ร้ายแรงขึ้น เช่น นักเลงอันธพาลกระทำการกะกะระรานให้ผู้อื่นเกิดความตกใจกลัว การกระทำความผิดดังกล่าวมีลักษณะข่มขู่อยู่ในเชิง หากจะต้องมีผู้เสียหายไปแจ้งความร้องทุกข์เสียก่อนเจ้าพนักงานจึงดำเนินการได้ คงไม่มีใครอยากเข้าไปยุ่งด้วย แต่ถ้าเจ้าพนักงานสามารถเข้าไปดำเนินการได้เอง ก็จะปกป้องคนในสังคมและเป็นการปรามไม่ให้เกิดการกระทำความผิดที่ร้ายแรงขึ้นด้วย

นายประทีปฯ – เมื่อกล่าวถึงความผิดหลุโทษ นักศึกษากฎหมายเห็นว่าเป็นความผิดเล็กน้อย มีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท โดยเข้าใจผิดไปว่าเป็นความผิดอันยอมความได้ เสนอว่า ถ้าแก้ไขให้ความผิดหลุโทษเป็นความผิดอันยอมความได้ทั้งหมด จะง่ายต่อการบังคับใช้กฎหมายยิ่งขึ้น แต่อย่างไรก็ตามคงต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมส่วนรวมด้วย

นายทวีเกียรติฯ – ถ้าเป็นความผิดอันยอมความได้จะต้องมีการร้องทุกข์เสียก่อน พนักงานสอบสวนจึงจะมีอำนาจสอบสวน

ประธานฯ – ความผิดหลุโทษหลายประการเป็นการกระทำต่อส่วนรวม ไม่มีตัวผู้เสียหายที่แน่นอน การประชุมคราวก่อนท่านพลตำรวจตรีสุพจน์ฯ ก็เสนอให้ยอมความได้เพียง ๔ มาตราเท่านั้น

พลตำรวจตรีสุพจน์ฯ – ปัญหาประการหนึ่งเป็นไปตามข้อสังเกตของท่านประธานฯ คือ เจ้าพนักงานอาจแยกไม่ออกระหว่างความผิดฐานทำร้ายร่างกายตามมาตรา ๒๕๕ กับความผิดฐานใช้กำลังทำร้ายผู้อื่น โดยไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจตามมาตรา ๓๕๑ หากเป็นความผิดอันยอมความได้ เจ้าพนักงานก็จะรอให้มีการร้องทุกข์ก่อนเข้าไปดำเนินการ

ประธานฯ – บางกรณีเป็นความผิดทั้งหมิ่นประมาทและดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้า หากมีการถอนคำร้องทุกข์ โดยมากเจ้าพนักงานจะให้ถอนคำร้องทุกข์ทั้งหมดทุกข้อหา ไม่แยกว่าเป็นความผิดอันยอมความได้หรือไม่ บางครั้งการด่าว่าผู้อื่นอันเป็นความผิดฐานดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้าตามมาตรา ๓๕๑ ถ้าผู้เสียหายไม่ไปแจ้งความ เจ้าพนักงานตำรวจก็ไม่ดำเนินการ เว้นแต่จะเป็นการส่งเสียง ทำให้เกิดเสียงหรือกระทำความอื้ออึง โดยไม่มีเหตุอันสมควร จนทำให้ประชาชนตกใจหรือเดือดร้อนตามมาตรา ๓๗๐ หรือไปด่าว่าพระสงฆ์องค์เจ้า เจ้าพนักงานตำรวจจึงไปจับ นอกจากนั้น ด่าว่ากันไปด่าว่ากันมาก็กลายเป็นการทะเลาะวิวาทกันขึ้น กลายเป็นไม่ใช่ผู้เสียหายโดยนิதியไปเสียอีก

นายพิมลฯ – อีกตัวอย่างหนึ่ง เช่น พวกวัยรุ่นเปิดเพลงเสียงดังรบกวนบ้านข้างเคียง คงไม่มีใครไปแจ้งความเพราะไม่ต้องการเข้าไปข้องแะด้วย เมื่อเป็นความผิดอันยอมความไม่ได้ หากมีคนโทรศัพท์ไปหาเจ้าพนักงานตำรวจให้มาจัดการให้ เจ้าพนักงานตำรวจก็สามารถเข้าไปจัดการเพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยได้

นายประทีปฯ – ความผิดหลุโทษหากกำหนดให้มีโทษปรับสถานเดียวจะเหมาะสมหรือไม่

ประธานฯ – โทษปรับสถานเดียวน่าจะเบาเกินไป จะทำให้คนรวยไม่เกรงกลัวความผิด

นายทวีเกียรติฯ – คนรวยบางคนก็ไม่ต้องการเสียค่าปรับและจะใช้วิธีวิ่งเต้นให้พ้นผิด เสนอว่า ให้ใช้โทษปรับเฉพาะกระทำความผิดครั้งแรก ถ้ากระทำความผิดซ้ำอีกให้มีโทษจำคุก ปัจจุบันผู้กระทำความผิดนอกจากจะไม่ต้องเสียค่าปรับแล้ว ยังไม่ต้องรับโทษจำคุกด้วย เพราะศาลจะยกโทษปรับและรอการลงโทษจำคุก หากกฎหมายบัญญัติว่าการกระทำความผิดครั้งที่สองต้องถูกลงโทษจำคุก จะรอการลงโทษไม่ได้ เช่นนี้ น่าจะทำให้ผู้คนเกรงกลัวความผิดมากขึ้น

นายชำนาญฯ – ความผิดหลุโทษตามประมวลกฎหมายอาญามีหลายมาตราที่มีโทษปรับสถานเดียว หากแก้ไขมาตราอื่นให้มีโทษปรับสถานเดียวทั้งหมดก็เพียงไม่กี่มาตราเท่านั้น

ประธานฯ – ตามมาตรา ๕๕ ศาลจะยกโทษจำคุกเสีย โดยให้ลงโทษปรับ แต่เพียงอย่างเดียวก็ได้อยู่แล้ว การปรับปรุงบทบัญญัติความผิดลหุโทษตามแนวคิดของท่านอาจารย์ ทวีเกียรติฯ อาจทำได้โดยแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๕

นายประทีปฯ – ศาลไม่ได้นำบทบัญญัติมาตรา ๕๕ มาใช้บ่อยนัก และหลายกรณี จะยกโทษจำคุกเสียเลย หากแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติที่ใช้แก่ความผิดลหุโทษ มาตรา ๑๐๒ ถึงมาตรา ๑๐๖ น่าจะเหมาะสมกว่า

นายทวีเกียรติฯ – เห็นด้วยว่าควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติที่ใช้แก่ความผิด ลหุโทษ มาตรา ๑๐๒ ถึงมาตรา ๑๐๖

นายสุรศักดิ์ฯ – ขอยกตัวอย่างกรณีการรณรงค์ไม่ให้จับรถขณะเมาสุรา โฆษณา ที่กล่าวว่า “เมาแล้วจับถูกจับกุมประพุดิ” ทำให้สังคมเข้าใจว่าเมาแล้วจับรถจะถูกจับกุมประพุดิ เท่านั้น ทำให้ผู้คนไม่เกรงกลัวความผิด การลงโทษจำคุกสำหรับการกระทำความผิด ครั้งที่สองอย่างเคร่งครัดน่าจะ使人เกรงกลัวความผิดมากขึ้น ในประเทศเยอรมนีกฎหมายอาญา บัญญัติให้ลงโทษจำคุกกระยะสั้น อาจเพียง ๕-๗ วันได้ หากจะเป็นไปเพื่อให้การใช้กฎหมายมี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

นายประธานฯ – ความผิดฐานจับรถขณะมีเมาในประเทศสหรัฐอเมริกา จะยกโทษจำคุกให้เฉพาะความผิดครั้งแรก ถ้ากระทำความผิดครั้งที่สองต้องถูกจำคุก และอาจถูกริบ รถยนต์ด้วย

นายประทีปฯ – การจับรถขณะเมาสุราเป็นการกระทำความผิดโดยประมาท การลงโทษจำคุกกระยะสั้นๆ ไม่น่าจะเกิดประโยชน์ นอกจากนั้น หากผู้ต้องหาและผู้เสียหายตกลง ค่าเสียหายกันได้ ผู้ต้องหาที่ไม่ต้องการดำเนินคดีหรือขอให้ศาลรอกการลงโทษ จึงเห็นด้วยว่า การกระทำความผิดครั้งแรกควรรอกการลงโทษเพื่อให้โอกาสกลับตัว แต่มีคำพิพากษาฎีกาว่า แม้ศาลรอกการลงโทษให้ครั้งหนึ่งแล้วก็รอกการลงโทษให้อีกได้ ทางปฏิบัติเมื่อผู้ต้องหาขอใช้ ค่าเสียหายให้ ผู้เสียหายได้รับเงินแล้วก็ไม่ติดใจดำเนินคดี ศาลจึงรอกการลงโทษ หากจะแก้ปัญหานี้ คงต้องบัญญัติกฎหมายให้ชัดเจนว่าถ้าเป็นการกระทำความผิดครั้งที่สองจะรอกการลงโทษไม่ได้ หรือ รอกการลงโทษให้ได้เพียงครั้งเดียว

ประธานฯ – การแก้ไขเรื่องการรอกการลงโทษต้องทำการแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๕๖ ด้วย เป็นอันว่าที่ประชุมเห็นว่าความผิดลหุโทษยอมความไม่ได้ แต่จะให้มิโทษปรับ สถานเดียว โดยไม่แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๕ แต่จะแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติที่ใช้กับความผิด ลหุโทษตามมาตรา ๑๐๒ ถึงมาตรา ๑๐๖

นายทวีเกียรติฯ – อาจบัญญัติว่าการกระทำความผิดครั้งแรกให้ลงโทษปรับสถานเดียว ถ้ากระทำความผิดครั้งที่สองให้ลงโทษจำคุกแต่โทษจำคุกจะให้รอการลงโทษไว้ก็ได้ แต่ถ้ายังการกระทำความผิดซ้ำครั้งที่สามอีก โทษจำคุกรอการลงโทษไม่ได้

ประธานฯ – การแก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติที่ใช้กับความผิดหลุโทษตาม มาตรา ๑๐๒ ถึงมาตรา ๑๐๖ จะมีผลกับกฎหมายอื่นที่บัญญัติความผิดที่มีโทษระดับเดียวกับความผิดหลุโทษด้วย เช่น กฎหมายว่าด้วยการจราจร

นายสุรศักดิ์ฯ – มีงานวิจัยเรื่อง การส่งเสริมสถานภาพให้เกิดความเข้าใจทางเพศ ตั้งข้อสังเกตว่าประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับ discrimination ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความแตกต่างทางเพศ สัญชาติ เชื้อชาติ สภาพทางกาย หรือสีผิว จึงขอเสนอต่อที่ประชุมให้พิจารณาว่าควรบัญญัติความผิดเกี่ยวกับ discrimination หรือไม่

นายประธานฯ – ความผิดที่ประเทศไทยยังไม่มี นอกจาก discrimination แล้ว ก็ยังมีความผิดเกี่ยวกับ harassment และ stroking เช่น ชายเดินตามหญิงในลักษณะที่จะคุกคามทางเพศ ไม่แน่ใจว่าในต่างประเทศเป็นความผิดหลุโทษหรือบทบัญญัติไว้ในกฎหมายพิเศษ

ประธานฯ – ชายเดินตามหญิง ศาลจะสั่งห้ามได้หรือไม่

นายทวีเกียรติฯ – ศาลอาจสั่งห้ามเข้าเขตกำหนดตามมาตรา ๔๕ ได้ ซึ่งถ้าฝ่าฝืนคำสั่งดังกล่าวของศาลก็มีความผิดตามมาตรา ๑๕๔ เช่น มีคนเข้าไปก่อความวุ่นวายในศาล ศาลอาจสั่งห้ามเข้าไปในบริเวณศาลได้ในเวลาที่กำหนด

ประธานฯ – ควรบัญญัติความผิดฐานรบกวนด้วยวาจาทั้งต่อหญิงหรือชายไว้หรือไม่ กฎหมายปัจจุบันครอบคลุมถึงการกระทำความผิดดังกล่าวแล้วหรือไม่

นายประธานฯ – ความผิดดังกล่าวมีในกฎหมายแรงงาน แต่เป็นบทบัญญัติที่ไม่มีประสิทธิภาพในการบังคับใช้

ประธานฯ – การปรับปรุงบทบัญญัติความผิดหลุโทษที่จะกำหนดให้ลงโทษจำคุกสำหรับการกระทำความผิดในครั้งที่สอง ต้องพิจารณาเปรียบเทียบในรายละเอียดด้วยว่าจะขัดกับ มาตรา ๕๕ หรือไม่

นายประทีปฯ – เสนอให้ฝ่ายเลขานุการฯ ตรวจสอบด้วยว่าความผิดอาญาในประเทศไทยพัฒนาแล้ว ยังมีความผิดฐานใดอีกหรือไม่ที่ประมวลกฎหมายอาญาไทยยังไม่มีบัญญัติไว้

มติ ที่ประชุมมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ ยกร่างบทบัญญัติที่ใช้กับความผิดหลุโทษตามแนวทางที่ท่านอาจารย์ทวีเกียรติฯ และตรวจสอบกฎหมายต่างประเทศถึงความผิดอาญาที่ประมวลกฎหมายอาญาไทยยังไม่ได้บัญญัติไว้ เสนอต่อที่ประชุมคราวถัดไป

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องอื่นๆ

-ไม่มี-

ปิดประชุม เวลา ๑๕.๐๐ นาฬิกา

นายสุนทร เปลี่ยนสี ผู้บันทึกรายงานการประชุม
นางสาวนริศรา แดงไผ่ ผู้ตรวจรายงานการประชุม

ภาคผนวก จ

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ประกอบร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา

(ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(กำหนดบทนิยามคำว่า “เจ้าพนักงาน” ความผิดเกี่ยวกับศพ ความผิดเกี่ยวกับการคุกคามและแก้ไขอัตราโทษปรับสำหรับความผิดลหุโทษ)

เรื่องเสร็จที่ 569/2552

เรื่องเสร็จที่ 569/2552

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ประกอบร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

(กำหนดบทนิยามคำว่า “เจ้าพนักงาน” ความผิดเกี่ยวกับศพ ความผิดเกี่ยวกับการคุกคาม

และแก้ไขอัตราโทษปรับสำหรับความผิดหลุโทษ)

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ที่ นร 0503/1675 ลงวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2552 ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2552 อนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (กำหนดบทนิยามคำว่า “เจ้าพนักงาน” ความผิดเกี่ยวกับศพ ความผิดเกี่ยวกับการคุกคาม และแก้ไขอัตราโทษปรับสำหรับความผิดหลุโทษ) ตามที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอ และให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีการับความเห็นของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องไปประกอบการพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง แล้วนำเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป

ในการพิจารณาบททวนร่างพระราชบัญญัตินี้ และความเห็นของส่วนราชการเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัตินี้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้เสนอให้คณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายอาญาพิจารณา และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นสมควรจัดทำบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาประกอบร่างพระราชบัญญัติฯ ดังต่อไปนี้

1. หลักการของร่างพระราชบัญญัติที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอ

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (กำหนดบทนิยามคำว่า “เจ้าพนักงาน” ความผิดเกี่ยวกับศพ ความผิดเกี่ยวกับการคุกคาม และแก้ไขอัตราโทษปรับสำหรับความผิดหลุโทษ) ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอ มีสาระสำคัญ ดังนี้

1.1 เพิ่มบทนิยามคำว่า “เจ้าพนักงาน” เพื่อกำหนดความหมายของคำว่า “เจ้าพนักงาน” โดยมีความหมายว่า “บุคคลซึ่งกฎหมายบัญญัติว่าเป็นเจ้าพนักงานหรือได้รับแต่งตั้งตามกฎหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการ ไม่ว่าจะเป็นประจำหรือครั้งคราว และไม่ว่าจะได้รับค่าตอบแทนหรือไม่” เพื่อให้มีความชัดเจน และลดข้อโต้แย้งระหว่างคู่ความเกี่ยวกับความหมายของถ้อยคำดังกล่าวในการพิจารณาคดี

1.2 กำหนดความผิดเกี่ยวกับศพ (ร่างมาตรา 5 (เพิ่มลักษณะ 13 มาตรา 366/1 มาตรา 366/2 มาตรา 366/3)) เพื่อกู้มครองสิทธิในครอบครัว เกียรติยศ และชื่อเสียงของผู้ตาย และญาติของผู้ตาย โดยมี 4 ฐานความผิด ได้แก่

(1) ความผิดฐานกระทำชำเราศพ ตามมาตรา 366/1 บัญญัติให้การกระทำชำเราศพ เป็นความผิด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(2) ความผิดฐานกระทำอนาจารแก่ศพ ตามมาตรา 366/2 บัญญัติให้การกระทำอนาจารแก่ศพเป็นความผิด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(3) ความผิดฐานทำให้ศพเสียหาย ตามมาตรา 366/3 บัญญัติให้การกระทำโดยไม่มีเหตุอันสมควร ทำให้เสียหาย เคลื่อนย้าย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่า หรือทำให้ไร้ประโยชน์ซึ่งศพ ส่วนของศพ อัฐิ หรือเถ้าของศพ เป็นความผิด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(4) ความผิดฐานดูหมิ่นเหยียดหยามศพ ตามมาตรา 366/4 บัญญัติให้การกระทำด้วยประการใดๆ อันเป็นการดูหมิ่นเหยียดหยามศพ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

1.3 กำหนดความผิดเกี่ยวกับการคุกคาม (ร่างมาตรา 8 แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 397) โดยได้ปรับปรุงบทบัญญัติมาตรา 397 ให้ครอบคลุมการกระทำที่สมควรเป็นความผิดมากขึ้น อันได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับการคุกคาม (harassment) และการรบกวนความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคล (stalking) โดยกำหนดให้การกระทำอันเป็นการรังแก ข่มเหง หรือกระทำให้ได้รับความอับอาย หรือเดือดร้อนรำคาญ ทั้งในที่สาธารณะสถาน หรือต่อหน้าธารกำนัล หรือในที่รโหฐาน เป็นความผิด และหากการกระทำความผิดดังกล่าวมีลักษณะส่อไปในทางที่จะล่วงเกินทางเพศ (sexual harassment) หรือกระทำโดยอาศัยเหตุที่ผู้กระทำความผิดมีอำนาจเหนือผู้ถูกกระทำอันเนื่องมาจากความสัมพันธ์ในฐานะที่เป็นผู้บังคับบัญชา นายจ้าง หรือผู้มีอำนาจเหนือประการอื่น ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษหนักขึ้น ทั้งนี้ เพื่อคุ้มครองสิทธิของบุคคลในความเป็นอยู่ส่วนตัวตามมาตรา 35 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมากยิ่งขึ้น

1.4 แก้ไขอัตราโทษปรับสำหรับความผิดละเมิด (ร่างมาตรา 4 (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 102) ร่างมาตรา 6 ร่างมาตรา 7 และร่างมาตรา 9 (แก้ไขเพิ่มเติมอัตราโทษปรับในมาตรา 367 ถึงมาตรา 396 และมาตรา 398)) โดยกำหนดอัตราโทษปรับให้สูงขึ้นเป็นสิบเท่าจากอัตราเดิม เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ และสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

2. ข้อสังเกตและความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.1 กระทรวงมหาดไทย กระทรวงวัฒนธรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสำนักงานอัยการสูงสุด พิจารณาแล้วเห็นชอบในหลักการของร่างพระราชบัญญัติฯ

2.2 กระทรวงสาธารณสุข พิจารณาแล้วเห็นชอบในหลักการของร่างพระราชบัญญัติฯ แต่มีข้อห่วงใยเกี่ยวกับการชั้นสูตรพลิกศพของแพทย์ในความผิดเกี่ยวกับศพซึ่งอาจนำไปชี้แจงในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการต่อไป

2.3 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พิจารณาแล้วเห็นชอบในหลักการของการร่างพระราชบัญญัติฯ แต่มีข้อสังเกตว่า พฤติกรรมของบุคคลที่กระทำความผิดตามร่างมาตรา 366/1 (กระทำชำเราศพ) และร่างมาตรา 366/2 (กระทำอนาจารแก่ศพ) น่าจะมีสาเหตุมาจากความผิดปกติทางจิตใจของผู้กระทำ นอกจากการลงโทษปรับหรือจำคุกแล้ว สมควรได้รับการแก้ไขปรับปรุงให้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมภายใต้การบำบัดดูแลที่เหมาะสมและกลับเข้าสู่สังคมได้ โดยไม่กลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก

2.4 กระทรวงยุติธรรม พิจารณาแล้วเห็นชอบในการปรับโทษให้สูงขึ้น แต่มีข้อสังเกตในความผิดเกี่ยวกับศพ สรุปได้ดังนี้

(1) การปรับปรุงกฎหมายในความผิดเกี่ยวกับศพฐานกระทำชำเราศพ กระทำอนาจารแก่ศพ ทำลายหรือทำให้ศพเสียหาย หรือคูห่มิ่นเหยียดหยามศพ เห็นว่า ยังไม่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องแก้ไขกฎหมาย

(2) การให้คำจำกัดความเรื่องการกระทำชำเราตามร่างมาตรา 366/1 แม้จะใช้ข้อความทำนองเดียวกับการกระทำชำเราบุคคลตามมาตรา 276 วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายอาญาก็ตาม แต่ยังมีประเด็นที่อาจเกิดปัญหาในการแปลความกฎหมายและส่งผลกระทบต่อการทำงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมได้ เห็นควรให้ตัดข้อความ “หรือการใช้สิ่งอื่นใดกระทำกับอวัยวะเพศหรือทวารหนักของศพ” ออกซึ่งหากมีบุคคลหนึ่งบุคคลใดกระทำในลักษณะทำนองเดียวกับข้อความที่ตัดออกก็ถือได้ว่าบุคคลนั้นกระทำความผิดฐานกระทำอนาจารแก่ศพตามมาตรา 366/2

(3) การกำหนดให้การกระทำด้วยประการใดๆ อันเป็นการคูห่มิ่นเหยียดหยามศพ ตามร่างมาตรา 366/4 เป็นความผิด อาจมีปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายว่าการกระทำที่จะถือเป็น การคูห่มิ่นเหยียดหยามศพจะมีลักษณะหรือข้อเท็จจริงอย่างไรและการกำหนดอัตราโทษจำคุกไว้สูงกว่าความผิดฐานคูห่มิ่นบุคคลธรรมดาตามร่างมาตรา 393 ไม่น่าจะถูกต้องและไม่สอดคล้องกับหลักการกำหนดอัตราโทษในทางอาญา เห็นควรตัดความในร่างมาตรา 366/4 ออก

2.5 สำนักงานศาลยุติธรรม พิจารณาแล้วเห็นชอบด้วยกับหลักการส่วนใหญ่ของร่างพระราชบัญญัติฯ แต่มีข้อสังเกตสรุปได้ดังนี้

(1) ความผิดฐานการกระทำชำเราศพและกระทำอนาจารแก่ศพตามร่างมาตรา 366/1 และร่างมาตรา 366/2 มุ่งเน้นการกระทำเกี่ยวกับทางเพศเท่านั้น แต่โดยบทนิยามของการ

กระทำชำเราและการทำอนาจารน่าจะเป็นการกระทำต่อบุคคลที่ยังมีชีวิต จึงอาจมีปัญหว่าการกระทำดังกล่าวต่อศพจะมีได้หรือไม่ นอกจากนี้ การกระทำที่ไม่เหมาะสมทางเพศอย่างอื่น เช่น ถ่ายรูปศพ หรือเปลื้องผ้าศพ จะมีความผิดหรือไม่ จึงควรปรับปรุงถ้อยคำให้ครอบคลุมถึงการกระทำที่ไม่เหมาะสมต่อศพอันมีลักษณะเป็นการดูหมิ่นเหยียดหยามศพหรือทนายาท และการกระทำอันไม่สมควรทางเพศต่อศพด้วย

(2) มาตรา 333 วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายอาญา บัญญัติว่าหากผู้เสียหายในความผิดฐานหมิ่นประมาทตายเสียก่อนร้องทุกข์ ให้บิดา มารดา คู่สมรส หรือบุตรของผู้เสียหายร้องทุกข์ได้ และให้ถือว่าเป็นผู้เสียหาย แต่ร่างมาตรา 366/4 ไม่ได้บัญญัติไว้เช่นนั้น จึงควรบัญญัติให้ทนายาทของศพเป็นผู้เสียหายที่มีสิทธิ์ฟ้องคดีในความผิดดังกล่าวในร่างมาตรา 366/4 ด้วย

(3) ความผิดในส่วนของการคุกคามตามร่างมาตรา 397 วรรคหนึ่ง อาจไม่รวมถึงการคุกคามในทางเพศ (Sexual harassment) และการรังแก ข่มเหง คุกคาม หรือทำให้อับอายหรือเดือดร้อนรำคาญในทางเพศ ควรกำหนดเป็นบทบัญญัติต่างหาก เนื่องจากในมาตราเดียวกัน มิฉะนั้นอาจเกิดปัญหาการตีความ

(4) การปรับปรุงอัตราโทษปรับสำหรับความผิดหลุโทษโดยการเพิ่มอัตราโทษ ควรพิจารณาเปรียบเทียบกับความผิดฐานอื่นในภาพรวม ความรุนแรงของโทษต้องสอดคล้องกับความร้ายแรงในการกระทำเพื่อให้เกิดความสอดคล้องและเหมาะสมกับเจตนารมณ์ในการลงโทษมากขึ้น รวมทั้งควรคำนึงถึงผลกระทบต่อผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ไม่มีเงินชำระค่าปรับตลอดจนความเหมาะสม ทั้งผลดีและผลเสียที่อาจเกิดจากการเพิ่มอำนาจให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเปรียบเทียบปรับได้ตามกฎหมายด้วย

3. ผลการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

คณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายอาญาได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (กำหนดบทนิยามคำว่า “เจ้าพนักงาน” ความผิดเกี่ยวกับศพ ความผิดเกี่ยวกับการคุกคาม และแก้ไขอัตราโทษปรับสำหรับความผิดหลุโทษ) อีกครั้งหนึ่งตามมติคณะรัฐมนตรี โดยนำความเห็นของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องมาประกอบการพิจารณาแล้ว สรุปผลการพิจารณาได้ดังนี้

คณะกรรมการฯ เห็นว่า ข้อสังเกตและความเห็นต่างๆ ที่หน่วยงานเสนอมาเป็นประเด็นที่คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาและได้ข้อยุติมาแล้ว โดยมีข้อชี้แจงความเห็นของหน่วยงานที่มีข้อสังเกตเพิ่มเติมในแต่ละประเด็นตามลำดับ ดังนี้

3.1 ความเห็นของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

พฤติกรรมของบุคคลที่กระทำความผิดตามร่างมาตรา 366/1 (กระทำความผิด) และร่างมาตรา 366/2 (กระทำอนาจารแก่ศพ) น่าจะมีสาเหตุมาจากความผิดปกติทางจิตใจของผู้กระทำ นอกจากการลงโทษปรับหรือจำคุกแล้ว สมควรได้รับการแก้ไขปรับปรุงให้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมภายใต้การบำบัดดูแลที่เหมาะสมและกลับเข้าสู่สังคมได้โดยไม่กลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก

คณะกรรมการฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อสังเกตของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นข้อสังเกตที่ดี และคณะกรรมการฯ ได้เคยพิจารณามาแล้วว่า ประมวลกฎหมายอาญาได้กำหนดวิธีการที่จะนำมาใช้ในการเยียวยาผู้กระทำความผิดเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามหลักการป้องกันสังคมไว้แล้ว โดยให้อำนาจศาลกำหนดให้นำวิธีการเพื่อความปลอดภัยมาใช้กับผู้กระทำความผิดฐานกระทำความผิดอาชญาหรือกระทำอนาจารแก่ศพได้ โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 39 (4) แห่งประมวลกฎหมายอาญา กรณีคุมตัวไว้ในสถานพยาบาล และมาตรา 48 แห่งประมวลกฎหมายอาญา ที่กำหนดว่าถ้าศาลเห็นว่าการปล่อยตัวผู้มีจิตบกพร่อง ไร้จิต หรือจิตฟั่นเฟือน ซึ่งไม่ต้องรับโทษหรือได้รับการลดโทษตามมาตรา 65 จะเป็นการไม่ปลอดภัยแก่ประชาชน ศาลจะสั่งให้ส่งไปคุมตัวไว้ในสถานพยาบาลก็ได้ และคำสั่งนี้ศาลจะสั่งเพิกถอนเสียเมื่อใดก็ได้

3.2 ความเห็นของกระทรวงยุติธรรม

(1) การปรับปรุงกฎหมายในความผิดเกี่ยวกับศพฐานกระทำความผิดอาชญาหรือกระทำอนาจารแก่ศพ การทำลาย หรือการทำให้ศพเสียหาย หรือการดูหมิ่นเหยียดหยามศพ เห็นว่ายังมีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องแก้ไขกฎหมาย

คณะกรรมการฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า การกำหนดความผิดเกี่ยวกับศพในครอบครัวยุคใหม่ทั้งเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนด้วย อันเป็นการสอดคล้องกับมาตรา 4 และมาตรา 35 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่บัญญัติรับรองและคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง ตลอดจนความเป็นอยู่ส่วนตัว จึงเป็นเรื่องที่สมควรดำเนินการไม่ว่าจะเร่งด่วนหรือไม่

(2) การให้คำจำกัดความเรื่องการกระทำความผิดอาชญาตามร่างมาตรา 366/1 แม้จะใช้ข้อความทำนองเดียวกับการกระทำความผิดอาชญาบุคคลตามมาตรา 276 วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายอาญาก็ตาม แต่ยังคงมีประเด็นที่อาจเกิดปัญหาในการแปลความกฎหมายและส่งผลกระทบต่อการทำงานของหน่วยงานในการะบวนการยุติธรรมได้ เห็นควรให้ตัดข้อความ “หรือการใช้สิ่งอื่นใดกระทำความผิดอาชญาหรือทวารหนักของศพ” ออกซึ่งหากมีบุคคลหนึ่งบุคคลใดกระทำความผิดอาชญาทำนองเดียวกับข้อความที่ตัดออกก็ถือว่าบุคคลนั้นกระทำความผิดฐานกระทำความผิดอาชญาแก่ศพ ตามร่างมาตรา 366/2

คณะกรรมการฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า การให้คำจำกัดความเรื่องการกระทำชำเราศพตามร่างมาตรา 366/1 โดยนำเรื่อง “การกระทำชำเราบุคคล” ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 276 วรรคสอง มากำหนดให้ใช้กับกรณีกระทำแก่ศพด้วย เพื่อให้หลักการ “การกระทำชำเรา” ระหว่างบุคคลกับศพเป็นไปโดยสอดคล้องกันและไม่ให้เกิดปัญหาในการตีความ แต่ถ้าตัดข้อความตามความเห็นของกระทรวงยุติธรรมออกจะทำให้เกิดปัญหาในการตีความในเรื่องดังกล่าวได้

(3) การกำหนดให้การกระทำด้วยประการใดๆ อันเป็นการดูหมิ่นเหยียดหยามศพตามร่างมาตรา 366/4 เป็นความผิด อาจมีปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายว่าการกระทำที่จะถือเป็นการดูหมิ่นเหยียดหยามศพจะมีลักษณะหรือข้อเท็จจริงอย่างไรและกำหนดอัตราโทษจำคุกไว้สูงกว่าความผิดฐานดูหมิ่นบุคคลตามมาตรา 393 ไม่น่าจะถูกต้องและไม่สอดคล้องกับหลักการกำหนดอัตราโทษในทางอาญา เห็นควรตัดความในร่างมาตรา 366/4 ออก

คณะกรรมการฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า “การดูหมิ่นเหยียดหยามศพ” ตามร่างมาตรา 366/4 มีความหมายครอบคลุมทั้งการดูหมิ่นเหยียดหยามโดยวาจาและการกระทำ เช่น การยกเท้าให้ การปัสสาวะรดศพ และการที่กำหนดอัตราโทษจำคุกสำหรับความผิดดังกล่าวไว้สูงกว่าความผิดฐานดูหมิ่นบุคคลตามร่างมาตรา 393 นั้น เนื่องจากเห็นว่าความผิดเกี่ยวกับศพมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองความสงบสุขของสังคม จึงสมควรกำหนดบทบัญญัติในลักษณะป้องกันและปราบปรามมิให้มีการกระทำใดๆ ที่ไม่บังควรหรือไม่ให้การเคารพแก่ศพ

3.3 ความเห็นของสำนักงานศาลยุติธรรม

(1) ความผิดฐานการกระทำชำเราและกระทำอนาจารแก่ศพตามร่างมาตรา 366/1 และร่างมาตรา 366/2 มุ่งเน้นการกระทำเกี่ยวกับทางเพศเท่านั้น แต่โดยบทนิยามของการกระทำชำเราและการกระทำอนาจารน่าจะเป็นการกระทำต่อบุคคลที่ยังมีชีวิต จึงอาจมีปัญหว่าการกระทำดังกล่าวต่อศพจะมีได้หรือไม่ นอกจากนี้ การกระทำที่ไม่เหมาะสมทางเพศอย่างอื่น เช่น ถ่ายรูปศพหรือเปลื้องผ้าศพ จะมีความผิดหรือไม่ จึงควรปรับปรุงถ้อยคำให้ครอบคลุมถึงการกระทำที่ไม่เหมาะสมต่อศพอันมีลักษณะเป็นการดูหมิ่นเหยียดหยามศพหรือทลาย และการกระทำอันไม่สมควรทางเพศต่อศพด้วย

คณะกรรมการฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า ร่างมาตรา 366/1 และร่างมาตรา 366/2 ได้บัญญัติถึงการกระทำที่เป็นความผิดและกำหนดโทษไว้โดยชัดแจ้งถูกต้อง ตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา 2 แห่งประมวลกฎหมายอาญา และมาตรา 39 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เมื่อตราเป็นกฎหมาย ความผิดฐานกระทำชำเราศพและกระทำอนาจารแก่ศพย่อมมีได้และใช้บังคับได้ ศาลจะต้องพิจารณาพิพากษาคดีให้เป็นไปตามกฎหมายไม่อาจปฏิเสธได้ ทั้งนี้ ตามมาตรา 134 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ประกอบกับมาตรา 15 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา

ความอาญา หากศาลเห็นว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ก็จะต้องส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา วินิจฉัยตามมาตรา 6 และมาตรา 211 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

คณะกรรมการฯ ตระหนักดีว่า การกระทำชำเราศพและการกระทำอนาจารแก่ศพซึ่งไม่มีชีวิตนั้นแตกต่างจากการกระทำแก่บุคคล จึงได้แยกบทบัญญัติให้เห็นอย่างชัดเจน กล่าวคือ แม้การกระทำชำเราจะมีลักษณะของการกระทำในทำนองเดียวกัน แต่ก็ได้กำหนดบทนิยามการกระทำชำเราศพไว้ต่างหากในมาตรา 366/1 วรรคสอง มิได้อนุโลมใช้บทนิยามการกระทำชำเราบุคคลตามมาตรา 276 วรรคสอง การที่ใช้ถ้อยคำเดียวกันสำหรับลักษณะของการกระทำอย่างเดียวกันก็เพื่อให้หลักการ “การกระทำชำเรา” ระหว่างบุคคลกับศพเป็นไปโดยสอดคล้องกันและมีให้เกิดปัญหาการตีความในเรื่องดังกล่าว อย่างไรก็ตาม หากในภายหลังปรากฏว่า การกำหนดบทนิยามคำว่า “การกระทำชำเรา” ตามกฎหมาย ทั้งในมาตรา 276 วรรคสอง และร่างมาตรา 366/1 วรรคสอง ทำให้ความหมายของถ้อยคำผิดแผกแตกต่างไปจากความหมายที่ควรจะเป็นตามธรรมชาติหรือที่สังคมยอมรับเป็นเวลานาน และส่งผลกระทบต่อระบบกฎหมายหรือการบังคับใช้กฎหมาย ก็เป็นเรื่องที่จะต้องเสนอให้มีการแก้ไขปรับปรุงต่อไป สำหรับการกระทำอนาจารแก่ศพนั้น เป็นไปตามแนววินิจฉัยของศาลฎีกาที่ได้วางหลักไว้แล้ว โดยการเทียบเคียงกับการกระทำอนาจารแก่บุคคล

อนึ่งในการตีความกฎหมาย คำใดที่กฎหมายบัญญัติคำนิยามไว้อย่อมเป็นคำที่มีความหมายพิเศษ จึงต้องถือความหมายตามลำดับนิยาม และไม่ใช้ความหมายธรรมดาตามพจนานุกรม

สำหรับข้อเสนอที่ให้ปรับปรุงถ้อยคำให้ครอบคลุมถึงการกระทำที่ไม่เหมาะสมต่อศพ อันมีลักษณะเป็นการดูหมิ่นเหยียดหยามศพหรือทลาย และการกระทำอื่นอันไม่สมควรทางเพศต่อศพด้วย นั้น คณะกรรมการฯ ได้กำหนดความผิดฐานดูหมิ่นเหยียดหยามศพไว้เป็นมาตราหนึ่งต่างหาก โดยมีความหมายกว้างกว่าการดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้า ตามมาตรา 393 แห่งประมวลกฎหมาย ซึ่งครอบคลุมการกระทำที่ไม่สมควรอันทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงและเกียรติยศของศพและทายาทอยู่แล้ว

(2) มาตรา 333 วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายอาญา บัญญัติว่าหากผู้เสียหายในความผิดฐานหมิ่นประมาทตายเสียก่อนร้องทุกข์ ให้บิดา มารดา คู่สมรส หรือบุตรของผู้เสียหายร้องทุกข์ได้ และให้ถือว่าเป็นผู้เสียหาย แต่ร่างมาตรา 366/4 ไม่ได้บัญญัติไว้เช่นนั้น จึงควรบัญญัติให้ทายาทของศพเป็นผู้เสียหายที่มีสิทธิฟ้องคดีในความผิดดังกล่าวในร่างมาตรา 366/4 ด้วย

คณะกรรมการการฯ พิจารณาแล้วเห็นว่ามาตรา 333 วรรคสองเป็นบทบัญญัติที่กำหนดไว้สำหรับกรณีการทำความผิดฐานหมิ่นประมาทบุคคลอื่นและต่อมาบุคคลนั้นตายลง จึงจำเป็นต้องบัญญัติให้ทายาทร้องทุกข์กล่าวโทษแทน ในขณะที่ความผิดตามร่างมาตรา 366/4 เป็น

การกระทำแก่บุคคลที่ตายแล้ว ด้วยเหตุนี้ คณะกรรมการฯ จึงได้พิจารณากำหนดให้ความผิดเกี่ยวกับศพในลักษณะ 13 เป็นความผิดอาญาแผ่นดินมิใช่ความผิดอันยอมความได้ รัฐจึงสามารถดำเนินคดีได้โดยไม่จำเป็นต้องมีการร้องทุกข์กล่าวโทษ แต่ถ้ารัฐไม่ดำเนินคดี ทายาทซึ่งเป็นผู้เสียหายก็สามารถฟ้องร้องคดีได้เอง ดังนั้น ร่างมาตรา 366/4 จึงไม่ต้องมีบทบัญญัติเช่นเดียวกับมาตรา 333 วรรคสอง

(3) ความผิดในส่วนของการคุกคามร่างมาตรา 397 วรรคหนึ่งอาจไม่รวมถึงการคุกคามในทางเพศ (Sexual harassment) และการรังแก ข่มเหง คุกคามหรือทำให้อับอายหรือเดือดร้อนรำคาญในทางเพศ ควรกำหนดเป็นบทบัญญัติต่างหาก เนื่องจากในมาตราเดียวกันควรบัญญัติคุ้มครองสิ่งเดียวกัน มิฉะนั้นอาจเกิดปัญหาการตีความ

คณะกรรมการฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าความผิดตามร่างมาตรา 397 วรรคหนึ่ง ได้พิจารณากำหนดขึ้นเพื่อบังคับคุ้มครองบุคคลจากการถูกรบกวนคุกคาม (harassment) ไม่ว่าจะเป็นการคุกคามในรูปใด และกรณีการคุกคามทางเพศ (sexual harassment) เป็นการคุกคามที่ร้ายแรงและมีผลกระทบกับผู้ถูกรบกวนอย่างมาก จึงเห็นควรกำหนดเป็นบทหนักตามร่างมาตรา 397 วรรคสอง

(4) การปรับปรุงอัตราโทษปรับสำหรับความผิดหลุโทษโดยการเพิ่มอัตราโทษ ควรพิจารณาเปรียบเทียบกับความผิดฐานอื่นในภาพรวม ความรุนแรงของโทษต้องสอดคล้องกับความร้ายแรงในการกระทำเพื่อให้เกิดความสอดคล้องและเหมาะสมกับเจตนารมณ์ในการลงโทษมากขึ้น รวมทั้งควรคำนึงถึงผลกระทบต่อผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ไม่มีเงินชำระค่าปรับ ตลอดจนความเหมาะสม ทั้งผลดีและผลเสียที่อาจเกิดจากการเพิ่มอำนาจให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเปรียบเทียบปรับได้ตามกฎหมายด้วย

คณะกรรมการฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า การปรับปรุงอัตราโทษปรับสำหรับความผิดหลุโทษตามร่างพระราชบัญญัตินี้ ได้พิจารณาโดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และสอดคล้องกับข้อเสนอของสำนักงานศาลยุติธรรมแล้ว

นอกจากนี้ ในเรื่องอัตราโทษ คณะกรรมการฯ ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. แก้ไขอัตราโทษทั้งหมดเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยกำหนดอัตราโทษจำคุกหนึ่งปีต่อโทษปรับสองหมื่นบาท และกำหนดอัตราโทษสำหรับความผิดหลุโทษเพิ่มขึ้นเป็นสิบเท่าจากอัตราเดิม ไปยังสำหรับเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแล้ว (เรื่องเสร็จที่ 271-272/2550) และอยู่ในระหว่างการพิจารณาให้ความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อนเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

ดังนั้น คณะกรรมการฯ จึงขอยื่นย้ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย
อาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (กำหนดบทนิยามคำว่า “เจ้าหน้าที่งาน” ความผิดเกี่ยวกับศพ ความผิด
เกี่ยวกับการคุกคาม และแก้ไขอัตราโทษปรับสำหรับความผิดหุโทษ) ตามที่ได้เสนอคณะรัฐมนตรี

อนึ่ง คณะกรรมการฯ พบว่าในร่างมาตรา 366/2 วรรคหนึ่ง มีการพิมพ์ผิดพลาด
คลาดเคลื่อน จึงขอแก้ไขข้อความจาก “ผู้ใดกระทำอนาจารศพ” เป็น “ผู้ใดกระทำอนาจารแก่ศพ”
ซึ่งสอดคล้องกับถ้อยคำที่ใช้ในความผิดฐานกระทำอนาจารแก่เด็กตามมาตรา 279 แห่งประมวล
กฎหมายอาญามาพร้อมกันนี้ด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฏีกา

กันยายน 2552

ภาคผนวก ข

รายงานการประชุมคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุง

ประมวลกฎหมายอาญา

ครั้งที่ ๑๔๑-๑/๒๕๕๒ วันพุธ ที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๒

รายงานการประชุม
คณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายอาญา
ครั้งที่ ๑๔๑-๑/๒๕๕๒
วันพุธ ที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๒
ณ ห้องหยุด แสงอุทัย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กรรมการที่มาประชุม

๑. นายศักดิ์ สอนงชาติ	ประธานกรรมการฯ
๒. นายคณิต ณ นคร	กรรมการฯ
๓. นายชำนาญ พิเชษฐพันธ์	กรรมการฯ
๔. นายทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ	กรรมการฯ
๕. นายประทีป เกลิมภัทรกุล	กรรมการฯ
๖. นายประธาน วัฒนวาณิชย์	กรรมการฯ
๗. นายพิมล รัฐปิตย์	กรรมการฯ
๘. นายสมชาย จุลนิติ	กรรมการฯ
๙. นายสุธี คำเนื้อดี	กรรมการฯ
๑๐. พลตำรวจโทสุพจน์ ณ บางช้าง	กรรมการฯ
๑๑. นายสุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล	กรรมการฯ
๑๒. นางสาวนริศรา แดงไผ่	กรรมการและเลขานุการฯ
๑๓. นางสาวศิริพร เอี่ยมทรงชัย	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการฯ
๑๔. นายสุนทร เปลียนสี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการฯ

กรรมการที่ไม่มาประชุม

๑. นายชัยเกษม นิตสิริ	คิตราชการ
๒. นางสาวพวงเพชร สารคุณ	ลาประชุม

ระเบียบวาระการประชุม

๑. เรื่องที่ประธานฯ แจ้งให้ที่ประชุมทราบ (ถ้ามี)
๒. เรื่องรับรองรายงานการประชุม ครั้งที่ ๑๔๐-๑๖/๒๕๕๑
วันพุธ ที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๑
๓. เรื่องเสนอเพื่อทราบ
๔. เรื่องเสนอเพื่อพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่

..) พ.ศ. (กำหนดบทนิยามคำว่า “เจ้าพนักงาน” ความผิดเกี่ยวกับศพ ความผิดเกี่ยวกับการคุกคาม และแก้ไขอัตราโทษปรับสำหรับความผิดลหุโทษ)

๕. เรื่องอื่นๆ (ถ้ามี)

เปิดประชุม เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา

ประธานฯ (นายศักดิ์ สอนองชาติ) กล่าวเปิดประชุม และดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานฯ แจ้งให้ที่ประชุมทราบ

-ไม่มี-

มติ ที่ประชุมมีมติรับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุม ครั้งที่ ๑๔๐-๑๖/๒๕๕๑

วันพุธ ที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๑

มติ ที่ประชุมมีมติเห็นควรรับรองรายงานการประชุมดังกล่าวโดยไม่มีการแก้ไข

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเสนอเพื่อทราบ

เลขานุการฯ – คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ เห็นชอบให้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายอาญา ตามที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอโดยไม่มีการปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการฯ แต่อย่างใด

มติ ที่ประชุมมีมติรับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องเสนอเพื่อพิจารณา

เลขานุการฯ – สืบเนื่องจากคณะรัฐมนตรีได้มีมติรับหลักการร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (กำหนดบทนิยามคำว่า “เจ้าพนักงาน” ความผิดเกี่ยวกับศพ ความผิดเกี่ยวกับการคุกคาม และแก้ไขอัตราโทษปรับสำหรับความผิดลหุโทษ) เมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๒ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอและให้ความเห็นของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องไปประกอบการพิจารณาอีกครั้งหนึ่งแล้วนำเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป การประชุมในวันนี้ฝ่ายเลขานุการฯ จึงได้รวบรวมความเป็นมา ความเห็นและข้อสังเกตของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งความเห็นของฝ่ายเลขานุการฯ เสนอต่อที่ประชุมเพื่อพิจารณา โดยสรุปความเห็นของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้

๑. กระทรวงมหาดไทย กระทรวงวัฒนธรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และสำนักงานอัยการสูงสุด พิจารณาแล้วเห็นชอบในหลักการของร่างพระราชบัญญัติฯ

๒. กระทรวงสาธารณสุข พิจารณาแล้วเห็นชอบในหลักการ แต่มีข้อห่วงใยเกี่ยวกับการชั้นสูตรพลิกศพของแพทย์ในความผิดเกี่ยวกับศพ ซึ่งอาจนำไปชี้แจงในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการต่อไป

๓. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เห็นชอบในหลักการ แต่มีข้อสังเกตว่า พฤติกรรมของบุคคลที่กระทำความผิดตามร่างมาตรา ๓๖๖/๑ (กระทำชำเราศพ) และร่างมาตรา ๓๖๖/๒ (กระทำอนาจารศพ) น่าจะมีสาเหตุมาจากความผิดปกติทางจิตใจของผู้กระทำ นอกจากการลงโทษปรับหรือจำคุกแล้ว สมควรได้รับการแก้ไขปรับปรุงให้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมภายใต้การบำบัดดูแลที่เหมาะสมและกลับเข้าสู่สังคมได้โดยไม่กลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก

๔. กระทรวงยุติธรรม เห็นชอบในการปรับโทษให้สูงขึ้น แต่มีข้อสังเกตในความผิดเกี่ยวกับศพ สรุปได้ดังนี้

(๑) การปรับปรุงกฎหมายในความผิดเกี่ยวกับศพฐานกระทำชำเราศพกระทำอนาจารศพ การทำลายหรือการทำให้ศพเสียหาย หรือการดูหมิ่นเหยียดหยามศพ เห็นว่า ยังไม่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องแก้ไขกฎหมาย

(๒) การให้คำจำกัดความเรื่องการกระทำชำเราตามร่างมาตรา ๓๖๖/๑ แม้จะใช้ข้อความทำนองเดียวกับการกระทำชำเราบุคคลตามมาตรา ๒๗๖ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายอาญาก็ตาม แต่ยังคงมีประเด็นที่อาจเกิดปัญหาในการแปลความกฎหมายและส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมได้ เห็นควรให้ตัดข้อความ “หรือการใช้สิ่งอื่นใดกระทำกับอวัยวะเพศหรือทวารหนักของศพ” ออก ซึ่งหากมีบุคคลหนึ่งบุคคลใดกระทำในลักษณะทำนองเดียวกับข้อความที่ตัดออกก็ถือได้ว่าบุคคลนั้นกระทำความผิดฐานกระทำอนาจารศพตามร่างมาตรา ๓๖๖/๒

(๓) การกำหนดให้การกระทำด้วยประการใดๆ อันเป็นการดูหมิ่นเหยียดหยามศพตามร่างมาตรา ๓๖๖/๔ เป็นความผิด อาจมีปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายว่าการกระทำที่จะถือเป็น การดูหมิ่นเหยียดหยามศพจะมีลักษณะหรือข้อเท็จจริงอย่างไร และการกำหนดอัตราโทษจำคุกไว้สูงกว่าความผิดฐานดูหมิ่นบุคคลธรรมดาตามร่างมาตรา ๓๕๓ ไม่น่าจะถูกต้องและไม่สอดคล้องกับหลักการกำหนดอัตราโทษในทางอาญา เห็นควรตัดความในร่างมาตรา ๓๖๖/๔ ออก

๕. สำนักงานศาลยุติธรรม

(๑) ความผิดฐานการกระทำชำเราและกระทำอนาจารศพตามร่างมาตรา ๓๖๖/๑ และร่างมาตรา ๓๖๖/๒ มุ่งเน้นการกระทำเกี่ยวกับทางเพศเท่านั้น แต่โดยบทนิยามของการกระทำ

ซ้ำเราและการกระทำอนาจารน่าจะเป็นการกระทำต่อบุคคลที่ยังมีชีวิต จึงอาจมีปัญหว่า การกระทำความผิดต่อศพจะมีได้หรือไม่ นอกจากนี้ การกระทำที่ไม่เหมาะสมทางเพศอย่างอื่น เช่น ถ่ายรูปศพ หรือเปลื้องผ้าศพ จะมีความผิดหรือไม่ จึงควรปรับปรุงถ้อยคำให้ครอบคลุมถึงการกระทำที่ไม่เหมาะสมต่อศพอันมีลักษณะเป็นการดูหมิ่นเหยียดหยามศพหรือทลายศพ และการกระทำอันไม่สมควรทางเพศต่อศพด้วย

(๒) มาตรา ๓๓๓ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายอาญา บัญญัติว่า หากผู้เสียหายในความผิดฐานหมิ่นประมาทตายเสียก่อนร้องทุกข์ ให้บิดา มารดา คู่สมรส หรือบุตรของผู้เสียหายร้องทุกข์ได้ และให้ถือว่าเป็นผู้เสียหาย แต่ร่างมาตรา ๓๖๖/๔ ไม่ได้บัญญัติไว้เช่นนั้น จึงควรบัญญัติให้ทายาทของศพเป็นผู้เสียหายที่มีสิทธิฟ้องคดีในความผิดดังกล่าวในร่างมาตรา ๓๖๖/๔ ด้วย

(๓) ความผิดในส่วนของการคุกคามตามร่างมาตรา ๓๕๗ วรรคหนึ่ง เห็นว่า อาจไม่รวมถึงการคุกคามในทางเพศ (sexual harassment) และการรังแก ข่มเหง คุกคาม หรือทำให้อับอายหรือเดือดร้อนรำคาญในทางเพศ ควรกำหนดเป็นบทบัญญัติต่างหาก เนื่องจากในมาตราเดียวกันควรบัญญัติคุ้มครองสิ่งเดียวกัน มิฉะนั้นอาจเกิดปัญหาการตีความ

(๔) การปรับปรุงอัตราโทษปรับสำหรับความผิดหลุโทษโดยการเพิ่มอัตราโทษ ควรพิจารณาเปรียบเทียบกับความผิดฐานอื่นในภาพรวม ความรุนแรงของโทษต้องสอดคล้องกับความร้ายแรงในการกระทำเพื่อให้เกิดความสอดคล้องและเหมาะสมกับเจตนารมณ์ในการลงโทษมากขึ้น รวมทั้งควรคำนึงถึงผลกระทบต่อผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ไม่มีเงินชำระค่าปรับ ความเหมาะสมผลดีและผลเสียที่อาจเกิดจากการเพิ่มอำนาจให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเปรียบเทียบปรับได้ตามกฎหมายด้วย

นายประธานฯ – เมื่อคณะกรรมการฯ พิจารณาข้อสังเกตของส่วนราชการต่างๆ แล้วควรส่งผลการพิจารณาข้อสังเกตให้ส่วนราชการนั้นๆ ด้วย เพื่อให้สร้างความเข้าใจแก่ส่วนราชการต่างๆ นั้นมากขึ้น

ประธานฯ – ขอให้ที่ประชุมพิจารณาข้อสังเกตของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

เลขานุการฯ – ฝ่ายเลขานุการฯ ได้ร่างความเห็นที่มีต่อข้อสังเกตของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เสนอต่อที่ประชุม ดังนี้

“คณะกรรมการฯ ได้เคยพิจารณาแล้วว่า นอกจากการลงโทษปรับหรือจำคุก ผู้กระทำความผิด ศาลอาจกำหนดให้นำวิธีการเพื่อความปลอดภัยตามมาตรา ๓๕ (๔) แห่งประมวลกฎหมายอาญา กรณีคุมตัวไว้ในสถานพยาบาล ประกอบกับมาตรา ๔๘ แห่งประมวลกฎหมายอาญา

ที่กำหนดว่า ถ้าศาลเห็นว่าการปล่อยตัวผู้มีจิตบกพร่องโรคจิตหรือจิตฟั่นเฟือน ซึ่งไม่ต้องรับโทษ หรือได้รับการลดโทษตามมาตรา ๖๕ จะเป็นการไม่ปลอดภัยแก่ประชาชน ศาลจะสั่งให้ส่งไปคุมตัวไว้ในสถานพยาบาลก็ได้และคำสั่งนี้ศาลจะสั่งเพิกถอนเสียเมื่อใดก็ได้ มาใช้กับผู้กระทำความผิดฐานกระทำชำเราหรือกระทำอนาจารศพได้”

ประธานฯ – ควรเพิ่มว่าข้อสังเกตดังกล่าวเป็นข้อสังเกตที่ดี แต่มีวิธีการต่างๆ ที่อาจใช้กับกรณีนี้ได้อยู่แล้ว

นายกิตติฯ – ควรชี้แจงไปว่ามีกฎหมายที่จะปรับใช้กับเรื่องนี้ได้อยู่แล้ว

ประธานฯ – ขอให้ที่ประชุมพิจารณาข้อสังเกตของกระทรวงยุติธรรม

เลขานุการฯ – ฝ่ายเลขานุการฯ ได้ร่างความเห็นที่มีต่อข้อสังเกตของกระทรวงยุติธรรมเสนอต่อที่ประชุม ดังนี้

“(๑) การกำหนดความผิดเกี่ยวกับศพ เป็นการดำเนินการเพื่อคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ตาย คุ้มครองสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศและชื่อเสียงของผู้ตาย รวมทั้งเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนด้วย อันเป็นการสอดคล้องกับมาตรา ๔ และมาตรา ๓๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่บัญญัติรับรองและคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศ ชื่อเสียง ตลอดจนความเป็นอยู่ส่วนตัว จึงเป็นเรื่องที่สมควรดำเนินการไม่ว่าจะเร่งด่วนหรือไม่

(๒) การให้คำจำกัดความเรื่องการกระทำชำเราตามร่างมาตรา ๓๖๖/๑ คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาให้น่าเรื่อง “การกระทำชำเรา” บุคคลตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๗๖ วรรคสอง มากำหนดให้ใช้กับกรณีกระทำกับศพด้วย เพื่อให้หลักการ “การกระทำชำเรา” ระหว่างบุคคลกับศพเป็นไปโดยสอดคล้องกันและไม่ให้เกิดปัญหาการตีความในเรื่องดังกล่าว

(๓) ปัญหาในการพิจารณาว่าอย่างไรจะถือเป็นการดูหมิ่นเหยียดหยามศพซึ่งมีความผิดตามร่างมาตรา ๓๖๖/๔ นั้น คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาแล้วว่า “การดูหมิ่นเหยียดหยามศพ” มีความหมายกว้างกว่าการการดูหมิ่นด้วยวาจาโดยต้องการให้หมายถึงการดูหมิ่นโดยการกระทำด้วย เช่น การยกเท้าให้การปัสสาวะรดศพ ซึ่งต่างจากการดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้าตาม มาตรา ๓๕๓

ส่วนการกำหนดอัตราโทษจำคุกสำหรับความผิดดังกล่าวไว้สูงกว่าความผิดฐานดูหมิ่นบุคคลธรรมดาตามร่างมาตรา ๓๕๓ นั้น คณะกรรมการฯ ได้พิจารณากำหนดอัตราโทษให้สูงกว่าเนื่องจากเห็นว่า ความผิดเกี่ยวกับศพมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองความสงบสุขของสังคม ควรกำหนดบทบัญญัติในลักษณะป้องกันและปราบปรามมิให้มีการกระทำการใดๆ ที่ไม่สมควร

หรือไม่ให้การเคารพกับศพ จึงได้กำหนดอัตราโทษให้สูงกว่าความผิดฐานดูหมิ่นบุคคลธรรมดาตามร่างมาตรา ๓๕๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญา”

นายคดีฯ – ข้อความใน (๑) ที่ว่าเพื่อ “คุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ตาย” น่าจะต้องปรับปรุง เนื่องจากผู้ตายไม่อาจมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ได้

เลขานุการฯ – ที่ประชุมเคยพิจารณาว่าผู้ตายแม้ตายไปแล้วแต่ก็ยังมีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์อยู่ ซึ่งการดูหมิ่นเหยียดหยามผู้ตายเป็นเรื่องที่ไม่ควรกระทำ

ประธานฯ – น่าจะตัดคำว่า “ของผู้ตาย” ออก โดยใช้ถ้อยคำว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” เท่านั้น

นายประทีปฯ – อาจใช้ข้อความว่า “เพื่อคุ้มครองศักดิ์ศรีของผู้ตาย” โดยไม่ต้องใช้คำว่า “ความเป็นมนุษย์” ทำนองเดียวกับความผิดฐานหมิ่นประมาทผู้ตาย ซึ่งแม้ตายไปแล้วใครจะมาหมิ่นประมาทไม่ได้

นายทวีเกียรติฯ – คำว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” เป็นถ้อยคำที่ใช้ในรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นคำที่มีความหมายโดยรวมใช้ได้กับคนทั่วไปทุกคน ไม่จำกัด จะเป็นใครก็ได้ ดังนั้น การกระทำอันไม่สมควรต่อศพถือได้ว่าเป็นการกระทำต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ได้ด้วย ตัวอย่างเช่น ศพทหารในภาวะสงครามต้องมีการเก็บมาทำพิธี ไม่ควรถูกเหยียบย่ำหรือทำลายศพของอีกฝ่ายหนึ่ง

นายคดีฯ – เห็นด้วยกับท่านประทีปฯ เพราะคนตายมีเกียรติได้และไม่ควรล่วงเกินศพ แต่คำว่า “ศักดิ์ศรี” ไม่ควรใช้กับคนตาย

ประธานฯ – ข้อความที่ว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ตาย” ขอให้ปรับแก้เป็น “ศักดิ์ศรีของผู้ตาย” สำหรับความหมายของการกระทำชำเรา คณะกรรมการฯ มิได้ยกกว้างขึ้นเอง แต่เป็นความหมายที่มีอยู่แล้วในมาตรา ๒๗๖ วรรคสอง และมาตรา ๒๗๗ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายอาญา

นายทวีเกียรติฯ – คณะกรรมการฯ ไม่ควรบัญญัติความหมายของการกระทำชำเราศพเหมือนกับการกระทำชำเราตามมาตรา ๒๗๖ วรรคสอง และมาตรา ๒๗๗ วรรคสอง เพราะเป็นความหมายที่ผิดธรรมชาติและไม่ตรงกับความหมายของการกระทำชำเราเดิมที่เป็นที่เข้าใจกันดีอยู่ก่อนแล้ว ซึ่งปัจจุบันอยู่ระหว่างการเสนอปรับปรุงโดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ซึ่งหากคณะกรรมการฯ บัญญัติความหมายของการกระทำชำเราเหมือนกับมาตรา ๒๗๖ วรรคสอง และมาตรา ๒๗๗ วรรคสอง จะเท่ากับยอมรับว่าความหมายดังกล่าวถูกต้องเหมาะสมแล้ว

ประธานฯ – หากมีการปรับปรุงความหมายของการกระทำชำเราในความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราผู้อื่นในอนาคตก็ควรปรับปรุงความหมายของการกระทำชำเราศพ

ให้สอดคล้องกันด้วย อาจเขียนตอบข้อสังเกตว่าในอนาคตถ้ามีการปรับปรุงความหมายของการกระทำชำเราผู้อื่น คณะกรรมการฯ ก็ไม่ขัดข้องที่จะแก้ไขความผิดฐานกระทำชำเราอาจารย์ให้สอดคล้องกัน

นายกณิศฯ – ถ้าต้องการให้กฎหมายมีความชัดเจน ไม่ควรใช้ถ้อยคำว่าการกระทำชำเราศพ เพราะไม่ชัดเจนว่าเป็นการกระทำอย่างไร

นายทวีเกียรติฯ – ความหมายของการกระทำชำเราตามมาตรา ๒๗๖ วรรคสอง บัญญัติให้ใช้เฉพาะกับการกระทำตามมาตรา ๒๗๖ วรรคหนึ่ง แสดงว่าความหมายดังกล่าวไม่ต้องการให้นำไปใช้โดยทั่วไป เพราะหากต้องการเช่นนั้นก็ควรบัญญัติเป็นบทนิยามในประมวลกฎหมายอาญาแทน ในอนาคตถ้ามีการปรับปรุงความหมายของการกระทำชำเราผู้อื่นแต่ไม่ได้แก้ไขการกระทำอาจารย์ให้สอดคล้องกันจะกลายเป็นว่าคณะกรรมการฯ บัญญัติความหมายของการกระทำชำเราศพไว้เสียเอง นอกจากนั้น ความหมายของการกระทำชำเราตามประมวลกฎหมายอาญาปัจจุบันไม่เป็นที่ยอมรับจากนักกฎหมายจำนวนมาก คณะกรรมการฯ จึงไม่ควรยอมรับเอาความหมายดังกล่าวมาบัญญัติในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ด้วย ควรปล่อยให้ศาลเป็นผู้วินิจฉัยความหมายของการกระทำชำเราศพซึ่งจะตรงกับความเป็นจริงมากกว่า

ประธานฯ – แต่ถ้าบัญญัติความหมายของการกระทำชำเราศพต่างกับการกระทำชำเรานุคคลจะเกิดความลักลั่น ไม่สอดคล้องกัน

นายกณิศฯ – การบัญญัติกฎหมายลงโทษผู้ที่กระทำกับศพ โดยนำความหมายของการกระทำชำเรากับบุคคลธรรมดามาใช้ไม่น่าจะถูกต้อง เพราะการกระทำชำเราศพเป็นการกระทำที่ไม่เป็นที่เข้าใจกันโดยทั่วไป เสนอให้บัญญัติในทำนองว่า “ผู้ใดกระทำต่อศพดังต่อไปนี้ (๑) ... (๒) ... (๓) ... ต้องระวางโทษ...” ซึ่งการกระทำดังกล่าวถือว่าเป็นความวิปริตของผู้กระทำ กฎหมายไม่ควรบัญญัติการกระทำที่เป็นความวิปริตด้วย

นายประทีปฯ – ถ้าในร่างมาตรา ๓๖๖/๑ วรรคสองบัญญัติความหมายของการกระทำชำเราไว้ จะเสมือนเป็นการบังคับศาลให้ต้องใช้ความหมายดังกล่าวในการพิพากษาคดีและเท่ากับคณะกรรมการฯ ยอมรับความหมายดังกล่าวด้วย แต่ถ้าไม่บัญญัติไว้ ศาลก็จะกลับไปนำเอาความหมายตามมาตรา ๒๗๖ วรรคสองมาปรับใช้ได้อยู่แน่นอน โดยไม่ถือว่าคณะกรรมการฯ ยอมรับความหมายดังกล่าว

นายทวีเกียรติฯ – มาตรา ๒๗๖ วรรคสอง แก้ไขเพื่อมุ่งที่จะคุ้มครองการข่มขืนกระทำชำเราสามีหรือภริยารวมทั้งกลุ่มคนรักร่วมเพศ โดยใช้เฉพาะกับมาตรา ๒๗๖ วรรคหนึ่งเท่านั้น แต่การกระทำกับศพไม่เหมือนกัน จะเทียบกับมาตรา ๒๗๖ ไม่ได้

นายสุรศักดิ์ – ความหมายของการกระทำชำเราตามมาตรา ๒๗๖ วรรคสอง เป็นเหตุที่จะลงโทษหนักขึ้นในความผิดฐานกระทำอนาจาร ซึ่งคณะกรรมการฯ ชุดก่อนเคยพิจารณาไว้ไม่ใช่การกระทำชำเรา แต่เมื่อปัจจุบันได้นำความดังกล่าวมาบัญญัติให้เป็นการกระทำชำเราจึงเป็นความหมายของการกระทำชำเราที่ผิดธรรมชาติ ซึ่งเมื่อครั้งที่คณะกรรมการฯ พิจารณาทบบัญญัติมาตรา ๓๖๖/๑ มีแนวคิดที่จะโยกเอามาตรา ๒๗๖ วรรคสองมาใช้โดยไม่ต้องบัญญัติซ้ำ แต่ก็ทำไม่ได้เพราะสพไม่ใช่บุคคล ในที่สุดคณะกรรมการฯ จึงต้องนำความหมายของการกระทำชำเราซึ่งไม่ใช่ความหมายที่คณะกรรมการฯ เห็นด้วยมาบัญญัติซ้ำไว้อีก เพราะถ้าไม่บัญญัติไว้ก็จะไม่ชัดเจนว่าอย่างไรคือการกระทำชำเราสพ

ประธานฯ – มาตรา ๒๗๖ วรรคสอง หรือมาตรา ๒๗๗ วรรคสอง บัญญัติว่าเป็นการกระทำกับผู้อื่น จึงนำมาใช้กับร่างมาตรา ๓๖๖/๑ ไม่ได้ เพราะสพไม่ใช่ผู้อื่น

นายทวีเกียรติฯ – ความหมายของการกระทำชำเราตามมาตรา ๒๗๖ วรรคสองต้องใช้กับมาตรา ๒๗๖ วรรคหนึ่งเท่านั้นจะใช้อื่นไม่ได้ เช่นเดียวกับมาตรา ๒๗๗ วรรคสองก็ใช้เฉพาะกับมาตรา ๒๗๗ วรรคหนึ่ง จะเห็นว่า มาตรา ๒๗๗ เองก็ไม่โยกเอาความหมายตามมาตรา ๒๗๖ วรรคหนึ่งมาใช้ทั้งที่ความหมายเหมือนกัน

ประธานฯ – มาตรา ๒๗๖ วรรคสองบัญญัติคุ้มครองบุคคลทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นเพศชาย หญิง หรือคนรักร่วมเพศ ซึ่งถ้าจะแก้ไขความหมายของการกระทำชำเราไว้เป็นการล่วงหน้าโดยไม่แก้ไขความหมายของการกระทำชำเราบุคคลตามมาตรา ๒๗๖ วรรคสอง หรือมาตรา ๒๗๗ วรรคสองให้สอดคล้องกันจะเกิดความลักลั่นกันได้

นายสุธีฯ – ควรแก้ไขความหมายของการกระทำชำเราตามมาตรา ๒๗๖ วรรคสอง กับมาตรา ๒๗๗ วรรคสอง เสนอไปพร้อมกับร่างพระราชบัญญัตินี้เสียเลย

นายทวีเกียรติฯ – เห็นด้วยกับท่านสุธีฯ ว่าควรแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๗๖ กับมาตรา ๒๗๗ ด้วย เพราะเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการฯ อยู่แล้ว อาจนำร่างเดิมเสนอไปอีกครั้งหนึ่ง

เลขาธิการฯ – อาจนำแนวทางตามร่างเดิมซึ่งคณะกรรมการฯ เคยพิจารณาปรับปรุงความผิดฐานกระทำชำเรากับกระทำอนาจารบุคคลมาปรับกับความผิดเกี่ยวกับสพก็ได้

นายกณิตฯ – เสนอให้บัญญัติว่า “ผู้ใดเพื่อสนองความใคร่ของผู้กระทำโดยการใช้อวัยวะเพศของผู้กระทำกระทำกับอวัยวะเพศ ทวารหนัก หรือช่องปากของผู้อื่น หรือการใช้สิ่งอื่นใดกระทำกับอวัยวะเพศหรือทวารหนักของผู้อื่น ต้องระวางโทษ...”

นายทวีเกียรติฯ – เสนอให้ตัดความผิดฐานกระทำชำเราสพตามร่างมาตรา ๓๖๖/๑ ออก เพื่อมิให้เกิดปัญหาในการบัญญัติความหมายของการกระทำชำเราสพ

โดยยังคงเป็นความผิดฐานกระทำอนาจารศพตามร่างมาตรา ๓๖๖/๒ อยู่ โดยอาจเพิ่มโทษสำหรับความผิดฐานกระทำอนาจารศพ เพราะการกระทำชำเรา ก็เป็นการอนาจารรูปแบบหนึ่ง

นายประทีปฯ – ในต่างประเทศก็มีกฎหมายบัญญัติความผิดฐานกระทำชำเราศพไว้ว่าอย่างไร

เลขานุการฯ – กฎหมาย Sexual Offences Act 2003 ของประเทศอังกฤษ ซึ่งกำหนดความผิดเกี่ยวกับศพไว้ในหมวดความผิดอื่นๆ อันมีลักษณะความผิดไม่ร้ายแรง การล่วงล้ำร่างกายศพโดยไม่จำเป็นต้องล่วงล้ำเฉพาะอวัยวะเพศเท่านั้น มีโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน ถ้าเป็นกรณีร้ายแรงมีโทษจำคุกไม่เกินสองปี

ประธานฯ – ถ้าตัดความผิดฐานกระทำชำเราศพออก มีแต่ความผิดฐานกระทำอนาจารศพ ผู้กระทำอาจโต้แย้งได้ว่าตนมิได้กระทำอนาจารแต่กระทำชำเราศพ ซึ่งไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้

พลตำรวจโทสุพจน์ฯ – เห็นด้วยกับท่านประทีปฯ ว่าแม้ไม่มีบัญญัติความหมายของการกระทำชำเราศพไว้เหมือนกับมาตรา ๒๗๖ วรรคสอง ศาลก็ต้องนำมาตรา ๒๗๖ วรรคสองมาใช้อยู่แล้ว ดังนั้น ไม่บัญญัติไว้ก็น่าจะได้

ประธานฯ – ถ้าตัดความผิดฐานกระทำชำเราศพตามร่างมาตรา ๓๖๖/๑ ออกโดยให้ถือเป็นความผิดฐานกระทำอนาจารศพ จะเหมาะสมหรือไม่

นายประทีปฯ – แม้ไม่มีมาตรา ๓๖๖/๑ ศาลจะไม่ตัดสินโดยอ้างว่าไม่มีกฎหมายไม่ได้

นายทวีเกียรติฯ – การกระทำต่อศพแยกระหว่างกระทำชำเรากับกระทำอนาจารได้ยาก จึงเสนอให้ตัดความผิดฐานกระทำชำเราศพตามร่างมาตรา ๓๖๖/๑ ออก แล้วเพิ่มโทษในความผิดฐานกระทำอนาจารศพตามร่างมาตรา ๓๖๖/๒ เป็นระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี ไม่มีโทษขั้นต่ำ ให้เป็นดุลพินิจของศาลในการวินิจฉัยว่าจะลงโทษหนักเบาเพียงใดขึ้นอยู่กับระดับความรุนแรงของการกระทำ

นายประทีปฯ – แม้จะตัดความผิดฐานกระทำชำเราศพตามร่างมาตรา ๓๖๖/๑ ออก ก็ไม่ควรเพิ่มโทษสำหรับความผิดฐานกระทำอนาจารศพตามร่างมาตรา ๓๖๖/๒ อีก เพราะระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปีตามที่กำหนดไว้ถือว่าหนักมากแล้ว ถ้าเปรียบเทียบกับกฎหมายอังกฤษมีโทษจำคุกเพียงหกเดือนเท่านั้น นอกจากนั้น ผู้กระทำความผิดฐานนี้น่าจะเป็นผู้ที่มีจิตบกพร่องหรือเป็นโรคจิต

นายสมชายฯ – ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒

“ชำเรา” หมายความว่า ร่วมประเวณี กระทำการร่วมเพศ

“ประเวณี” หมายความว่า การเสพสังวาส การร่วมรส

“สังวาส” หมายความว่า การอยู่ด้วยกัน การอยู่ร่วมกัน การร่วมประเวณี

“อนาจาร” หมายความว่า ความประพฤติชั่ว ความประพฤติน่าอัปยศ ลามก น่าบัดสี ทำให้เป็นที่อัปยศ เป็นที่น่ารังเกียจแก่ผู้อื่นในด้านความดีงาม

จากความหมายดังกล่าว จะเห็นว่า การกระทำชำเราเป็นการกระทำของบุคคล เช่น ระหว่างสามีภริยา ถ้านำมาใช้กับศพจะขัดกับความหมายตามพจนานุกรมฯ แต่อนาจารเป็นความหมายโดยทั่วไปไม่เจาะจงว่าเป็นการกระทำกับบุคคล จึงใช้กับศพได้ ดังนั้น หากคัดความผิดฐานกระทำชำเราศพตามร่างมาตรา ๓๖๖/๑ ออก ก็ยังมีความผิดฐานกระทำอนาจารศพตามร่างมาตรา ๓๖๖/๒ รองรับอยู่ โดยอาจเพิ่มโทษสำหรับความผิดฐานกระทำอนาจารศพตามร่างมาตรา ๓๖๖/๒ ให้เท่ากับความผิดฐานกระทำชำเราศพตามร่างมาตรา ๓๖๖/๑ โดยไม่กำหนดโทษขั้นต่ำไว้ ปล่อยเป็นดุลพินิจศาลในการลงโทษก็ได้

มติ ที่ประชุมให้พักการพิจารณาข้อสังเกตของกระทรวงยุติธรรมในประเด็นเกี่ยวกับความหมายของการกระทำชำเราศพตามร่างมาตรา ๓๖๖/๑ ไว้ก่อน โดยมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ เสนอความเห็นเพิ่มเติมในการประชุมคราวถัดไป

ประธานฯ - ขอให้ที่ประชุมพิจารณาความเห็นของฝ่ายเลขานุการฯ ที่มีต่อข้อสังเกตของกระทรวงยุติธรรมใน (๒)

นายกณิศฯ - ความผิดฐานดูหมิ่นหรือหมิ่นประมาทต้องมีผู้รับรู้ แต่ศพรับรู้ไม่ได้ จึงไม่น่าจะมีความผิดฐานดูหมิ่นศพได้

นายสุรศักดิ์ฯ - ในครั้งที่คณะกรรมการฯ พิจารณาความผิดฐานดูหมิ่นเหยียดหยามศพตามร่างมาตรา ๓๖๖/๔ เคยมีการยกตัวอย่าง เช่น เอาบุหรี่ยี่สิบที่อวัยวะของศพทำเครื่องหมายสวัสดิกะที่หลุมศพของชาวยิว เทอฐิของผู้ตายทิ้งไปเพื่อทรมานโกศทองเหลือง

นายทวีเกียรติฯ - การเหยียดหยาม (insult) กฎหมายต้องการลงโทษผู้กระทำการซึ่งที่แสดงอาการเหยียดหยาม อาจไม่ต้องมีผู้รับรู้ แต่การหมิ่นประมาท (defame) ต้องให้ผู้อื่นรับรู้เพื่อทำลายชื่อเสียง เช่น แสดงความเกลียดชัง หรือคำทอ แต่หมิ่นประมาทเป็นการทำให้เสียชื่อเสียง การดูหมิ่นจึงมีสองลักษณะ คือ ดูหมิ่นซึ่งหน้า กับการโฆษณา การดูหมิ่นศพคือการแสดงอาการเหยียดหยามศพ แม้ศพจะไม่มีชื่อเสียงแล้วก็ตาม แต่โทษสำหรับความผิดฐานดูหมิ่นเหยียดหยามศพตามร่างมาตรา ๓๖๖/๔ มีโทษหนักเกินไปซึ่งหนักกว่าความผิดฐานดูหมิ่นผู้อื่นตามมาตรา ๓๕๓

นายสุรศักดิ์ฯ - ปกติคนไทยจะให้ความเคารพศพ ที่ผ่านมามีการบัญญัติกฎหมายทำนองนี้ โดยเฉพาะต่างจังหวัดจะให้ความเคารพศพอย่างมาก หรือในต่างประเทศก็เช่นกัน แต่ปัจจุบันค่านิยมดังกล่าวค่อยๆ เลือนหายไป ทำให้มีการล่วงเกินศพมากขึ้น เช่น การไถ่รื้อ

สตูปของเจ้านายทางภาคเหนือเจ้าพนักงานตำรวจตั้งข้อหาเพียงทำให้เสียทรัพย์ หรือในบางพื้นที่จะมีการประดับประดาโกศที่เก็บอัฐิรอบๆ วันอย่างสวยงาม การไปปัสสาวะรด หรือไปขุดหลุมเอาศพของผู้ที่ตนเกลียดชังมาโยนทิ้ง เหล่านี้เป็นการกระทำต่อศพซึ่งมีผลกระทบต่อญาติพี่น้องของศพที่ยังมีชีวิตอยู่ คล้ายกับการหมิ่นประมาทผู้ตาย จึงไม่เห็นด้วยกับข้อสังเกตของสำนักงานศาลยุติธรรมที่ทักท้วงมาว่าไม่ควรบัญญัติความผิดฐานนี้

เลขานุการฯ – การกระทำอันมีลักษณะเป็นดูหมิ่นเหยียดหยามศพ ที่ประชุมเคยพิจารณาไว้ว่า หมายถึง ทำให้อับอายขายหน้า ลดคุณค่า ดูถูก เหยียดหยามต่อผู้ถูกดูหมิ่น อาจเป็นคำด่าหยาบคาย ยกเท้าให้ เป่ลื้อยกาย ซึ่งประมวลกฎหมายอาญาอาติอาติ มาตรา ๓๒๗ ใช้คำว่า “ลบหลู่” หมายถึงการลบหลู่สิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือกระทำต่อศพ รวมทั้งความผิดฐานหมิ่นประมาทผู้ตาย เป็นการกระทำต่อผู้เสียชีวิตของผู้ตาย ซึ่งไม่ได้กระทำต่อตัวศพ กฎหมายประเทศอังกฤษมีความผิดเกี่ยวกับการลบหลู่ศพ ในความผิดฐาน Verification of the corpse โดยการลบหลู่ในที่นี้ หมายถึง การแสดงอาการเหยียดหยามต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือผู้มีอุปการะคุณ โดยถือว่าไม่สำคัญควรแก่การเคารพนับถือ ซึ่งเป็นแนวทางในการยกเว้นความผิดฐานนี้

นายสมชายฯ – หากเปรียบเทียบกับความผิดฐานหมิ่นประมาทผู้ตาย น่าจะต้องบัญญัติทำนองเดียวกับมาตรา ๓๓๓ ซึ่งบัญญัติให้บิดา มารดา คู่สมรส หรือบุตรของผู้เสียหายร้องทุกข์ได้ และให้ถือว่าเป็นผู้เสียหาย

ประธานฯ – ความเห็นของฝ่ายเลขานุการฯ ใน (๓) ควรเพิ่มเติมด้วยว่าความผิดฐานดูหมิ่นเหยียดหยามศพตามร่างมาตรา ๓๖๖/๔ กับความผิดฐานดูหมิ่นผู้อื่นตามมาตรา ๓๕๓ ต่างกันอย่างไร สำหรับอัตราโทษสำหรับความผิดฐานดูหมิ่นเหยียดหยามศพตามร่างมาตรา ๓๖๖/๔ ซึ่งหนักกว่าความผิดฐานดูหมิ่นผู้อื่นตามมาตรา ๓๕๓ นั้น เป็นเพราะการดูหมิ่นเหยียดหยามศพกระทบต่อญาติพี่น้องของผู้ตายอย่างมาก หากกำหนดโทษต่ำเกินไปจะไม่สามารถบัญญัติรวมไว้ในหมวดความผิดเดียวกันได้

นายประทีปฯ – โทษจำคุกไม่เกินสามเดือนในความผิดฐานดูหมิ่นเหยียดหยามศพตามร่างมาตรา ๓๖๖/๔ ถือว่าเหมาะสมแล้ว เพราะศาลมีดุลพินิจที่จะกำหนดโทษจำคุกให้น้อยลง หรือจะยกโทษจำคุกเสีย คงให้ปรับแต่อย่างเดียวก็ได้ ตามมาตรา ๕๕

เลขานุการฯ – ฝ่ายเลขานุการฯ ขอเสนอความเห็นที่มีต่อข้อสังเกตของสำนักงานศาลยุติธรรมดังนี้

(๑) การนำบทนิยาม “การกระทำชำเรา” บุคคลที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๗๖ วรรคสอง มากำหนดให้ใช้กับกรณีกระทำกับศพด้วย คณะกรรมการฯ พิจารณากำหนดเพื่อให้หลักการ “การกระทำชำเรา” ระหว่างบุคคลกับศพเป็นไปโดยสอดคล้องกันและเพื่อไม่ให้

เกิดปัญหาการตีความในเรื่องดังกล่าว สำหรับการกระทำอนาจารกับศพนั้นเป็นไปตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกาที่ได้วางหลักการไว้แล้วด้วยเช่นกัน โดยการเทียบเคียงกับการกระทำอนาจารบุคคล ซึ่งความผิดทั้งสองฐานดังกล่าวคือการกระทำอันไม่สมควรทางเพศกับศพนั่นเอง

สำหรับข้อเสนอที่ให้ปรับปรุงถ้อยคำให้ครอบคลุมถึงการกระทำที่ไม่เหมาะสมต่อศพอันมีลักษณะเป็นการดูหมิ่นเหยียดหยามศพหรือทลายทและการกระทำอื่นอันไม่สมควรทางเพศต่อศพด้วย นั้น คณะกรรมการฯ ได้กำหนดความผิดฐานดูหมิ่นเหยียดหยามศพไว้เป็นมาตราหนึ่งต่างหาก ซึ่งมีความหมายกว้างกว่าการการดูหมิ่นด้วยวาจาโดยการให้หมายถึงการดูหมิ่นด้วยการกระทำด้วย เช่น การคำทอ การยกเท้าให้ การปัสสาวะรดศพซึ่งต่างจากการดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้าตามมาตรา ๓๕๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งครอบคลุมการกระทำที่ไม่บังควรอันทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงและเกียรติยศของศพและทลายทอยู่แล้ว

(๒) ความผิดตามร่างมาตรา ๓๖๖/๔ ไม่จำเป็นต้องบัญญัติให้ทลายทของศพเป็นผู้เสียหายที่มีสิทธิฟ้องคดี เนื่องจากคณะกรรมการฯ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ความผิดเกี่ยวกับศพในลักษณะ ๑๓ เป็นความผิดอาญาแผ่นดิน มิใช่ความผิดอันยอมความได้ รัฐจึงเป็นผู้ดำเนินการฟ้องคดีโดยไม่จำเป็นต้องมีการร้องทุกข์กล่าวโทษจากทลายทซึ่งเป็นผู้เสียหาย จึงไม่ต้องมีบทบัญญัติเช่นเดียวกับมาตรา ๓๓๓ วรรคสอง

(๓) การกำหนดความผิดตามร่างมาตรา ๓๕๗ คณะกรรมการฯ ได้พิจารณากำหนดเพื่อบังคับคุ้มครองบุคคลจากการถูกรบกวนจากผู้อื่น (harassment) ไม่ว่าจะเป็นการคุกคามในรูปแบบใด และในกรณีของการคุกคามทางเพศ ถือเป็นการคุกคามที่ร้ายแรงและมีผลกระทบกับผู้ถูกรบกวนอย่างมาก จึงกำหนดไว้เป็นบทหนักตามร่างมาตรา ๓๕๗ วรรคสองร่างมาตรานี้จึงมุ่งคุ้มครองสิ่งเดียวกัน

(๔) การปรับปรุงอัตราโทษปรับสำหรับความผิดหลุโทษตามร่างพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาโดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งไม่ขัดต่อหลักการพิจารณาอัตราโทษตามที่สำนักงานศาลยุติธรรมอ้างถึง

ประธานฯ – ศพตายแล้ว ๓๓๓ วรรคสอง ที่อ้างว่าเป็นอาญาแผ่นดินก็ไม่เป็นผู้เสียหาย ถ้าจะฟ้องเอง ที่อ้าง ๓๓๒ วรรคสามไม่ตรง

วรรคสอง ซึ่งเป็นกรณี... จึงไม่ต้องมีบทบัญญัติ...

นายประธานฯ – ความผิดเกี่ยวกับศพเป็นความผิดอาญาแผ่นดิน รัฐเท่านั้นเป็นผู้ฟ้องหรือดำเนินคดีได้ ซึ่งทลายทที่ได้รับความเสียหายย่อมมีสิทธิกล่าวโทษได้อยู่แล้ว ส่วนเรื่องการคุกคาม ในต่างประเทศจะแยกการคุกคามทางเพศ (sexual harassment) ออกจากการคุกคามทั่วไป (harassment)

นายประทีปฯ – ควรใช้คำภาษาอังกฤษกำกับคำว่าคุกคามกับคุกคามทางเพศด้วย เพื่อความชัดเจน

ประธานฯ – ในข้อสังเกตเกี่ยวกับการปรับปรุงอัตราโทษปรับ ควรเขียนด้วยว่า คณะกรรมการฯ ได้เสนอร่างแก้ไขเพิ่มเติมอัตราโทษทั้งหมดไปด้วยแล้ว

นายประธานฯ – การปรับปรุงอัตราโทษปรับ คณะกรรมการฯ ได้พิจารณา โดยคำนึงถึงความสอดคล้องตามสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงและสอดคล้องกับที่ กระทรวงยุติธรรมเคยเสนอมาด้วย

นายสมชายฯ – แม้โทษปรับจะสูงแต่ศาลมีดุลพินิจที่จะปรับให้เหมาะสมกับ พฤติการณ์แห่งคดี อาจไม่ปรับเต็มอัตราที่กฎหมายกำหนดก็ได้

มติ ที่ประชุมมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ ปรับปรุงร่างบันทึกข้อความชี้แจง ข้อสังเกตของหน่วยราชการต่างๆ ตามผลการพิจารณาของที่ประชุม และเสนอต่อที่ประชุมในการ ประชุมคราวถัดไป

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องอื่นๆ

-ไม่มี-

นายสุนทร เปลียนสี ผู้บันทึกรายงานการประชุม

นางสาวนริศรา แดงไผ่ ผู้ตรวจรายงานการประชุม

ภาคผนวก ข

รายงานการประชุมคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุง

ประมวลกฎหมายอาญา

ครั้งที่ ๑๔๒-๒/๒๕๕๒ วันพุธ ที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๒

รายงานการประชุม
คณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายอาญา
ครั้งที่ ๑๔๒-๒/๒๕๕๒
วันพุธ ที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๒
ณ ห้องหยุด แสงอุทัย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กรรมการที่มาประชุม

๑. นายศักดิ์ สอนองชาติ	ประธานกรรมการฯ
๒. นายคณิต ฌ นคร	กรรมการฯ
๓. นายชำนาญ พิเชษฐพันธ์	กรรมการ
๔. นางสาวพวงเพชร สารคุณ	กรรมการฯ
๕. นายสมชาย จุลนิตี	กรรมการฯ
๖. พลตำรวจโทสุพจน์ ฌ บางช้าง	กรรมการฯ
๗. นางสาวนริศรา แดงไผ่	กรรมการและเลขานุการฯ
๘. นางสาวศิริพร เอี่ยมธงชัย	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการฯ
๙. นายสุนทร เปลี่ยนสี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการฯ

กรรมการที่ไม่มาประชุม

๑. นายชัยเกษม นิตสิริ	ติตราชการ
๒. นายพิมล รัฐปิตย์	ลาประชุม
๓. นายทวีเกียรติ มินะกนิษฐ	ติตราชการ
๔. นายสุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล	ติตราชการ
๕. นายประทีป เถลิหมภัทรกุล	ติตราชการ
๖. นายประธาน วัฒนาวณิชย์	ลาประชุม
๗. นายสุธี คำเนื้อดี	ลาประชุม

ระเบียบวาระการประชุม

๑. เรื่องที่ประธานฯ แจ้งให้ที่ประชุมทราบ (ถ้ามี)
 ๒. เรื่องรับรองรายงานการประชุม ครั้งที่ ๑๔๑-๑/๒๕๕๒
วันพุธ ที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๒
 ๓. เรื่องเสนอเพื่อทราบ
 ๔. เรื่องเสนอเพื่อพิจารณา
- ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับ

ที่ ..) พ.ศ. (กำหนดบทนิยามคำว่า “เจ้าพนักงาน” ความผิดเกี่ยวกับศพ ความผิดเกี่ยวกับการคุกคาม และแก้ไขอัตราโทษ ปรับสำหรับความผิดหูโทย)

๕. เรื่องอื่นๆ (ถ้ามี)

เปิดประชุม เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา

ประธานฯ (นายศักดิ์ สอนองชาติ) กล่าวเปิดประชุม และดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานฯ แจ้งให้ที่ประชุมทราบ

-ไม่มี-

มติ ที่ประชุมมีมติรับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุม ครั้งที่ ๑๔๑-๑/๒๕๕๒

วันพุธ ที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๒

นายสมชายฯ เสนอให้แก้ไขช่องว่างของเลขลำดับก่อนหน้าชื่อกรรมการฯ ในหน้า ๑ ให้เท่ากันทั้งหมด และให้ตัดความในหน้า ๑๑ ย่อนหน้าที่ ๕ ออก

มติ ที่ประชุมมีมติเห็นควรให้แก้ไขรายงานการประชุมดังกล่าวตามที่มีการเสนอแก้ไข

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเสนอเพื่อทราบ

-ไม่มี-

มติ ที่ประชุมมีมติรับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องเสนอเพื่อพิจารณา

เลขานุการฯ – สืบเนื่องจากการประชุมคราวที่แล้ว ที่ประชุมได้พิจารณาความเห็นและข้อสังเกตของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (กำหนดบทนิยามคำว่า “เจ้าพนักงาน” ความผิดเกี่ยวกับศพ ความผิดเกี่ยวกับการคุกคาม และแก้ไขอัตราโทษ ปรับสำหรับความผิดหูโทย) ตามมติคณะรัฐมนตรี โดยมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ ประมวลความเห็นของคณะกรรมการฯ แล้วจัดทำเป็นหนังสือส่งไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี การประชุมในวันนี้ฝ่ายเลขานุการฯ จึงขอเสนอร่างหนังสือดังกล่าวต่อที่ประชุมเพื่อพิจารณา

ประธานฯ – การประชุมคราวที่แล้ว ที่ประชุมมีมติให้พักการพิจารณาข้อสังเกตของกระทรวงยุติธรรมในประเด็นเกี่ยวกับความหมายของการกระทำชำเราศพตามร่าง

มาตรา ๓๖๖/๑ ไว้ก่อน ซึ่งอยู่ในข้อ ๓.๑ ของร่างหนังสือนำเสนอถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ขอให้ที่ประชุมพิจารณาร่างหนังสือดังกล่าวในประเด็นอื่นเสียก่อน

เลขานุการฯ – อ่านร่างหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

“ตามหนังสือที่อ้างถึง (หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๓/๑๖๓๕ ลงวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒) ความว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๒ อนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (แก้ไขบทนิยามคำว่า “พนักงาน” ความผิดเกี่ยวกับศพ ความผิดเกี่ยวกับการคุกคาม และแก้ไขอัตราโทษปรับสำหรับความผิดหุโทษ) ตามที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอและให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีการับความเห็นของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องไปประกอบการพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง แล้วนำเสนอสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณาต่อไป นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายอาญาได้พิจารณาความเห็นของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องแล้ว ขอเรียนชี้แจงดังนี้

๑. ความเห็นของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

พฤติกรรมของบุคคลที่กระทำความผิดตามร่างมาตรา ๓๖๖/๑ (กระทำชำเราศพ) และร่างมาตรา ๓๖๖/๒ (กระทำอนาจารศพ) น่าจะมีสาเหตุมาจากความผิดปกติทางจิตใจของผู้กระทำ นอกจากการลงโทษปรับหรือจำคุกแล้ว สมควรได้รับการแก้ไขปรับปรุงให้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมภายใต้การบำบัดดูแลที่เหมาะสมและกลับเข้าสู่สังคมได้โดยไม่กลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก

คณะกรรมการฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อสังเกตของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นข้อสังเกตที่ดี และคณะกรรมการฯ ได้เคยพิจารณามาแล้วว่า ประมวลกฎหมายอาญาได้กำหนดวิธีการที่จะนำมาใช้ในการเยียวยาผู้กระทำความผิดเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามหลักการป้องกันสังคมไว้แล้ว โดยให้อำนาจศาลกำหนดให้นาวิธีการเพื่อความปลอดภัยมาใช้กับผู้กระทำความผิดฐานกระทำชำเราหรืออนาจารศพได้โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๕ (๔) แห่งประมวลกฎหมายอาญา กรณีคุมตัวไว้ในสถานพยาบาลตามมาตรา ๔๘ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ที่กำหนดว่า ถ้าศาลเห็นว่าการปล่อยตัวผู้มีจิตบกพร่อง ไร้จิต หรือจิตฟั่นเฟือน ซึ่งไม่ต้องรับโทษหรือได้รับการลดโทษตามมาตรา ๖๕ จะเป็นการไม่ปลอดภัยแก่ประชาชน ศาลจะสั่งให้ส่งไปคุมตัวไว้ในสถานพยาบาลก็ได้ และคำสั่งนี้ศาลจะเพิกถอนเสียเมื่อใดก็ได้”

ประธานฯ – ความในย่อหน้าแรก บรรทัดที่ ๓ คำว่า “พนักงาน” ขอให้แก้ไขเป็น “เจ้าพนักงาน” ทั้งในหน้าแรกและหน้าสุดท้าย และควรกล่าวถึงหน่วยงานที่เห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ด้วย นอกจากนี้ ความผิดฐานกระทำอนาจารศพในร่างมาตรา ๓๖๖/๒ ความว่า “...กระทำอนาจารศพ” ตกคำว่า “แก่” ไป เหมือนกับมาตรา ๒๗๖ ที่ใช้คำว่า “ผู้ใดกระทำอนาจารแก่บุคคล...”

มติ ที่ประชุมมีมติเห็นด้วยกับข้อความดังกล่าว โดยให้แก้ไขถ้อยคำเล็กน้อยตามที่ประธานฯ เสนอ

เลขานุการฯ – อ่านร่างข้อความตอบข้อสังเกตของกระทรวงยุติธรรม

“๒. ความเห็นของกระทรวงยุติธรรม

๒.๑ การปรับปรุงกฎหมายในความผิดเกี่ยวกับศพฐานกระทำชำเราศพกระทำอนาจารศพ การทำลายหรือการทำให้ศพเสียหาย หรือการดูหมิ่นเหยียดหยามศพ เห็นว่า ยังไม่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องแก้ไขกฎหมาย

คณะกรรมการฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า การกำหนดความผิดเกี่ยวกับศพ เป็นการดำเนินการเพื่อคุ้มครองศักดิ์ศรีของผู้ตาย คุ้มครองสิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศและชื่อเสียงของผู้ตาย รวมทั้งเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนด้วย อันเป็นการสอดคล้องกับมาตรา ๔ และมาตรา ๓๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่บัญญัติรับรองและคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิของบุคคลในครอบครัว เกียรติยศชื่อเสียง ตลอดจนความเป็นอยู่ส่วนตัว จึงเป็นเรื่องที่สมควรดำเนินการไม่ว่าจะเร่งด่วนหรือไม่

๒.๒ การให้คำจำกัดความเรื่องการกระทำชำเราตามร่างมาตรา ๓๖๖/๑ แม้จะใช้ข้อความทำนองเดียวกับการกระทำชำเราบุคคลตามมาตรา ๒๗๖ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายอาญาก็ตาม แต่ยังคงมีประเด็นที่อาจเกิดปัญหาในการแปลความหมายและส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมได้ เห็นควรให้ตัดข้อความ “หรือการใช้สิ่งอื่นใดกระทำกับอวัยวะเพศหรือทวารหนักของศพ” ออก ซึ่งหากมีบุคคลหนึ่งบุคคลใดกระทำในลักษณะทำนองเดียวกับข้อความที่ตัดออกก็ถือได้บุคคลนั้นกระทำความผิดฐานกระทำอนาจารตามร่างมาตรา ๓๖๖/๒

คณะกรรมการฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า การให้คำจำกัดความเรื่องการกระทำชำเราตามร่างมาตรา ๓๖๖/๑ โดยนำเรื่อง “การกระทำชำเรา” บุคคลตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๗๖ วรรคสอง มากำหนดให้ใช้กับกรณีกระทำกับศพด้วย เพื่อให้หลักการ “การกระทำชำเรา” ระหว่างบุคคลกับศพเป็นไปโดยสอดคล้องกันและไม่ให้เกิดปัญหาการตีความในเรื่องดังกล่าว

๒.๓ การกำหนดให้การกระทำด้วยประการใดๆ อันเป็นการดูหมิ่นเหยียดหยามศพ ตามร่างมาตรา ๓๖๖/๔ เป็นความผิด อาจมีปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายว่าการกระทำที่จะถือเป็นการดูหมิ่นเหยียดหยามศพจะมีลักษณะหรือข้อเท็จจริงอย่างไร และการกำหนดอัตราโทษจำคุกไว้สูงกว่าความผิดฐานดูหมิ่นบุคคลธรรมดาตามร่างมาตรา ๓๕๓ ไม่น่าจะถูกต้องและไม่สอดคล้องกับหลักการกำหนดอัตราโทษในทางอาญา เห็นควรตัดความในร่างมาตรา ๓๖๖/๔ ออก

คณะกรรมการฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า “การดูหมิ่นเหยียดหยามศพ” ตามร่างมาตรา ๓๖๖/๔ มีความหมายครอบคลุมทั้งการดูหมิ่นเหยียดหยามโดยวาจาและโดยการกระทำ เช่น การยกเท้าให้ การปัสสาวะรดศพ เช่นเดียวกับการดูหมิ่นบุคคลธรรมดาตามร่างมาตรา ๓๕๓ แต่มีความแตกต่างกันตรงที่การดูหมิ่นเหยียดหยามศพจะหมายถึงการดูหมิ่นซึ่งมิได้กระทำต่อหน้าศพด้วย ในขณะที่การดูหมิ่นบุคคลธรรมดาต้องเป็นการกระทำซึ่งหน้า คือจะต้องกระทำต่อหน้าบุคคลที่ถูกดูหมิ่น

ส่วนการกำหนดอัตราโทษจำคุกสำหรับความผิดดังกล่าวไว้สูงกว่าความผิดฐานดูหมิ่นบุคคลธรรมดาตามร่างมาตรา ๓๕๓ นั้น เนื่องจากเห็นว่า ความผิดเกี่ยวกับศพมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองความสงบสุขของสังคม ควรกำหนดบทบัญญัติในลักษณะป้องกันและปราบปรามมิให้มีการกระทำการใดๆ ที่ไม่บังควรหรือไม่ให้การเคารพกับศพ จึงได้กำหนดอัตราโทษให้สูงกว่าความผิดฐานดูหมิ่นบุคคลธรรมดา

ประธานฯ – ความในย่อหน้าที่ ๒ ของข้อ ๒.๒ บรรทัดที่สองจาก “ข้าเราตามมาตรา ๓๖๖/๑ ...” ขอให้แก้ไขเป็น “กระทำชำเราศพตามร่างมาตรา ๓๖๖/๑...” และเพิ่มข้อความตอนท้ายว่า “ถ้าตัดออกตามความเห็นหรือข้อสังเกตของกระทรวงยุติธรรมจะมีปัญหาการตีความ”

นายคณิตฯ – ความผิดฐานดูหมิ่นผู้อื่นตามมาตรา ๓๕๓ มี ๒ กรณี คือ ดูหมิ่นซึ่งหน้ากับดูหมิ่นด้วยการโฆษณา การดูหมิ่นด้วยการโฆษณาไม่ต้องทำต่อหน้าผู้อื่น แต่ร่างมาตรา ๓๖๖/๔ มิได้กล่าวถึงการดูหมิ่นด้วยการโฆษณาไว้ด้วย

นายสมชายฯ – ร่างมาตรา ๓๖๖/๔ ใช้คำว่า “ดูหมิ่นโดยประการใดๆ” ดังนั้น จึงครอบคลุมการดูหมิ่นทุกกรณีรวมถึงการดูหมิ่นด้วยการโฆษณาด้วย

ประธานฯ – การตอบข้อสังเกตในประเด็นนี้ควรตอบว่าการดูหมิ่นเหยียดหยามตามร่างมาตรา ๓๖๖/๔ มีความหมายครอบคลุมทั้งการดูหมิ่นเหยียดหยามโดยวาจาและโดยการกระทำ เช่น การยกเท้าให้ การปัสสาวะรดศพ ลักษณะความผิดเป็นการร้ายแรงกว่าการดูหมิ่นบุคคลธรรมดาตามร่างมาตรา ๓๕๓ เพราะมีผลกระทบต่อความรู้สึกของทายาทผู้เสียหาย จึงได้กำหนดโทษให้

หนักกว่า ไม่ควรบอกว่าการดูหมิ่นบุคคลกับดูหมิ่นศพเหมือนกัน แต่ควรแสดงให้เห็นว่าการดูหมิ่นเหยียดหยามศพมีความร้ายแรงและสพตอบโต้ไม่ได้ผู้กระทำได้

นายกณิศฯ – การดูหมิ่นเหยียดหยามศพต่างกับดูหมิ่นผู้อื่นจึงไม่ควรอ้างอิงกับมาตรา ๓๕๓

นายสมชายฯ – วัฒนธรรมไทยให้เกียรติศพ การดูหมิ่นเหยียดหยามศพจึงควรมีความผิด และควรนำข้อความในย่อหน้าแรกกับย่อหน้าที่ ๒ ของข้อ ๒.๓ โดยเชื่อมความด้วยคำว่า “และการที่...”

ประธานฯ – ประโยคสุดท้ายที่ว่า “จึงได้กำหนดอัตราโทษให้สูงกว่าความผิดฐานดูหมิ่นบุคคลธรรมดา” ควรตัดออกเพราะได้กล่าวถึงในตอนต้นแล้ว

มติ ที่ประชุมมีมติเห็นชอบกับข้อความดังกล่าว โดยแก้ไขถ้อยคำตามที่มีผู้เสนอในที่ประชุม

เลขานุการฯ - อ่านร่างข้อความตอบข้อสังเกตของสำนักงานศาลยุติธรรม

“๓. ความเห็นของสำนักงานศาลยุติธรรม

๓.๑ ความผิดฐานการกระทำชำเราและกระทำอนาจารสพตามร่างมาตรา ๓๖๖/๑ และร่างมาตรา ๓๖๖/๒ มุ่งเน้นการกระทำเกี่ยวกับทางเพศเท่านั้น แต่โดยบทนิยามของการกระทำชำเราและการกระทำอนาจารน่าจะเป็นการกระทำต่อบุคคลที่ยังมีชีวิต จึงอาจมีปัญหว่าการกระทำดังกล่าวต่อศพจะมีได้หรือไม่ นอกจากนี้ การกระทำที่ไม่เหมาะสมทางเพศอย่างอื่น เช่น ถ่าขรุบศพ หรือเปลื้องผ้าศพ จะมีความผิดหรือไม่ จึงควรปรับปรุงถ้อยคำให้ครอบคลุมถึงการกระทำที่ไม่เหมาะสมต่อศพอันมีลักษณะเป็นการดูหมิ่นเหยียดหยามศพ หรือทาทาย และการกระทำอันไม่สมควรทางเพศต่อศพด้วย

คณะกรรมการฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า การนำบทนิยามคำว่า “การกระทำชำเรา” บุคคลที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๗๖ วรรคสอง มากำหนดให้ใช้กับกรณีกระทำกับศพด้วย เพื่อให้หลักการ “การกระทำชำเรา” ระหว่างบุคคลกับศพเป็นไปโดยสอดคล้องกันและเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาการตีความในเรื่องดังกล่าว สำหรับการกระทำอนาจารกับศพนั้นเป็นไปตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกาที่ได้ว่าหลักการไว้แล้ว โดยการเทียบเคียงกับการกระทำอนาจารบุคคล ซึ่งความผิดทั้งสองฐานดังกล่าวคือการกระทำอันไม่สมควรทางเพศกับศพนั่นเอง

สำหรับข้อเสนอที่ให้ปรับปรุงถ้อยคำให้ครอบคลุมถึงการกระทำที่ไม่เหมาะสมต่อศพอันมีลักษณะเป็นการดูหมิ่นเหยียดหยามศพหรือทาทาย และการกระทำอันไม่สมควรทางเพศต่อศพด้วย นั้น คณะกรรมการฯ ได้กำหนดความผิดฐานดูหมิ่นเหยียดหยามศพไว้เป็นมาตราหนึ่งต่างหาก โดยมีความหมายกว้างกว่าการดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้าตามมาตรา ๓๕๓

แห่งประมวลกฎหมายอาญา เพราะต้องการให้หมายถึงการดูหมิ่นที่มีได้กระทำต่อหน้าศพด้วย ซึ่งครอบคลุมการกระทำที่ไม่บังควรอันทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงและเกียรติยศของศพและทายาทอยู่แล้ว

๓.๒ มาตรา ๓๓๓ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายอาญาบัญญัติว่า หากผู้เสียหายในความผิดฐานหมิ่นประมาทตายเสียก่อนร้องทุกข์ ให้บิดา มารดา คู่สมรส หรือบุตรของผู้เสียหายร้องทุกข์ได้ และให้ถือว่าเป็นผู้เสียหาย แต่ร่างมาตรา ๓๖๖/๔ ไม่ได้บัญญัติไว้เช่นนั้น จึงควรบัญญัติให้ทายาทของศพเป็นผู้เสียหายที่มีสิทธิฟ้องคดีในความผิดดังกล่าวในร่างมาตรา ๓๖๖/๔ ด้วย

คณะกรรมการฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า มาตรา ๓๓๓ เป็นบทบัญญัติกำหนดให้ในกรณีการกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทกับบุคคลอื่น และต่อมาบุคคลนั้นตายลงจึงจำเป็นต้องบัญญัติให้ทายาทร้องทุกข์กล่าวโทษแทน ในขณะที่ความผิดตามร่างมาตรา ๓๖๖/๔ เป็นการกระทำกับบุคคลที่ตายแล้ว ด้วยเหตุนี้ คณะกรรมการฯ จึงได้พิจารณากำหนดให้ความผิดเกี่ยวกับศพในลักษณะ ๑๓ เป็นความผิดอาญาแผ่นดิน มิใช่ความผิดอันยอมความได้ เพื่อให้รัฐเท่านั้นเป็นผู้ดำเนินการฟ้องคดีโดยไม่จำเป็นต้องมีการร้องทุกข์กล่าวโทษจากทายาทซึ่งเป็นผู้เสียหาย ดังนั้นร่างมาตรา ๓๖๖/๔ จึงไม่ต้องมีบทบัญญัติเช่นเดียวกับมาตรา ๓๓๓ วรรคสอง

๓.๓ ความผิดในส่วนของการคุกคามตามร่างมาตรา ๓๕๗ วรรคหนึ่ง เห็นว่า อาจไม่รวมถึงการคุกคามในทางเพศ (sexual harassment) และการรังแก ข่มเหง คุกคาม หรือทำให้อับอายหรือเดือดร้อนรำคาญในทางเพศ แต่ควรกำหนดเป็นบทบัญญัติต่างหากเนื่องจากในมาตราเดียวกันควรบัญญัติคุ้มครองสิ่งเดียวกัน มิฉะนั้นอาจเกิดปัญหาการตีความ

คณะกรรมการฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า ความผิดตามร่างมาตรา ๓๕๗ วรรคหนึ่งได้พิจารณากำหนดขึ้นเพื่อมุ่งคุ้มครองบุคคลจากการถูกบุคคลอื่นคุกคาม (harassment) ไม่ว่าจะเป็นการคุกคามในรูปแบบใด และกรณีการคุกคามทางเพศ (sexual harassment) ที่เป็นการคุกคามที่ร้ายแรงและมีผลกระทบกับผู้ถูกกระทำอย่างมาก จึงเห็นควรกำหนดเป็นบทหนักตามร่างมาตรา ๓๕๗ วรรคสอง

๓.๔ การปรับปรุงอัตราโทษสำหรับความผิดหลุโทษโดยการเพิ่มอัตราโทษ ควรพิจารณาเปรียบเทียบกับความผิดฐานอื่นในภาพรวม ความรุนแรงของโทษต้องสอดคล้องกับความร้ายแรงในการกระทำเพื่อให้เกิดความสอดคล้องและเหมาะสมกับเจตนารมณ์ในการลงโทษมากขึ้น และควรคำนึงถึงผลกระทบต่อผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ไม่มีเงินชำระค่าปรับ ตลอดจนความเหมาะสมทั้งผลดีและผลเสียที่อาจเกิดจากการเพิ่มอำนาจให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเปรียบเทียบปรับได้ตามกฎหมายด้วย

คณะกรรมการฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า การปรับปรุงอัตราโทษปรับสำหรับความผิด
ลหุโทษตามร่างพระราชบัญญัติฯ ได้พิจารณาโดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและ
สังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และสอดคล้องกับข้อเสนอของสำนักงานศาลยุติธรรมแล้ว

นอกจากนี้ ในเรื่องอัตราโทษ คณะกรรมการฯ ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไข
เพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. แก้ไขอัตราโทษทั้งหมดเพื่อให้สอดคล้องกับ
สภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยกำหนดอัตราโทษจำคุกหนึ่งปีต่ออัตราโทษปรับ
สองหมื่นบาท และกำหนดอัตราโทษสำหรับความผิดลหุโทษเพิ่มขึ้นเป็นสิบเท่าจากอัตราเดิม ไปยัง
สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแล้ว และอยู่ในระหว่างการพิจารณาให้ความเห็นของหน่วยงานที่
เกี่ยวข้องก่อนเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป”

ประธานฯ – ขอให้ที่ประชุมค้างการพิจารณาข้อ ๓.๑ ไว้ก่อน ส่วนข้อ ๓.๒
ย่อหน้าที่ ๒ ควรแก้ไขเป็นว่า “คณะกรรมการฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า มาตรา ๓๓๓ เป็นบทบัญญัติ
กำหนดให้ ในกรณีการกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทกับบุคคลอื่น และต่อมาบุคคลนั้นตายลง
จึงจำเป็นต้องบัญญัติให้ทายาทร้องทุกข์กล่าวโทษแทน ในขณะที่ความผิดตามร่างมาตรา ๓๖๖/๔
เป็นการกระทำกับบุคคลที่ตายแล้ว ด้วยเหตุนี้ คณะกรรมการฯ จึงได้พิจารณากำหนดให้ความผิด
เกี่ยวกับศพในลักษณะ ๑๓ เป็นความผิดอาญาแผ่นดิน มิใช่ความผิดอันยอมความได้
รัฐจึงสามารถดำเนินคดีได้โดยไม่ต้องร้องทุกข์กล่าวโทษ แต่ถ้ารัฐไม่ดำเนินคดีทายาทผู้เสียหายย่อม
ฟ้องร้องดำเนินคดีได้เอง ดังนั้น ร่างมาตรา ๓๖๖/๔ จึงไม่ต้องมีบทบัญญัติ
เหมือนมาตรา ๓๓๓ วรรคสอง”

มติ ที่ประชุมมีมติเห็นด้วยกับข้อความในข้อ ๓.๒ ข้อ ๓.๓ และ ๓.๔ โดยมีการ
แก้ไขตามที่ประธานเสนอ

ประธานฯ – ขอให้ที่ประชุมพิจารณาข้อ ๓.๑ ซึ่งค้างการพิจารณาไว้ คือ ข้อสังเกต
ของสำนักงานศาลยุติธรรม ประเด็นที่ต้องพิจารณา ๒ ประเด็น

ประเด็นแรก การกระทำชำเราและการกระทำอนาจารศพ ตามร่าง
มาตรา ๓๖๖/๑ กับร่างมาตรา ๓๖๖/๒ มีได้หรือไม่ กล่าวคือ เมื่อมีการกระทำตามที่บัญญัติไว้จะลงโทษ
ผู้กระทำได้หรือไม่ เป็นปัญหาข้อกฎหมาย ที่ประชุมต้องพิจารณาว่าร่างบทบัญญัตินี้ดังกล่าว
ซึ่งคณะกรรมการฯ พิจารณามานั้น จะใช้บังคับได้หรือไม่ ลงโทษได้หรือไม่

ร่างมาตรา ๓๖๖/๑ กับร่างมาตรา ๓๖๖/๒ ตรงกับหลักกฎหมายในมาตรา ๒ แห่ง
ประมวลกฎหมายอาญาซึ่งบัญญัติว่าบุคคลจักต้องรับโทษในทางอาญาต่อเมื่อได้กระทำการ
อันกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำ
ความผิดนั้น ต้องเป็นโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย และสอดคล้องกับมาตรา ๓๕ ของรัฐธรรมนูญ

แห่งราชอาณาจักรไทยด้วย การกำหนดความหมายของการกระทำชำเราศพให้ชัดเจนแล้ว เมื่อประกาศเป็นกฎหมายแล้วย่อมใช้บังคับได้ ศาลจะปฏิเสธไม่พิจารณาพิพากษาโดยอ้างว่า ไม่มีกฎหมายที่จะใช้บังคับแก่คดีไม่ได้ตามมาตรา ๑๓๔ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ประกอบมาตรา ๑๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่หากร่างบทบัญญัติทั้งสองมาตรานี้ประกาศใช้เป็นกฎหมายแล้วย่อมต้องใช้บังคับได้ คณะกรรมการฯ ตระหนักดีว่าการกระทำชำเราศพนับกับการชำเราบุคคลแตกต่างกัน จึงต้องบัญญัติซ้ำไว้ในร่างมาตรา ๓๖๖/๑ วรรคสองอีกไม่อ้างอิงมาตรา ๒๗๖ วรรคสอง ดังนั้น ถ้าร่างมาตรา ๓๖๖/๑ กับร่างมาตรา ๓๖๖/๒ ประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมายแล้ว ไม่มีเหตุผลใดที่จะทำให้กฎหมายใช้บังคับไม่ได้

กรณีที่สำนักงานศาลยุติธรรมอ้างว่าอาจเกิดปัญหาในการตีความนั้น หลักในการตีความตามแนวคำวินิจฉัยของศาลฎีกายึดถือ ประการแรก การตีความกฎหมายที่บัญญัติเป็นลายลักษณ์อักษรต้องตีความตามตัวอักษร หากมีการบัญญัติเป็นลายลักษณ์อักษรชัดเจนแล้ว ก็ไม่ต้องตีความ ประการที่สอง การค้นหาเจตนารมณ์ของกฎหมายต้องพิจารณาจากกฎหมายนั่นเอง จะอ้างเจตนารมณ์จากที่อื่นไม่ได้ ประการสุดท้าย หากกฎหมายบัญญัติค่านियามไว้แล้วต้องถือตามค่านियาม กรณีที่ไม่มีค่านियามจึงจะถือความหมายตามธรรมดาโดยอาศัยพจนานุกรม เมื่อร่างมาตรา ๓๖๖/๑ บัญญัติความหมายไว้แล้ว ก็ต้องยึดถือความหมายตามนั้น ปัญหาว่าจะเหมาะสมหรือไม่เป็นอีกประเด็นหนึ่ง แต่ในเบื้องต้นเมื่อมีกฎหมายบัญญัติยอมใช้บังคับได้

กรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญเคยไม่ถือตามค่านियามในกฎหมายเนื่องจากคำว่า “ลูกจ้าง” เป็นนิยามในกฎหมายว่าด้วยคุ้มครองแรงงาน แต่ลูกจ้างตามรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่ต้องการควบคุมการกระทำที่เป็นการขัดกับผลประโยชน์และจริยธรรมของนักรการเมือง จะอ้างว่าเป็นจ้างทำของหรือจ้างแรงงานไม่ได้ รัฐธรรมนูญไม่ต้องการให้นักรการเมืองกระทำการที่ขัดกับผลประโยชน์ของประเทศชาติหรือขัดจริยธรรมของนักรการเมือง และศาลไม่เชื่อว่าการกระทำดังกล่าวไม่ได้รับผลประโยชน์ใดๆ นอกจากการได้รับค่าเดินทางเท่านั้น เหตุผลของศาลรัฐธรรมนูญไม่เหมือนกับนियามการกระทำชำเราศพในร่างมาตรา ๓๖๖/๑ ซึ่งบัญญัติไว้ชัดเจนแล้วเช่นนี้ ศาลจะไม่ถือตามโดยอ้างพจนานุกรมมาหักล้างกฎหมายไม่ได้ จะอ้างว่าศพไม่ใช่สิ่งมีชีวิตการกระทำชำเราศพมิไม่ได้ ก็ไม่ได้ เพราะกฎหมายเขียนไว้ว่ามีได้ ดังนั้น ความผิดฐานกระทำชำเราศพและอนาจารศพตามร่างมาตรา ๓๖๖/๑ กับร่างมาตรา ๓๖๖/๒ เมื่อมีกฎหมายบัญญัติไว้ ความผิดดังกล่าวย่อมมีได้ ใช้บังคับได้ ศาลจะปฏิเสธไม่ใช้บังคับไม่ได้ นอกจากนั้น แม้จะเกิดปัญหาว่ากฎหมายใช้บังคับไม่ได้ ก็ต้องส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยมิใช่อำนาจหน้าที่ของศาลยุติธรรม

การตอบข้อสังเกตของสำนักงานยุติธรรมก็ต้องตอบในข้อกฎหมายว่าถ้ามีการกระทำตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ศาลจะปฏิเสธไม่พิจารณาโดยอ้างว่ากฎหมายเคลือบคลุมไม่บริบูรณ์ไม่ได้ ถ้าศาลเห็นว่ากฎหมายใช้บังคับไม่ได้ต้องส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา

ประเด็นที่สอง ถ้าการกระทำของเราหรือกระทำอนาจารศพมิได้ กฎหมายไม่เป็นโมฆะ ใช้บังคับได้ จะสมควรยกเลิกหรือแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๓๖๖/๑ และร่างมาตรา ๓๖๖/๒ อย่างไรหรือไม่ เป็นปัญหาข้อเท็จจริง

เมื่อที่ประชุมเห็นว่าร่างมาตรา ๓๖๖/๑ กับร่างมาตรา ๓๖๖/๒ ใช้บังคับได้แล้วสมควรจะต้องแก้ไขเพิ่มเติมหรือไม่ ซึ่งในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการฯ ได้ใช้เวลาพิจารณาค่อนข้างนานจนยุติและส่งร่างฯ ไปยังคณะรัฐมนตรีแล้ว หากจะแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกร่างบทบัญญัติดังกล่าวเท่ากับว่าคณะกรรมการฯ มีความโลเลและเชื่อถือไม่ได้ นอกจากนั้นส่วนราชการหลายแห่งก็เห็นด้วยกับร่างบทบัญญัติดังกล่าว ได้แก่ สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงวัฒนธรรม และกระทรวงสาธารณสุข ดังนั้น คณะกรรมการฯ ต้องยืนยันร่างบทบัญญัติดังกล่าว แม้จะไม่ถูกใจทุกฝ่าย ก็ต้องพิจารณาในชั้นรัฐสภาต่อไป

นายคณิตฯ – ข้อทักท้วงเรื่องปัญหาเรื่องการตีความนั้น อาจตอบว่าการอนาจารศพตามร่างมาตรา ๓๖๖/๒ เป็นการกระทำอื่นที่ไม่ใช่กระทำชำเราศพตามร่างมาตรา ๓๖๖/๑ นั่นเอง ดังนั้น ร่างบทบัญญัติดังกล่าวจึงใช้บังคับได้ และการกระทำชำเราศพไม่ใช่เรื่องที่เข้าใจกันทั่วไปจึงต้องบัญญัติไว้ว่าทำอะไร ซึ่งโทษก็ต่างกับการกระทำชำเราผู้อื่นด้วย

นางสาวพวงเพชรฯ – ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติหลักการแล้ว เมื่อประกาศเป็นกฎหมายก็ใช้บังคับได้

เลขานุการฯ – อ่านข้อความในหน้า ๕

“ดังนั้น สำนักงานฯ จึงขอยืนยันร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (แก้ไขบทนิยามคำว่า “พนักงาน” ความผิดเกี่ยวกับศพ ความผิดเกี่ยวกับการคุกคาม และแก้ไขอัตราโทษปรับสำหรับความผิดลหุโทษ) ตามที่ได้เสนอคณะรัฐมนตรีจึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป”

มติ ที่ประชุมมีมติเห็นด้วยกับข้อความดังกล่าวโดยแก้ไขคำว่า “พนักงาน” เป็น “เจ้าพนักงาน” และมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ ปรับปรุงร่างหนังสือส่งตามมติที่ประชุมแล้วจัดส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องอื่นๆ

-ไม่มี-

นายสุนทร เปลี่ยนสี ผู้บันทึกรายงานการประชุม
นางสาวนริศรา แดงไผ่ ผู้ตรวจรายงานการประชุม

ปิดประชุม เวลา ๑๕.๓๐ นาฬิกา

ภาคผนวก ฅ

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. (กำหนดบทนิยามคำว่า “เจ้าพนักงาน” ความผิด
เกี่ยวกับศพ ความผิดเกี่ยวกับการคุกคาม และแก้ไขอัตราโทษปรับ
สำหรับความผิดลหุโทษ)

มาตรา ๓๓๖/๑ ผู้ใดกระทำชำเราศพ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกิน หกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

การกระทำชำเราตามวรรคหนึ่ง หมายความว่า การกระทำเพื่อสนองความใคร่ของ ผู้กระทำโดยการใช้อวัยวะเพศของผู้กระทำกระทำกับอวัยวะเพศ ทวารหนัก หรือช่องปากของศพ หรือการใช้สิ่งอื่นใดกระทำกับอวัยวะเพศหรือทวารหนักของศพ

มาตรา ๓๓๖/๒ ผู้ใดกระทำอนาจารแก่ศพ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับ ไม่เกินสี่หมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๓๖/๓ ผู้ใดโดยไม่มีเหตุอันสมควร ทำให้เสียหาย เคลื่อนย้าย ทำลาย ทำให้ เสื่อมค่า หรือทำให้ไร้ประโยชน์ ซึ่งศพ ส่วนของศพ อัฐิ หรือเถ้าของของศพ ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๓๖/๔ ผู้ใดกระทำด้วยประการใดๆ อันเป็นการดูหมิ่นเหยียดหยามศพ ต้อง ระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกอัตราโทษในมาตรา ๓๖๗ มาตรา ๓๖๘ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง มาตรา ๓๖๙ มาตรา ๓๗๐ มาตรา ๓๗๑ มาตรา ๓๗๒ มาตรา ๓๗๓ มาตรา ๓๗๔ มาตรา ๓๗๕ มาตรา ๓๗๖ มาตรา ๓๗๗ มาตรา ๓๗๘ มาตรา ๓๗๙ มาตรา ๓๘๐ มาตรา ๓๘๑ มาตรา ๓๘๒ มาตรา ๓๘๓ มาตรา ๓๘๔ มาตรา ๓๘๕ มาตรา ๓๘๖ มาตรา ๓๘๗ มาตรา ๓๘๘ มาตรา ๓๘๙ มาตรา ๓๙๐ มาตรา ๓๙๑ มาตรา ๓๙๒ มาตรา ๓๙๓ มาตรา ๓๙๔ มาตรา ๓๙๕ และมาตรา ๓๙๖ แห่งประมวล กฎหมายอาญา และให้ใช้อัตราโทษต่อไปนี้แทน

มาตรา ๓๖๗ ... “ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท”

มาตรา ๓๖๘ วรรคหนึ่ง ... “ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบวัน หรือปรับไม่เกินห้าพัน บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา ๓๖๘ วรรคสอง ... “ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่ง หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา ๓๖๙ ... “ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท”

มาตรา ๓๗๐ ... “ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท”

มาตรา ๓๗๑ ... “ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท และให้ศาลมีอำนาจสั่งให้รับ อารุณัน”

มาตรา ๓๗๒ ... “ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท”

มาตรา ๓๗๓ ... “ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท”

มาตรา ๓๕๒ ... “ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา ๓๕๔ ... “ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา ๓๕๕ ... “ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท”

มาตรา ๓๕๖ ... “ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท”

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกอัตราโทษในมาตรา ๓๕๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๑ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ และให้ใช้อัตราโทษต่อไปนี้แทน

มาตรา ๓๕๓ ... “ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๕๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญา และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๕๓ ผู้ใดกระทำความผิดด้วยประการใดๆ ต่อผู้อื่น อันเป็นการรังแก ข่มเหง คุกคาม หรือกระทำให้ได้รับความอับอาย หรือเดือดร้อนรำคาญ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำในที่สาธารณะสถาน หรือต่อหน้าธารกำนัล หรือเป็นการกระทำความผิดมีลักษณะต่อไปในทางที่จะล่วงเกินทางเพศ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคสองเป็นการกระทำโดยอาศัยเหตุที่ผู้กระทำความผิดมีอำนาจเหนือผู้ถูกระทำ อันเนื่องมาจากความสัมพันธ์ในฐานะที่เป็นผู้บังคับบัญชา นายจ้าง หรือผู้มีอำนาจเหนือประการอื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา ๙ ให้ยกเลิกอัตราโทษในมาตรา ๓๕๔ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๓๐ และให้ใช้อัตราโทษต่อไปนี้แทน

มาตรา ๓๕๔ ... “ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ภาคผนวก ญ
รายงานการประชุมคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุง
ประมวลกฎหมายอาญา
ครั้งที่ ๕๔-๑๕/๒๕๔๕ วันพุธ ที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๔๕

รายงานการประชุม
คณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายอาญา
ครั้งที่ ๕๔-๑๕/๒๕๔๕
วันพุธ ที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๔๕
ณ ห้องประชุมหยุด แสงอุทัย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กรรมการที่มาประชุม

๑. นายศักดิ์ สอนองชาติ	ประธานกรรมการฯ
๒. นายชำนาญ พิเชษฐพันธ์	กรรมการฯ
๓. นายทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ	กรรมการฯ
๔. นายประธาน วัฒนวาณิชย์	กรรมการฯ
๕. นายประทีป เณลิภักทรกุล	กรรมการฯ
๖. นางสาวพวงเพชร สารคุณ	กรรมการฯ
๗. พลตำรวจตรีสุพจน์ ณ บางช้าง	กรรมการฯ
๘. นายสุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล	กรรมการฯ
๙. นางสาวนริศรา แดงไผ่	กรรมการและเลขานุการฯ
๑๐. นางสาวศิริพร เอี่ยมธงชัย	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการฯ
๑๑. นายสุนทร เปลี่ยนสี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการฯ

กรรมการที่ไม่มาประชุม

๑. นายคณิต ณ นคร	ลาประชุม
๒. นายคัมภีร์ แก้วเจริญ	ติดราชการ
๓. นายชัยเกษม นิตสิริ	ติดราชการ
๔. นายพิมล รัฐปิตย์	ลาประชุม
๕. นายสุธี คำเนื้อดี	ลาประชุม

ระเบียบวาระการประชุม

๑. เรื่องที่ประธานฯ แจ้งให้ที่ประชุมทราบ (ถ้ามี)
๒. เรื่องรับรองรายงานการประชุม ครั้งที่ ๕๓-๑๔/๒๕๔๕
วันพุธ ที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๔๕
๓. เรื่องเสนอเพื่อทราบ
๔. เรื่องเสนอเพื่อพิจารณา

- การพิจารณาปรับปรุงบทบัญญัติความผิดลหุโทษ
๕. เรื่องอื่นๆ (ถ้ามี)

เปิดประชุม เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา

ประธานฯ กล่าวเปิดประชุม และดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระดังนี้
ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานฯ แจ้งให้ที่ประชุมทราบ

-ไม่มี-

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุม ครั้งที่ ๕๓-๑๔/๒๕๕๕

วันพุธ ที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๕๕

นายทวีเกียรติฯ – ขอเสนอแก้ไขความในหน้า ๖ ย่อหน้าแรก บรรทัดที่ ๓ จาก “...คดีความผิดลหุโทษมีโทษจำคุกต่ำ และส่วนมากศาลจะไม่ลงโทษปรับ...” เป็น “...คดีความผิดลหุโทษมีโทษจำคุกต่ำ และมีหลายกรณีศาลจะไม่ลงโทษปรับ...” และในหน้า ๕ ย่อหน้าที่ ๔ บรรทัดที่สอง จาก “...stroking...” เป็น “...stalking...”

มติ ที่ประชุมมีมติเห็นควรรับรองรายงานการประชุมดังกล่าวตามที่ได้มีการเสนอขอแก้ไข

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเสนอเพื่อทราบ

เลขานุการฯ – สืบเนื่องจากการประชุมคราวที่แล้ว ที่ประชุมมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ ตรวจสอบผลกระทบของการแก้ไขอัตราโทษของความผิดลหุโทษตามร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (แก้ไขเพิ่มเติมอัตราโทษปรับ อัตราเงินทัณฑ์บน อัตราเงินในการกักขังแทนค่าปรับ และแก้ไขเพิ่มเติมโทษสำหรับความผิดบางประเภทให้เหมาะสม) แล้วจะต้องแก้ไขมาตรา ๕ ของพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๔๕๕ ด้วยหรือไม่ ซึ่งฝ่ายเลขานุการฯ ได้ตรวจสอบพระราชบัญญัติต่างๆ ที่อ้างถึงกฎหมายลักษณะอาญา มีประมาณ ๑๕ ฉบับ เช่น พระราชบัญญัติกฏอัยการศึก พระพุทธศักราช ๒๔๕๑ พระราชบัญญัติกองอาสารักษาดินแดน พ.ศ. ๒๔๕๑ พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำสยาม พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ พระราชบัญญัติการเนรเทศ พ.ศ. ๒๔๕๕ พระราชบัญญัติการพนัน พระพุทธศักราช ๒๔๗๘ ซึ่งพระราชบัญญัติเหล่านี้แม้จะอ้างถึงกฎหมายลักษณะอาญา แต่ก็มิได้อ้างโทษฐานลหุโทษในกฎหมายลักษณะอาญาเอาไว้ จึงไม่จำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญาฯ แต่อย่างใด

ประธานฯ – ตามกฎหมายขณะนี้แปลความได้ว่า ถ้ามีกฎหมายใดได้กำหนดโทษโดยอ้างถึงโทษฐานลหุโทษในกฎหมายลักษณะอาญาไว้ ให้ถือว่ากฎหมายนั้นได้อ้างถึงโทษตาม

อัตราที่กำหนดในมาตรา ๕ เช่น ถ้าอ้างถึงโทษชั้น ๑ หมายความว่า ปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท

เลขานุการฯ – ความผิดลหุโทษตามประมวลกฎหมายอาญาปัจจุบัน ก็มีโทษลดหลั่นกันเป็น ๔ ระดับ เช่นเดียวกับมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา กล่าวคือ

๑. ปรับไม่เกินหนึ่งร้อย
๒. ปรับไม่เกินห้าร้อยบาท
๓. จำคุกไม่เกินสิบวัน หรือปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
๔. จำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ประธานฯ – หากยังมีกฎหมายใดกำหนดโทษโดยอ้างถึงโทษฐานลหุโทษในกฎหมายลักษณะอาญาไว้ ก็ให้ถือว่ากฎหมายนั้นได้อ้างถึงโทษตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา

เลขานุการฯ – เท่าที่ตรวจสอบไม่พบว่ายังมีกฎหมายใดกำหนดโทษโดยอ้างถึงโทษฐานลหุโทษในกฎหมายลักษณะอาญาไว้อีกแล้ว

มติ ที่ประชุมมีมติเห็นชอบตามที่ฝ่ายเลขานุการฯ เสนอว่าไม่ต้องทำการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๕๕

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องเสนอเพื่อพิจารณา

เลขานุการฯ – สืบเนื่องจากการประชุมคราวก่อน ที่ประชุมพิจารณาเรื่องการพิจารณาความเหมาะสมของการบัญญัติความผิดลหุโทษให้เป็นความผิดอันยอมความได้ ซึ่งในที่สุดแล้วที่ประชุมเห็นว่าไม่ควรแก้ไขให้เป็นความผิดอันยอมความได้ นอกจากนั้น ที่ประชุมยังได้มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ ยกร่างบทบัญญัติที่ใช้กับความผิดลหุโทษตามแนวทางที่ท่านอาจารย์ทวีเกียรติฯ เสนอ กล่าวคือ การกระทำความผิดลหุโทษครั้งแรกให้ลงโทษปรับสถานเดียว เมื่อทำผิดซ้ำอีกจึงให้ลงโทษจำคุกด้วย

ในการยกร่างบทบัญญัตินี้ดังกล่าว ฝ่ายเลขานุการฯ เห็นว่าหากจะแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๐๒ ให้ปรับสถานเดียวสำหรับการกระทำความผิดครั้งแรก อาจจะไม่เหมาะสมเพราะจะกระทบต่อบทบัญญัติความผิดในภาคลหุโทษที่กำหนดทั้งโทษจำคุกและปรับไว้ด้วย จึงได้เสนอเป็นร่างมาตรา ๑๐๖/๑ กับร่างมาตรา ๑๐๖/๒ ซึ่งยกร่างขึ้นใหม่เป็นบทบัญญัติในลักษณะ ๒ บทบัญญัติที่ใช้แก้ความผิดลหุโทษ หลักการ คือ กรณีความผิดลหุโทษมีทั้งโทษจำคุกและปรับ กรณีกระทำความผิดครั้งแรก ให้ศาลลงโทษปรับเพียงอย่างเดียว แต่ถ้ากระทำความผิดซ้ำอีก ให้ศาลลงโทษ

จำคุกด้วยเสมอตามร่างมาตรา ๑๐๖/๑ นอกจากนั้น เมื่อเป็นการกระทำผิดซ้ำอีก ตามแนวคิดของท่านอาจารย์ทวีเกียรติฯ ต้องการให้ลงโทษจำคุกโดยไม่รอกการลงโทษ ร่างมาตรา ๑๐๖/๒ จึงบัญญัติไม่ให้ศาลนำมาตรา ๕๖ เรื่องการรอกการลงโทษจำคุกมาใช้บังคับกับการกระทำผิดหลุโทษ

อ่านร่างมาตรา ๑๐๖/๑

“มาตรา ๑๐๖/๑ ความผิดตามหมวดนี้ที่มีทั้งโทษจำคุกและปรับ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดเป็นครั้งแรก ให้ศาลลงโทษปรับผู้กระทำความผิดนั้นแต่เพียงอย่างเดียว เว้นแต่ความผิดที่ได้กระทำไปนั้นเป็นการกระทำความผิดซ้ำนอกเหนือจากการลงโทษปรับแล้ว ให้ศาลลงโทษจำคุกผู้กระทำความผิดด้วยเสมอ”

นายทวีเกียรติฯ – หากแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๐๒ อาจจะกระทบกับความผิดหลุโทษตามกฎหมายอื่น จึงควรคงไว้ดังเดิม แล้วแก้ไขตามแนวทางที่ฝ่ายเลขานุการฯ เสนอมา หรือจะแก้ไขโทษในแต่ละมาตราของบทบัญญัติความผิดหลุโทษให้มีแต่โทษปรับอย่างเดียวก็ได้

ประธานฯ – ถ้าแก้ไขโทษในความผิดหลุโทษทั้งหมดทุกมาตรา จะต้องทำการแก้ไขมาก และเป็นเรื่องยุ่งยากเกินไป

ประเด็นที่ต้องพิจารณาประการแรก คือ หลักการที่จะให้ศาลปรับเพียงอย่างเดียว สำหรับการกระทำความผิดครั้งแรกนั้น ควรให้ใช้เฉพาะความผิดหลุโทษตามประมวลกฎหมายอาญาเท่านั้น หรือจะให้ใช้กับความผิดหลุโทษตามกฎหมายอื่นด้วย ซึ่งเห็นว่า ควรให้ใช้เฉพาะกับความผิดหลุโทษตามประมวลกฎหมายอาญาเท่านั้น

เนื่องจากมาตรา ๑๐๒ ถึงมาตรา ๑๐๖ ไม่ใช่ความในหมวดหลุโทษ แต่เป็นความในลักษณะ ๒ บทบัญญัติที่ใช้แก่ความผิดหลุโทษ จึงขอแก้ไขความที่ว่า “ความผิดตามหมวดนี้” เป็น “การกระทำความผิดหลุโทษตามประมวลกฎหมายนี้” ซึ่งเป็นถ้อยคำที่ใช้ในมาตรา ๑๐๔

ถ้าเป็นการกระทำผิดครั้งแรก ควรต้องบัญญัติไว้ด้วยหรือไม่ว่า “ไม่ว่าอัตราโทษที่บัญญัติไว้จะมีโทษจำคุกหรือไม่” ให้ศาลลงโทษปรับแต่เพียงสถานเดียว หรือถ้าไม่มีข้อความดังกล่าว จะแปลความได้หรือไม่ว่าให้ศาลลงโทษปรับสถานเดียว

นายทวีเกียรติฯ – ถ้าใช้คำว่า “กระทำผิดซ้ำ” จะหมายถึง กระทำผิดซ้ำในความผิดฐานใดก็ได้ เสนอแก้เป็นว่า “กระทำความผิดซ้ำในมาตราเดียวกัน” หรือ “ไม่เคยกระทำความผิดหลุโทษมาก่อน”

ประธานฯ – เสนอให้ใช้ความว่า “...ถ้าเป็นการกระทำครั้งแรก ให้ศาลลงโทษปรับผู้กระทำความผิดนั้นเพียงสถานเดียว” หมายถึงเฉพาะความผิดหลุโทษตามความตอนต้น

นายประทีปฯ – ความที่ว่า “ที่มีทั้งโทษจำคุกและปรับ” ถ้าเป็นความผิดที่มีโทษปรับอย่างเดียวก็จะไม่เข้าตามร่างมาตรา ๑๐๖/๑

เลขานุการฯ – ความตอนต้นของร่างมาตรา ๑๐๖/๑ จะเป็นดังนี้ “มาตรา ๑๐๖/๑ การกระทำความผิดลหุโทษตามประมวลกฎหมายนี้ ที่มีโทษทั้งจำคุกและปรับ ถ้าเป็นการกระทำความผิดครั้งแรก ให้ศาลลงโทษปรับเพียงสถานเดียว...”

ประธานฯ – ความว่า “เว้นแต่ความผิดที่ได้กระทำไปนั้นเป็นการกระทำความผิดซ้ำ นอกเหนือจากการลงโทษปรับแล้วให้ศาลลงโทษจำคุกผู้กระทำความผิดด้วยเสมอ” ไม่จำเป็นต้องบัญญัติไว้

นายสุรศักดิ์ฯ – มาตรา ๕๔ บัญญัติไว้แล้วว่า ความผิดลหุโทษไม่ว่าจะได้กระทำในครั้งก่อนหรือครั้งหลัง ไม่ถือว่าเป็นความผิดเพื่อการเพิ่มโทษตามความในหมวด ๘ เรื่องการกระทำความผิดอีก หากบัญญัติให้การกระทำความผิดลหุโทษซ้ำแล้วให้ศาลลงโทษจำคุกผู้กระทำความผิด นอกเหนือจากโทษปรับด้วยเสมอ คล้ายกับจะเป็นการเพิ่มโทษสำหรับการกระทำความผิดลหุโทษซ้ำอีก อาจจะขัดกับหลักการตามมาตรา ๕๔ ได้ ดังนั้น ความที่ว่า “เว้นแต่ความผิดที่ได้กระทำไปนั้นเป็นการกระทำความผิดซ้ำ นอกเหนือจากการลงโทษปรับแล้วให้ศาลลงโทษจำคุกผู้กระทำความผิดด้วยเสมอ” จึงไม่ควรบัญญัติไว้

ประธานฯ – ถ้าบัญญัติเป็นมาตรา ๑๐๖/๑ จะต้องแก้ไขมาตรา ๑๐๓ ที่ว่า “เว้นแต่ที่บัญญัติไว้ในสามมาตรานี้” ด้วย จึงควรนำไปบัญญัติไว้เป็นวรรคสองของมาตรา ๑๐๒

เลขานุการฯ - ความว่า “เว้นแต่ความผิดที่ได้กระทำไปนั้นเป็นการกระทำความผิดซ้ำ นอกเหนือจากการลงโทษปรับแล้วให้ศาลลงโทษจำคุกผู้กระทำความผิดด้วยเสมอ” ต้องการแสดงให้เห็นว่าถ้าเป็นการกระทำผิดซ้ำ ให้ศาลลงโทษจำคุกด้วย ซึ่งโทษจำคุกดังกล่าวก็เป็นโทษที่กฎหมายกำหนดไว้อยู่แล้ว จึงไม่น่าจะถือว่าเป็นการเพิ่มโทษผู้กระทำความผิดอันจะขัดกับมาตรา ๕๔ แต่อย่างใด

ประธานฯ – อาจไม่ใช่การเพิ่มโทษตามมาตรา ๕๔ แต่ที่ประชุมต้องการกำหนดเฉพาะการกระทำความผิดครั้งแรกให้ลงโทษปรับสถานเดียว แต่สำหรับการกระทำความผิดซ้ำจะปล่อยให้เป็นไปตามกฎหมายตามปกติ ซึ่งถ้าเป็นความผิดที่มีโทษจำคุก ศาลจะจำคุกด้วยหรือไม่ก็ได้

นายทวีเกียรติฯ – ถ้าจะบัญญัติมาตรา ๑๐๒ ตามแนวทางของประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส เกี่ยวกับความผิดลหุโทษจะได้ว่า ความผิดลหุโทษคือความผิดที่มีระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เว้นแต่เป็นกรณีทำซ้ำ แสดงว่าศาลอาจลงโทษจำคุกเกินหนึ่งเดือนก็ได้ถ้ากระทำซ้ำ เพื่อป้องปรามผู้กระทำผิด เป็นการยกเว้นมาตรา

๕๒ อาจต้องเพิ่มความเป็นวรรคสอง โดยใช้ถ้อยคำทำนองเดียวกับมาตรา ๕๕ กรณีกระทำความผิดครั้งแรกให้ศาลยกโทษจำคุกเสีย คงให้ปรับอย่างเดียว

ประธานฯ – ความตามที่ท่านอาจารย์ทวีเกียรติฯ เสนอ ถ้าไม่บัญญัติไว้ ศาลก็ใช้มาตรา ๕๕ ได้อยู่แล้ว และตามร่างมาตรา ๑๐๖/๑ ไม่ได้กำหนดให้ยกโทษจำคุก แต่ไม่ลงโทษจำคุกเลย ซึ่งก็ไม่ขัดกับมาตรา ๕๕

นายประธานฯ – ร่างมาตรา ๑๐๖/๑ ตามที่ท่านประธานฯ เสนอ มีความยืดหยุ่นและครอบคลุมดีแล้ว คือ ผสมระหว่างการกำหนดโทษที่ชัดเจนและให้ศาลใช้ดุลพินิจได้บ้าง แต่ความผิดหลุโทษบางมาตราเป็นปัญหาสังคม เช่น ความผิดฐานกระทำการอันควรขายหน้าต่อหน้าธารกำนัล โดยเปลือยหรือเปิดเผยร่างกาย หรือกระทำการลามกอย่างอื่น ตามมาตรา ๓๘๘ ซึ่งต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาทนั้น ผู้กระทำความผิดส่วนมากจะมีอาการทางจิต หรือมีปัญหาทางจิต การพัฒนากฎหมายในต่างประเทศจะมีกฎหมายพิเศษ ไม่ใช่ประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๓๘๘ ซ้ำหลายครั้ง ศาลควรที่จะใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัย โดยอาจนำตัวส่งโรงพยาบาลเพื่อรักษาอาการทางจิต เพราะคนเหล่านี้ต้องทำการบำบัดทางจิต ถ้าปล่อยไว้ก็จะไปกระทำผิดซ้ำแล้วซ้ำอีก

ประธานฯ – ท่านอาจารย์ประธานฯ จะเสนอให้นำร่างมาตรา ๑๐๖/๑ ไปบัญญัติไว้ในส่วนที่ว่าด้วยวิธีการเพื่อความปลอดภัย ใช่หรือไม่

เลขาธิการฯ – มาตรา ๔๘ บัญญัติถึงผู้มีอาการทางจิตไว้แล้วว่า ถ้าศาลเห็นว่า การปล่อยตัวผู้มีจิตบกพร่อง โรคจิตหรือจิตฟั่นเฟือน ซึ่งไม่ต้องรับโทษหรือได้รับการลดโทษตามมาตรา ๖๕ จะเป็นการไม่ปลอดภัยแก่ประชาชน ศาลจะสั่งให้ส่งไปคุมตัวไว้ในสถานพยาบาลก็ได้ และคำสั่งนี้ศาลจะเพิกถอนเสียเมื่อใดก็ได้

นายประทีปฯ – ความที่ว่า “ที่มีโทษทั้งจำคุกและปรับ” ตามร่างมาตรา ๑๐๖/๑ นี้ หมายถึงกรณีกฎหมายบัญญัติให้มีโทษ “จำคุก หรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ” ด้วยหรือไม่ หรือจะหมายถึงกรณีกฎหมายบัญญัติให้มีโทษ “จำคุกและปรับ” เช่น ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ อาจเกิดความสับสนได้ว่า “จำคุกและปรับ” ตามร่างมาตรา ๑๐๖/๑ กับ “ทั้งจำทั้งปรับ” ตามที่บัญญัติในความผิดหลุโทษเหมือนหรือต่างกันอย่างไร

ประธานฯ – ความที่ว่า “ที่มีโทษทั้งจำคุกและปรับ” ตามร่างมาตรา ๑๐๖/๑ ตัดออกได้หรือไม่

นายทวีเกียรติฯ – ความที่ว่า “ที่มีโทษทั้งจำคุกและปรับ” ตามร่างมาตรา ๑๐๖/๑ หมายถึงความผิดหลุโทษที่ไม่ได้มีแต่โทษปรับสถานเดียว ถ้ากฎหมายบัญญัติให้มีโทษจำคุก หรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ ต้องมีโทษจำคุกอยู่ด้วย ความที่ว่า “ที่มีโทษทั้งจำคุกและปรับ” จะไม่บัญญัติไว้ก็ได้

ประธานฯ – อาจเทียบเคียงการใช้ถ้อยคำกับมาตรา ๒๐ ซึ่งบัญญัติว่า บรรดาความผิดที่กฎหมายกำหนดให้ลงโทษทั้งจำคุกและปรับด้วยนั้น ถ้าศาลเห็นสมควรจะลงแต่โทษจำคุกก็ได้

เลขานุการฯ – ความในมาตรา ๑๐๒ วรรคสอง จะเป็นดังนี้ “การกระทำความผิดลหุโทษตามประมวลกฎหมายนี้ ถ้าเป็นการกระทำความผิดครั้งแรก ให้ศาลลงโทษปรับเพียงสถานเดียว”

นายชำนาญฯ – ควรบัญญัติไว้ด้วยว่า “ความผิดลหุโทษตามประมวลกฎหมายนี้ที่มีโทษจำคุกรวมอยู่ด้วย” เพื่อให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

นายสุรศักดิ์ฯ – ถ้าไม่บัญญัติเป็นมาตรา ๑๐๒ วรรคสอง อีกแห่งหนึ่งที่จะบัญญัติไว้ได้ คือในมาตรา ๕๕ ซึ่งบัญญัติว่า ถ้าโทษจำคุกที่ผู้กระทำความผิดจะต้องรับมีกำหนดเวลาเพียงสามเดือนหรือน้อยกว่า ศาลจะกำหนดโทษจำคุกให้น้อยลงอีกก็ได้ หรือถ้าโทษจำคุกที่ผู้กระทำความผิดจะต้องรับมีกำหนดเวลาเพียงสามเดือนหรือน้อยกว่าและมีโทษปรับด้วย ศาลจะกำหนดโทษจำคุกให้น้อยลง หรือจะยกโทษจำคุกเสีย คงให้ปรับแต่อย่างเดียวก็ได้

นายประทีปฯ – บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐๒ จะเหมาะสมกว่า เพราะเป็นหมวดว่าด้วยบทบัญญัติที่ใช้กับความผิดลหุโทษโดยเฉพาะ

ประธานฯ - ร่างมาตรา ๑๐๒ วรรคสอง แก้ไขเป็นดังนี้ “การกระทำความผิดลหุโทษตามประมวลกฎหมายนี้ที่มีโทษจำคุกด้วยนั้น ถ้าเป็นการกระทำความผิดครั้งแรก ให้ศาลลงโทษปรับเพียงสถานเดียว”

เลขานุการฯ – จากการที่ที่ประชุมเห็นชอบให้นำความในร่างมาตรา ๑๐๖/๑ มาบัญญัติเป็นร่างมาตรา ๑๐๒ วรรคสอง นั้น มีข้อสงสัยว่าหากบัญญัติเป็นร่างมาตรา ๑๐๖/๑ จะกระทบต่อมาตรา ๑๐๔ ถึงมาตรา ๑๐๖ อย่างไร ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวต่างก็ใช้กับความผิดลหุโทษอยู่แล้ว

ประธานฯ – เลขานุการฯ จะเสนอให้บัญญัติเป็นมาตรา ๑๐๒/๑ หรือจะให้บัญญัติเป็นมาตรา ๑๐๖/๑ ซึ่งถ้าเป็นมาตรา ๑๐๖/๑ จะต้องแก้ไขความในมาตรา ๑๐๓ ด้วย

นายทวีเกียรติฯ – ถ้าบทบัญญัติที่ร่างนี้มีผลเป็นการยกเว้นบทบัญญัติในลักษณะ ๑ ก็ควรบัญญัติไว้ท้ายหมวดหลังจากมาตรา ๑๐๓ ได้

นายประทีปฯ – บทบัญญัติที่ร่างนี้มีผลเป็นการยกเว้นบทบัญญัติที่ใช้แก่ความผิดทั่วไป เช่นเดียวกับมาตรา ๑๐๔ ถึงมาตรา ๑๐๖

นายทวีเกียรติฯ – มาตรา ๑๐๕ ถึงมาตรา ๑๐๖ บัญญัติถึงกรณีที่จะไม่ลงโทษ ร่างดังกล่าวนี้ก็มีผลเป็นการยกเว้นโทษจำคุกเช่นกัน หากบัญญัติเป็นมาตรา ๑๐๖/๑ น่าจะเหมาะสมกว่า โดยต้องแก้ไขความในมาตรา ๑๐๓ จาก “สามมาตรา” เป็น “สี่มาตรา” ด้วย

มติ ที่ประชุมมีมติให้แก้ไขมาตรา ๑๐๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๓ บทบัญญัติในลักษณะ ๑ ให้ใช้ในกรณีแห่งความผิดลหุโทษด้วย เว้นแต่ที่บัญญัติไว้ในสัมาตราต่อไปนี้”

และมีมติให้ผ่านร่างมาตรา ๑๐๖/๑ โดยมีการแก้ไขเป็นดังนี้

“มาตรา ๑๐๖/๑ การกระทำความผิดลหุโทษตามประมวลกฎหมายนี้ที่มีโทษจำคุกด้วยนั้น ถ้าเป็นการกระทำความผิดครั้งแรก ให้ศาลลงโทษปรับเพียงสถานเดียว”

เลขานุการฯ – อ่านร่างมาตรา ๑๐๖/๒

“มาตรา ๑๐๖/๒ ไม่ให้ศาลนำมาตรา ๕๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับกับการกระทำความผิดลหุโทษ”

ประธานฯ – ร่างมาตรา ๑๐๖/๒ จำเป็นต้องบัญญัติไว้หรือไม่

เลขานุการฯ – จากการประชุมคราวที่แล้วมีหลักการว่าไม่ต้องการให้รอกการลงโทษสำหรับการกระทำความผิดซ้ำอีก ร่างมาตรา ๑๐๖/๒ จึงบัญญัติมิให้นำมาตรา ๕๖ ซึ่งบัญญัติถึงการรอกการลงโทษจำคุกมาใช้

ประธานฯ – เมื่อที่ประชุมเห็นชอบให้ตัดความตอนท้ายของร่างมาตรา ๑๐๖/๑ ออกแล้ว ร่างมาตรา ๑๐๖/๒ ก็ไม่จำเป็นต้องบัญญัติไว้อีก

นายประทีปฯ – การบัญญัติไม่ให้รอกการลงโทษจำคุกอาจดูดีได้ว่าขัดรัฐธรรมนูญ เพราะคดีทั่วไปศาลรอกการลงโทษได้

มติ ที่ประชุมมีมติให้ตัดร่างมาตรา ๑๐๖/๒ ออก

ประธานฯ – เรื่องการปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับการทำแท้ง สมควรเชิญผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงรายละเอียด หรือไม่ ประเด็นที่ต้องถามคือ สมควรให้มีข้อยกเว้นในการทำแท้งกรณีใดบ้าง และมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเรื่องนี้อย่างไร

เลขานุการฯ – บทบัญญัติเรื่องการทำแท้งที่ผ่านการพิจารณาของที่ประชุมแล้วมีการแก้ไขมาตรา ๓๐๕ โดยเพิ่มเหตุให้ทำแท้งได้ถ้าเป็นการกระทำของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมในกรณีจำเป็นต้องกระทำเนื่องจากสุขภาพทางกายหรือจิตใจของหญิงนั้น และเนื่องจากสุขภาพของทารกในครรภ์

นายทวีเกียรติฯ – ประเด็นที่ค้างการพิจารณาอยู่คือการกำหนดอายุครรภ์ที่จะทำแท้งได้ เพราะปัจจุบันทำได้ตลอดอายุการตั้งครรภ์ ซึ่งเป็นอันตรายต่อสุขภาพของหญิงและทารกในครรภ์ ควรเชิญแพทย์มาชี้แจงว่าจะทำได้ในระยะเวลาใดจึงจะเหมาะสม

ประธานฯ – หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่ แพทยสภา สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สภานายความ กระทรวงยุติธรรม กระทรวงสาธารณสุข และสภาสตรีแห่งชาติ

ควรพิจารณาพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาแยกเฉพาะเรื่องการปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับการแท้งเสียก่อน เพราะเป็นเรื่องเร่งด่วน ซึ่งปัจจุบันหญิงมีครรภ์ที่มีเหตุให้ทำแท้งได้ตามกฎหมายต้องรอคำสั่งศาล ซึ่งกว่าที่ศาลจะมีคำสั่งก็อาจช้าเกินไป

นายประทีปฯ – ประเด็นที่น่าสนใจคือการกำหนดอายุครรภ์ให้เหมาะสมกับการกำหนดให้ทำแท้งได้ ซึ่งต้องใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์มาบัญญัติเป็นกฎหมาย จึงอาจต้องเชิญแพทย์มาให้ความเห็นก่อนหน่วยงานอื่น

นายประธานฯ – เมื่อมีร่างที่แก้ไขไว้แล้วก็ควรเชิญผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ความเห็นพร้อมกัน อาจไม่ถึงกับให้ทำแท้งเสรีได้ เพียงแต่จะให้มีความเห็นในการทำแท้งอย่างไร

ประธานฯ – มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ รวบรวมประเด็นต่างๆเกี่ยวกับการพิจารณาปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับการทำแท้งเสนอที่ประชุมอีกครั้งหนึ่ง

นายทวีเกียรติฯ – เสนอให้เพิ่มเติมความผิดฐานรบกวนในที่สาธารณะหรือ harassment และ stalking โดยบัญญัติให้กว้างพอที่ศาลจะสั่งห้ามเข้าเขตกำหนดได้ในหลายๆ กรณี ซึ่งถ้าศาลสั่งแล้วไม่ปฏิบัติตามก็มีความผิดตามมาตรา ๑๕๔ ทั้งนี้อาจแก้ไขปรับปรุงจากมาตรา ๑๘๘ หรือมาตรา ๑๕๑ หรือบัญญัติเพิ่มในหมวดความผิดต่อเสรีภาพก็ได้

นายประทีปฯ – การกระทำความผิดดังกล่าวก็เป็นข้อจำกัดหนึ่งที่ศาลจะสั่งห้ามได้

นายประธานฯ – เสนอให้กำหนดให้ศาลใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยกับการกระทำความผิดดังกล่าวได้ด้วย

ประธานฯ – อาจต้องแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๘๘ ให้กว้างขึ้นและครอบคลุมการกระทำความผิด อาจต้องกำหนดโทษให้หนักขึ้น และให้นำวิธีการเพื่อความปลอดภัยมาใช้ได้โดยโจทก์ไม่ต้องมีคำขอ อาจบัญญัติให้ชัดว่า “ถ้าความปรากฏต่อศาล ไม่ว่าจะมีความขอหรือไม่ก็ตาม”

นายประทีปฯ – อีกประเด็นหนึ่งที่เคยเสนอให้ที่ประชุมพิจารณา คือ การเพิ่มโทษปรับสำหรับความผิดฐานทำร้ายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ถึงแก่ความตายตามมาตรา ๒๕๐ และความผิดฐานทำร้ายร่างกายจนได้รับอันตรายสาหัสตามมาตรา ๒๕๑ เพราะเมื่อศาลจะพิพากษาให้รอการลงโทษจำคุกสำหรับการกระทำความผิดฐานดังกล่าวแล้ว ศาลกำหนดโทษปรับด้วยไม่ได้จำเลยก็ไม่ต้องรับโทษแต่อย่างใดเลย ในขณะที่ความผิดฐานใช้กำลังทำร้ายผู้อื่น โดยไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจตามมาตรา ๓๕๑ มีระวางโทษปรับด้วย ซึ่งศาลจะกำหนดโทษจำคุกแต่รอการลงโทษจำคุกและปรับด้วย จึงคล้ายกับการกระทำความผิดตามมาตรา ๓๕๑ ถูกลงโทษหนัก

กว่าการกระทำความผิดตามมาตรา ๒๕๐ หรือมาตรา ๒๕๑ ทั้งที่อัตราโทษตามมาตรา ๓๕๑ ต่ำกว่า มาตรา ๒๕๐ และมาตรา ๒๕๑

มติ ที่ประชุมมอบหมายฝ่ายเลขานุการฯ ยกร่างบทบัญญัติความผิดฐาน harassment และ stalking เสนอต่อที่ประชุมคราวถัดไป

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องอื่นๆ

เลขานุการฯ – สืบเนื่องจากการประชุมคราวก่อน ที่ประชุมยังได้มอบหมายให้ฝ่าย เลขานุการฯ ตรวจสอบกฎหมายต่างประเทศด้วยว่ายังมีความผิดอาญาฐานใดอีกบ้างที่ประมวล กฎหมายอาญาของไทยยังไม่ได้บัญญัติไว้ ในเบื้องต้นฝ่ายเลขานุการฯ ได้ตรวจสอบประมวล กฎหมายอาญาของเยอรมันและฝรั่งเศสแล้ว ขอรายงานผลการตรวจสอบดังนี้

ความผิดตามประมวลกฎหมายเยอรมันที่แตกต่างกับประมวลกฎหมายอาญาไทย มีดังนี้

๑. *หมวดบททั่วไป* มีเรื่องการปรับในทางทรัพย์สิน (Property fine) ซึ่งเป็นการ ให้อำนาจศาลกำหนดโทษปรับเพิ่มเติมจากโทษจำคุกตลอดชีวิตหรือโทษจำคุกไม่เกินสองปีได้ โดยการกำหนดโทษปรับดังกล่าวต้องไม่เกินมูลค่าทรัพย์สินทั้งหมดของผู้กระทำความผิด ไม่รวม ทรัพย์สินที่ถูกริบ ทั้งนี้ จะใช้ในกรณีที่มิบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญากำหนดไว้ เช่น การ ดิดสินบนในทางธุรกิจที่ผู้กระทำเป็นสมาชิกในกลุ่มที่รวมตัวกันเพื่อกระทำความผิด

๒. *หมวดความผิดเกี่ยวกับครอบครัว* ได้แก่ ความผิดฐานจดทะเบียนสมรสซ้อน ตามมาตรา ๑๗๒

๓. *หมวดความผิดต่อชีวิต* ได้แก่

(๑) ความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยการร้องขอของผู้ถูกฆ่า (Homicide upon request)

ตามมาตรา ๒๑๖

(๒) ความผิดฐานล้างเผ่าพันธุ์ (Genocide) ตามมาตรา ๒๒๐ เอ

๔. *หมวดความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน* ได้แก่ ความผิดฐานลักกระแสไฟฟ้า (Tapping of electricity energy) ตามมาตรา ๒๔๘ ซี

๕. *หมวดความผิดที่เป็นอันตรายต่อสาธารณะ* ได้แก่

(๑) ความผิดฐานทำให้ระเบิดด้วยพลังงานนิวเคลียร์ ตามมาตรา ๓๐๗

(๒) ความผิดฐานใช้รังสีในทางที่ผิด ตามมาตรา ๓๐๘

(๓) ความผิดฐานเตรียมการเพื่อกระทำความผิดอาญาโดยใช้ระเบิดหรือรังสี

ตามมาตรา ๓๑๐

(๔) ความผิดฐานทำให้น้ำท่วมจนเป็นอันตรายต่อชีวิตหรือทรัพย์สิน ตาม
มาตรา ๓๑๓

๖. หมวดความผิดต่อสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ความผิดฐานทำให้เกิดมลภาวะทางน้ำ
ดิน อากาศ ตามมาตรา ๓๒๔ และมาตรา ๓๒๕

สำหรับความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาของฝรั่งเศสที่แตกต่างกับประมวล
กฎหมายอาญาของไทย มีดังนี้

๑. ความผิดฐานล้างเผ่าพันธุ์ (Genocide) ตามมาตรา ๒๑๑-๑
๒. ความผิดเกี่ยวกับพันธุกรรมและการโคลนนิ่ง (Crimes in relation to eugenics
and reproductive cloning) ตามมาตรา ๒๑๔-๑ ถึงมาตรา ๒๑๔-๔
๓. ความผิดฐานคุกคามทางเพศ (Sexual harassment) ตามมาตรา ๒๒๒-๓๓ ถึงมาตรา
๒๒๒-๓๓-๑
๔. ความผิดฐาน moral harassment ตามมาตรา ๒๒๒-๓๓-๒
๕. ความผิดฐานเลือกปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม (discrimination) ตามมาตรา ๒๒๕-๑ ถึง
มาตรา ๒๒๕-๔
๖. ความผิดต่อความเป็นส่วนตัว (Offences against privacy) ตาม
มาตรา ๒๒๖-๑ ถึงมาตรา ๒๒๖-๓
๗. ความผิดต่อภาพลักษณ์ของบุคคล (Offence against the image of person) ตาม
มาตรา ๒๒๖-๘ ถึงมาตรา ๒๒๖-๙

มติ ที่ประชุมมีมติรับทราบ

ปิดประชุม เวลา ๑๕.๓๐ นาฬิกา

นายสุนทร เป็ลย่นลี ผู้บันทึกรายงานการประชุม
นางสาวนริศรา แดงไผ่ ผู้ตรวจรายงานการประชุม